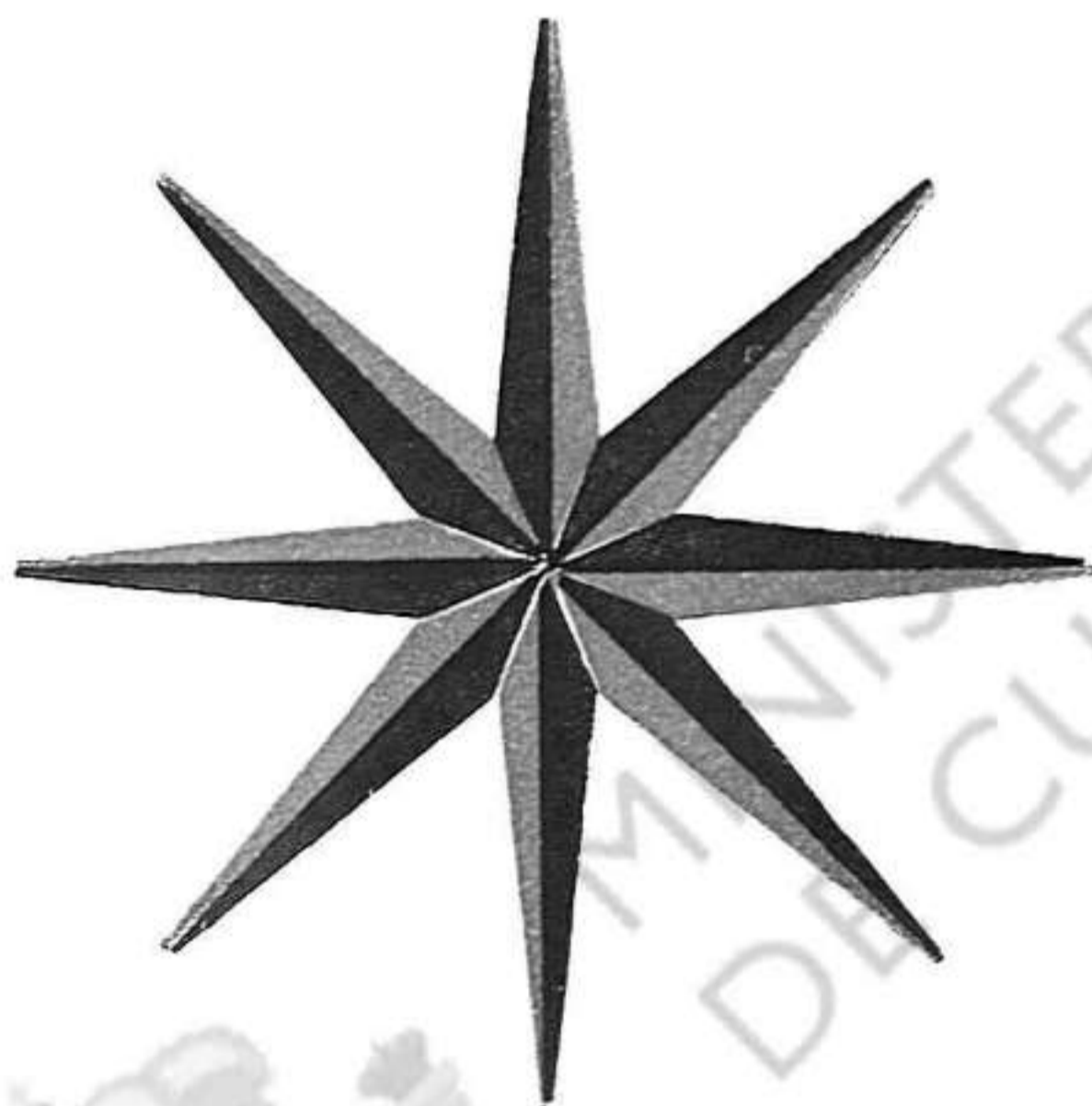

horitzons

nous

- ★ *Un semestre ric en esdeveniments*
- ★ *Els presos polítics, permanent acusació*
- ★ *Suggerències per una lectura de les " Tesis sobre Feuerbach "*
- ★ *La preparació de la Conferència dels partits comunistes i obrers*
- ★ *Dos combats destacats; la Siemens i els empleats de Banca*
- ★ *Miquel Nuñez en el llibre de Sergi Vilar*

17

SEGON TRIMESTRE 1969

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicación en lo relativo a la cultura y la educación, según dictamen de la Secretaría de Educación Pública, comunicado en Oficio nº 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

Corresponsal a França :

Claude Barsotti, 4, Traverse Cas, 13-Marseille (4e), France.

Sumari

EDITORIALS

Un semestre ric en esdeveniments ● Quatre tribunals militars especials per al País Basc.

EL PENSAMENT I L'ACCIO

Els presos polítics, permanent acusació, per **G.J.** ● Sugerències per una lectura de les « Tesis sobre Feuerbach », per **Joaquim Sempere** ● L'Església : Crònica d'un combat, per **Núria Pla**.

HORITZONS DEL MON

Sobre la preparació de la Conferència dels partits comunistes i obrers, per **Santiago Alvarez** ● L'any vinent, centenari del naixement de Lenin.

SOCIALS

Una orientació feta realitat; l'exemple de la **Siemens**, per **T.B.** ● Bravo! pels empleats de Banca, per **Josep Xavier** ● L'ajuntament de Barcelona, potència financera.

LES LLETRES

El « Premi d'Honor » a Jordi Rubió i la Festa de Maig de les Lletres catalanes, per **Sauri** ● Convocatòria del Premi Literari « Festa del Llibre » — Bases ● Un llibre polític oportú : « Protagonistas de la Espana democrática — La oposició a la Dictadura — 1939-1969 », de **Sergi Vilar**.

FULLS OBERTS

Sobre el « Lenin » de Garaudy, per **Manuel Sacristán** ● La civilisation au carrefour », de l'Institut de Filosofia de l'Acadèmia de Ciències de Txecoslovàquia, per **J.S.**

DOCUMENTS

Interviu del periòdic alemany « Publik » a l'Abat de Montserrat ● El sentit d'un gest.

UN SEMESTRE RIC EN ESDEVENIMENTS

Dintre de poques setmanes passarem la ratlla que ens separa definitivament de la primera meitat de l'any.

Tres períodes ben definits caracteritzen els darrers sis mesos :

El primer, que no arribà a un mes, representa la continuïtat ascendent del moviment de masses, sobretot de la classe obrera per les seves reivindicacions socials i polítiques, l'acrescuda agitació estudiantivola, les protestes dels pagesos i jornalers, l'activitat dels intel·lectuals i clergat progressista, les accions juvenívoles i populars cada vegada més agosarades que, en confluïr, contribuïen a crear un ambient propici per a avançar vers la preparació de la vaga nacional.

El segon, que comprén els dos mesos d'estat d'excepció.

La promulgació de l'estat d'excepció als 30 anys de règim franquista, constitueix el reconeixement més feiaent de la seva extrema feblesa i de l'avançat procés de desintegració de les forces que el sostenen. La « liberalització », tot i les seves limitacions, s'ensorrà. Fou restablerta la censura prèvia. La fòbia anticalanista, personificada per Perez Viñeta, repicà a tot campanar. Una onada de terror, de persecucions i empresonaments fou desfermada per tot Espanya.

El cop principal fou dirigit contra el Partit Comunista, i a Catalunya contra el P.S.U., contra la classe obrera, els estudiants i el moviment de masses, amb el fracassat intent de provocar el « salvis qui pugui ». Es perseguia també atemorir a intel·lectuals, clergat progressista, personalitats i grups d'oposició política i acabar amb les vel·leitats de determinats liberalitzants. En una paraula, tocar a somatent, imposar un puny de ferro i restablir un quimèric i impossible, agrupament entorn dels ultres, coberts per l'ombra del decrepit dictador. Aitals objectius eren inabastables per un règim que ha estat incapaç de resoldre els greus problemes amb els quals s'enfronta el país i, a més, en estat de descomposició.

Front a aquests objectius, la resposta no podia ser més clara; fer fracassar la intimidació i la violència resistint amb peu ferm, replicant escalonadament amb accions ofensives de la més diversa amplitud i naturalesa. Solidaritzar-se amb els presos i perseguits aportant-los la màxima ajuda moral i material possible. Reforçar la unitat de l'oposició democràtica i donar passos cap a la convergència amb amplis sectors d'opinió disconformes amb les mesures d'excepció, a fi obligar el Govern franquista a aixecar, com a primer pas, l'estat d'excepció. No cal ni dir que tot això duia implícit l'efectuar un notable esforç per a perfeccionar tot el sistema organitzatiu dels moviments de masses, col·locant en primer pla de les preocupacions el millorament de l'activitat en els centres de treball, més prop de les masses.

La resposta més important, tant pel nombre d'accions com per l'envergadura d'aquestes, l'ha donada la classe obrera. A mitjan febrer, més de 50.000 treballadors barcelonins havien participat ja en accions diverses. Els estudiants van lluitar valentment en una Universitat ocupada per la policia i els grisos. La pagesia catalana exterioritzà la seva protesta contra la Seguretat Social Agrària; milers de pagesos es negaren a pagar els rebuts.

El moviment catòlic progressista s'ha situat a una nova altura generalitzant els seus actes de protesta. Amplis sectors burgesos catalans i de les capes mitjes, així com alguns oligarques, expressaren també llur desacord. El moviment nacional, escarnit pel Govern franquista i per Pérez Viñeta, aquesta imitació de Virrei, ha redoblat la lluita per les llibertats nacionals i democràtiques. Noves forces s'han posat en moviment. L'empenta del jovent obrer i estudiantil i les accions dels « comandos », han jugat un important paper. Les forces obreres i democràtiques han sabut, front a les dificultats, progressar en ilur organització i capacitat de lluita. A despit de les notes del Governador, que donava per desarticulat el P.S.U. de Catalunya, aquest ha mostrat ésser una gran força combativa i enmig de dificultats sense parió ha evidenciat la seva competència política i organitzativa.

Contrariament, les contradiccions en el si del Govern prengueren una major acuitat. Els ultres anaren, quedant-se isolats, mancats de tot suport i fins en minoria en el si del Govern. S'observaren falles evidents en els organismes coercitius i en sectors de l'Exèrcit, com la guarnició de Barcelona, s'albiraren actituds dissonants.

En aquestes condicions, l'aixecament de l'estat d'excepció era inevitable. Catalunya va participar de forma activa en el combat per a fer fracassar els designis dels ultres. La batalla conjunta dels pobles d'Espanya contra l'estat d'excepció fou coronada amb una gran victòria.

El tercer període abasta els mesos posteriors a l'aixecament de l'estat d'excepció. Comprén la preparació i realització, en condicions encara més difícils, de les jornades de 30 d'abril i Primer de Maig, i la prossecució de la lluita de masses en el camí de la preparació de la vaga general i de la vaga nacional.

Les jornades de 30 d'abril i Primer de Maig; més de quaranta accions importants en fàbriques en el transcurs del darrer mes; la forta irrupció del malestar de la pagesia, confirmen que ha estat donat un salt qualitatiu, a despit de les notòries insuficiències que existeixen i que cal esforçar-se per superar. A despit de la gran significació del moviment de masses a Barcelona i el seu cinturó industrial cal començar a comptar amb les comarques i el moviment pagés en la palestra política catalana. A la Catalunya interior s'han realitzat notables progressos en la maduresa, desenrotllament i organització dels moviments de masses, siguin aquests les Comissions Obreres, les Comissions de pagesos i jornalers, les Comissions Cíviques, etc. S'han eixamplat, doncs, les possibilitats d'assestar nous cops més durs a la dictadura.

Junt a tot això, s'observa una incrementada i més combativa participació del moviment catòlic progressista al costat del poble.

Tot quant acabem d'exposar conté alguns dels elements que caracteritzen l'actual situació política, el canvi qualitatiu que s'ha produït en els moviments de masses. L'oposició a Catalunya surt fortificada de la prova sostinguda per homes i grups que per primera vegada han expressat llur disconformitat amb el règim, s'han posat en moviment i, alhora, han obert perspectives per a que se'n sumin molts mes.

La crisi latent en el Govern franquista il·lustra les dificultats amb les quals aquest s'enfronta. No es tracta únicament de l'acuitat de les contradiccions en el si mateix del Govern, sinó de la impossibilitat de superar-les sense provocar nous esqueixaments.

La crisi política no pot resoldre's amb un simple canvi de persones. El canvi polític requerit exigeix un canvi de règim.

Homes clarividents, a través de la premsa i per altres mitjans tracten de pulsar l'opinió i explorar la possibilitat de trobar una sortida, una convergència que desemboqui en un compromís polític.

A Catalunya s'han donat passes positives en la recerca d'una sortida acceptable. Cinc partits polítics, entre ells el P.S.U. de Catalunya, han elaborat una alternativa que pot ésser acceptada per totes les forces que desitgin restablir les llibertats polítiques. No obstant el document preparat encara no ha estat subscrit, cosa que retarda la gran mobilització del nostre poble per a la realització d'aquesta plataforma. Per altra banda, la manca d'aquest document dificulta a les forces polítiques catalanes i a la mateixa Catalunya el jugar el paper polític que, pel seu pes, hauria de jugar en la solució dels futurs destins, no solament de Catalunya, sinó de tot Espanya, en una direcció autènticament democràtica i contribuir amb aquesta aportació a accelerar la conclusió d'un pacte per la llibertat de tots els pobles d'Espanya. Els partits polítics catalans cometrien un greu error polític si desaprofitessin aquesta oportunitat.

El Partit Comunista d'Espanya ha proposat de concloure « ... un pacte que dongui pas a una situació provisional amb llibertats polítiques, incloses les llibertats nacionals dels pobles d'Espanya, que promulgui l'amnistia per als presos i exiliats polítics i que doni la paraula al poble per a decidir dels seus destins... » La conclusió d'un pacte d'aquesta naturalesa representaria un pas valuós cap al restabliment de les llibertats polítiques i escurçaria els sofriments del nostre poble, motiu per el qual hauria d'ésser conclòs ara. Si es retarda i el moviment de masses enderroca el franquisme, l'alternativa elaborada a Catalunya, però no subscrita, o el pacte per la llibertat que es proposa, serien innecessaris, doncs el poble amb les seves pròpies forces hauria resolt el problema.

No compliríem amb el nostre deure si en aquests moments no redoblessim de manera urgent, si no uníssim, tots els esforços per a conseguir la llibertat dels detinguts, l'anul·lació dels processos incoats, l'amnistia total i completa per als presos polítics i els exiliats. En defensar-los a ells ens defensem a nosaltres mateixos. Alts deures morals i de solidaritat ens insten a seguir aquest camí. Cal batres enèrgicament per ells. No perdem ni un minut. Totes les nostres actuacions han de caracteritzar-se pel seu agut sentit ofensiu.

QUATRE TRIBUNALS MILITARS ESPECIALS PER AL PAIS BASC

Oficialment, no hi ha enlloc d'Espanya « estat d'excepció ». Oficialment, el país ha retornat a la normalitat...

Aquesta « normalitat », al País Basc, avui, significa que quatre Tribunals Militars especials han estat designats per les autoritats a fi de puguer donar abast « in situ » a tots els processos incoats contra treballadors, estudiants, sacerdots, pagesos, contra demòcrates i patriotes de totes les tendències i amb especial sanya contra el moviment ETA (Euskadi Ta Euskatasuna; Euskadi i llibertat...), els homes del qual són objecte de la més brutal i violenta persecució de part de la Guardia Civil i agents de la Brigada d'Investigació Político-Social, i dels més sorollosos epítets i sanyudes acusacions de part dels serveis de Fraga i dels portaveus de l'ultrancisme franquista.

Aquesta veritable discriminació repressiva contra el poble de bascònia parla per ella mateixa, i ben alt, de l'expansió, de l'empenta assolida pel combatiu i extens moviment obrer, democràtic, nacional, a Euskadi.

I és que, com ja senyalava la « Carta al Poble Basc » enviada l'any passat per cinc partits polítics catalans (1), justament en ésser declarada Guipúscoa sota estat d'excepció :

« ... La lluita de la classe obrera d'Euskadi, la dels estudiants per un sindicat representatiu i independent, la dels diferents moviments populars, ha assolit un elevat contingut polític i una clara significació, ampliant-se i estenent-se als més diversos sectors de la població... »

Els catalans antifranquistes ens sentim estretament agermanats amb la lluita del poble basc, que és la nostra mateixa lluita per les llibertats democràtiques.

(1) Esquerra Republicana de Catalunya, Front Nacional de Catalunya, Moviment Socialista de Catalunya, Partit Socialista Unificat de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya. (Vegeu Nous Horitzons nº 15, tercer trimestre del 1968, Secció Documents).

La nostra solidaritat i simpatia, la nostra adhesió, va vers aquest magnífic poble treballador que encapçala la lluita a Biscaia i Guipúscoa com a Alava: vers els estudiants, vers el jovent de l'ETA, vers els sacerdots que lluiten en defensa de la causa del poble. I quan els portaveus de la dictadura i els seus « ultres » acusen de violència, de separatisme, de subversió a aquells qui defensen les llibertats nacionals i democràtiques a Euskadi, ens sentim directament al·ludits els qui defensem aquestes mateixes llibertats a Catalunya i a Galícia, i diem que no, que el franquisme menteix, que el desordre, la violència, el separatisme veritable arrenca del règim que ens oprimeix i discrimina, del règim que ha anorreat les nostres llibertats nacionals i totes les llibertats i manté la seva petja opressora damunt de tots els pobles d'Espanya.

No; no són « terroristes » els activistes d'ETA. Els patriotes d'aquest moviment, el jovent que l'integra, lluiten per les llibertats nacionals d'Euskadi, lluiten per la democràcia, aspiren al socialisme, i per això mateix gaudeixen de la simpatia i troben la solidaritat d'amples masses populars.

El terrorisme real, salvatge, procedeix del Govern que ha ordenat la cacera de treballadors, d'estudiants, de sacerdots, dels patriotes bascs de totes les tendències i especialment dels dirigents i representants del moviment obrer a Euskadi; l'apliquen els seus policies sota el comandament del sinistre Creix, avui Cap Superior de la Policia al País Basc, traïdor al seu poble que s'ha fet la mà de botxí perseguint, torturant, assassinant patriotes a Catalunya, ja sota els Quintela i Polo.

No pot haver-hi ordre, no pot haver-hi pau, mentre no hi hagi llibertat. Aquells qui ofeguen les llibertats — la llibertat dels treballadors a defensar el pa de cada dia; la dels universitaris a conformar la Universitat que ens cal; la dels intel·lectuals a pensar i a explicar lliurement el seu pensament; la dels pobles a decidir amb tota llibertat del seu destí... —, aquells qui ofeguen les llibertats, són els responsables, els factors directes del desordre i la violència, els subversors de la pau ciutadana.

Rera la demagògia del règim sobre una pretesa acció contra la « unidad nacional » d'Espanya; rera les acusacions de separatisme, de terrorisme, hi ha la real discriminació envers les nacionalitats de Catalunya, d'Euskadi i de Galícia, hi ha la palpable opressió política i cultural sobre els nostres pobles, veritables causes de terrorisme, de violència, de divisió nacional, i no l'acció popular, democràtica, de defensa de les llibertats, de lluita per les llibertats.

Els catalans no podem sinó ser extremadament sensibles a tot aquest moviment germà de lluites per les llibertats nacionals i democràtiques que pren de més en més volada a Euskadi. Sentim en carn pròpia la repressió sanyuda contra els patriotes bascs i la condemnem vigorosament, indignament. Ens sentim plenament solidaris dels treballadors i poble d'Euskadi i sentim la necessitat, en moments com aquests d'aguda repressió, d'expressar-ho, de denunciar el règim opressor, d'incorporar cada dia més plenament les nostres forces a la tasca comuna a tots els pobles d'Espanya d'alliberar-nos de la dictadura i construir el nostre pervindre dins la llibertat i la pau.

MINISTERIO DE CULTURA

G.J.

ELS PRESOS POLITICS PERMANENT ACUSACIO

El franquisme ha evitat sempre la discussió oberta i pública sobre els presos polítics. Per què? Senzillament, perquè els presos polítics han estat i seran sempre una de les constants acusacions al franquisme. Acusació de la seva política repressiva contra qualsevol forma de discrepància o d'oposició política. Acusació del seu fracàs com a solució al problema de la convivència i del progrés dels espanyols.

Per totes aquestes raons el règim tem parlar dels presos polítics. Només en comptades ocasions s'ha referit a ells, i sempre minimitzant-ne la importància.

Que ho vulguin o que no ho vulguin, però, els presos polítics són una esquerda latent del règim i aquest no podrà mai tancar-la. Va naixer amb ella i avui torna a eixamplar-se amb el creixement de la lluita obrera i democràtica i el retrocés del franquisme.

En efecte, els presos polítics són una prova palpable que la lluita anti-franquista, amb intensitat major o menor, no ha donat treva al règim. Cosa que fa que els presos polítics no hagin faltat mai a les presons de Franco. Repeiteixo, però, que el Govern ha procurat sempre amagar-ho. I la raó n'és clara: els presos polítics compten en els primers rengs de les forces obreres i democràtiques que lluiten per l'enderrocament de la dictadura i per obrir el camí de la llibertat.

En el darrer període, amb anterioritat a l'estat d'excepció i després a través dels moviments de solidaritat i recolzament als presos polítics i a llurs famílies, hem tingut ocasió de comprovar, davant la realitat de llur existència, la favorable reacció d'amplis sectors del país envers els homes i dones empresonats per causes polítiques. Citem de manera especial les juntes extraordinàries dels Col·legis d'Advocats de Madrid i Barcelona, on foren aprovades per una esclatant majoria les propostes a favor d'un Estatut del Pres Polític. Aquelles assemblees posaren de manifest l'alta valuació que mereixen les activitats i els fins perseguits pels detinguts i presos polítics. I pot afirmar-se també que expressaren un moviment de solidaritat amb llurs aspiracions i una condemna real del franquisme. És important que això hagi tingut lloc, al costat de molts altres sectors, des d'una plataforma legal de tanta influència en l'opinió pública del país i que expressa el descontent davant del règim d'un important sector de la burgesia!

A la pressió exercida sobre el règim per aquesta proposta, per la carta sobre les tortures i, en general, per un clam de més en més accentuat a favor de les llibertats, el Govern donà una resposta tan contundent com insuficient per a contenir l'oposició antifranquista; l'estat d'excepció.

En una paraula; al creixement de la lluita contra la Dictadura ha succeït la repressió i l'augment del nombre de presos polítics. I és que tots els feixismes van a morir tal i com naixeren; amb llurs presons caïdes de presos polítics.

No obstant, i a despit d'haver el Govern procurat sempre reduir a no res la qüestió dels presos polítics, en els anys de la post-guerra no pogué

fer-ho. El poble vençut i empresonat massivament no podia dissimular-se. La repressió calculada de la qual fou objecte imposava la necessitat de separar-lo, de separar els presos del poble — polítics — dels presos comuns.

El restabliment per Decret del 22-11-36 del Reglament de Presons del 14-11-30 no tenia, ni molt menys, com a objecte el compliment del seu Article 91, que preceptuava que « ... els presos polítics seran tractats amb la major benevolència i consideracions possible... » Evidentment, el Govern de Franco no tenia aquesta intenció : la separació era imposada per tal de facilitar el tracte repressiu.

Quan va publicar-se el Reglament de Presons del 5-3-48, el Govern no pogué prescindir dels milers de presos polítics a costes dels quals el feixisme s'obria pas en el país. Separar-los i concentrar-los era necessari a fi de reduir o anul·lar llur influència ideològica i per tal que el poble no palpés de prop, en totes les presons espanyoles, quin era el preu del feixisme.

Així, l'Article 7 d'aquest Reglament preveu la Presó Central de Polítics-socials, a la qual « ... seran destinats aquells penats que haguessin estat condemnats per delictes d'aquesta índole... », i posteriorment l'Article 141 regula que « ... els detinguts i presos polítics estaran en departaments especials, separados tant com sigui possible dels altres reclosos, àdhuc en els actes regimentals comuns... »

En aquest Reglament són traçades també les línies fonamentals del tracte als presos polítics ; « ... Amplitud en el tracte, mantenint una integral disciplina penitenciària... » Només els presos polítics que il·lavors van sofrir les presons de Franco poden donar fe d'allò que significava en la realitat aquesta amplitud : insults, maltractaments, vexacions, absència total d'informació, assistència obligatòria a actes religiosos i « patriòtics » (llegeixis feixistes).

I per si encara fos poc, l'isolament més absolut : « ... el règim de comunicacions i visites ha de dur-se a efecte amb gran cautela y severitat per a impedir la seva relació a l'exterior amb elements de la mateixa ideologia... » Així, doncs, la separació dels presos polítics obeïa exclusivament a les mateixes raons del camp de concentració : isolament i millor aplicació dels mètodes repressius, especialment el d'arrencar « les idees que posaven en perill els interessos de l'oligarquia vencedora ».

Quan, al 1956, fou publicat el nou Reglament de Presons, el règim es troba en una nova conjuntura econòmica i política. A punt de liquidar els darrers residus de la repressió de la post-guerra, se sent políticament consolidat, compta amb el recolzament o aquiescència dels països occidentals i es disposa a emprendre l'etapa « desenrotllista », forma més moderna de garantir els beneficis de l'oligarquia monopolista a costes, com sempre, del sacrifici de la classe obrera. En aquesta nova etapa, la dictadura ha d'evitar, sigui com sigui, si més no en els seus textos legals, tot allò que signifiqui presència de conflictes polítics que posin encara en joc el consentiment dels espanyols envers la legitimitat del franquisme.

El Govern emprén el seu maquillatge tecnocràtic — i una aparent expansió —, creient que la pretesa societat de consum anul·larà les aspiracions de les forces obreres i democràtiques. I, com tots els règims reaccionaris, es posa a actuar i a legislar com si els seus objectius haguessin estat ja assolits, com si els presos polítics fossin a punt de desaparèixer de les presons de Franco.

En conseqüència, el nou Reglament de Presons del 2-2-56 elimina les referències anteriors als presos polítics, que el règim considera vergonyants en la seva etapa « lliberalitzadora ». A partir d'aquest moment, els presos comuns i polítics es confondran i tractaran amb una mateixa rasadora. Els franquistes poden afirmar públicament que per ells no hi ha diferència entre presos comuns i polítics. I recolzen la seva afirmació en raons humanitàries i moralistes sobre la igualtat d'uns i altres. En el fons, però, no hi ha altra

cosa que por, i sobretot no voler afrontar que el tracte específic del pres polític, allà on n'hi han, es fonamenta que el pres polític no és un delinquent, a diferència del pres comú...

No obstant, i malgrat els desitjos del règim, hi havien encara per aquelles dates presos polítics i, vençuda la primera etapa de reorganització de la classe obrera, aquests augmentaran incessantment, justament aprofitant la feble apertura de la dictadura.

En aquest respecte, val la pena destacar la « mala consciència » del Govern, el qual al 1963 es veu obligat a donar explicacions sobre la situació dels presos polítics en el país. Es tracta d'una informació publicada pel Ministeri de Justícia, titulada « Delitos, penas, prisiones », en la qual hom traça l'evolució de la delinqüència contra « l'ordre polític » des del 1958 fins al 31 de desembre del 1963. L'evolució de la delinqüència política és traçada segons el quadre següent :

Any	Població reclosa (al 31-12 de cada any)
1958	1.477
1959	1.125
1960	1.068
1961	957
1962	822
1963	640

Tot l'informe està encaminat a provar que la major part de delictes polítics no ho són per « mòbils ideològics purs »; no tenen la intenció d'assolir « fins netament polítics », sinó que la major part d'ells ataquen altres béns, com són les persones i la propietat, i que, per consegüent, la seva repressió és absolutament necessària puix que és ofesa tota la societat. El cinisme és inoït, ja que aquestes afirmacions no són confirmades per cap anàlisi feta amb deteniment de cadascun dels delictes polítics comesos en aquests anys.

A més, tracta de reduir al mínim la importància dels delictes que consisteixen en l'exercici de les llibertats democràtiques, és a dir, els que consisteixen en l'exercici dels drets de reunió, manifestació, associació i expressió, quan tots sabem, i ho confirma avui el T.O.P., que aquests han estat gairebé el 90 % dels delictes polítics comesos a Espanya sota el franquisme.

Per altra banda, és ja sabut que el règim ha utilitzat sempre la bandera de l'Estat i àdhuc de la Societat — sense preocupar-se massa per precisar en què consisteix — a fi de defensar-se a si mateix, ja que en realitat tots els presos polítics lluiten de fet per, com a primer i principal objectiu, la liquidació de la forma feixista del poder actual.

Amb l'actuació del T.O.P., actuació que coincideix amb una nova etapa de la lluita democràtica que està esquerdant profundament la dictadura, aquella corba descendent dels presos polítics, que segons l'informe era « ... el símbol d'un país en pau i en ordre... », recomença a pujar, com dient-li al Govern de Franco que ni la seva careta tecnocràtica ni el seu pretés benestar — només disfrutat per les altes capes de la Societat — pot afeblir la força revolucionària de l'oposició antifranquista.

Bé que no tenim dades concretes sobre l'augment dels presos polítics en els darrers anys, aquest pot deduir-se fàcilment de l'augment creixent dels sumaris instruits pel T.O.P. L'evolució és com segueix :

Anys	Sumaris
1964	267
1965	281
1966	463
1967	617
1968	s'apropen del miler.

Amb aquestes dades a la vista, és evident que s'ha produït un nou augment dels detinguts i presos polítics. A aquest respecte, el Fiscal del Tribunal Suprem, en l'informe al Govern amb data 15-9-66 es refereix per primera i darrera vegada al nombre de detinguts polítics que al 31-12-65 hi havia a la disposició del T.O.P. Segons l'informe eren 129. En els informes posteriors — 1967 i 1968 — s'ha preferit callar sobre aquest punt. És tot un signe. Sobretot que s'havia de constatar el desmesurat creixement de l'actuació del T.O.P.

Mereix destacar que la immensa majoria dels sumaris incoats pel T.O.P. ho són pel fet d'exercir les llibertats democràtiques fonamentals, de signe fonamentalment antifranquista, cosa que trabuca sorollosament els pretesos arguments segons els quals els processats pel « delicte » d'exercir un dret elemental pretenen d'enfonsar el país en el caos i l'anarquia. Es tracta, ni més ni menys que de substituir l'Estat feixista de Franco per un Estat democràtic que obri a tothom el camí de la llibertat i del progrés.

La proporció dels sumaris seguits en raó de l'exercici d'aquells drets és la següent :

Anys	Sumaris
1964	236
1965	265
1966	434
1967	585

és a dir, que comparant aquestes amb les dades immediatament anteriors, queda clar que constitueixen un 90 % dels delictes coneguts sota l'actual règim (cal recordar que « sumari » no és equivalent a « processat », ja que hi han sumaris amb desenes de processats).

Doncs bé, a fi de desvirtuar aquesta realitat, els presos polítics són anomenats avui d'una altra manera. El Fiscal del Tribunal Suprem, en l'informe del 1968, els anomena « delincuentes subversivos », referint-se de manera particular a les Comissions Obreres i als estudiants universitaris. Amb aquesta qualificació, el Fiscal del Tribunal Suprem pretén donar a entendre que la subversió afecta a la Societat i a l'Estat tot ell, que ja no hi ha concorriement a dels « mòbils ideològics purs » de l'informe del 1963 i que, per tant, s'han de reprimir sense cap contemplació. Però Herrero Tejedor fa falsa via; l'opinió pública no admet aquestes pretensions: i la prova la trobem en l'ample moviment de solidaritat amb els presos polítics que ha estat suscitat arreu del país en els darrers mesos i que posa en manifest una actitud de respecte i de recolzament envers seu, envers aquests homes i dones que es troben entre tot el millor i més sà del poble espanyol, i que, lluny de desitjar l'anarquia, aspiren a obrir l'horitzó de la democràcia i el socialisme.

Resumint: com a conseqüència de l'avanç progressiu del moviment democràtic de masses contra la dictadura, aquesta es defensa amb la repressió i en el xoc cauen els presos polítics. L'augment del nombre d'aquests, avui, és una mostra de l'avanç de la lluita obrera i democràtica i una prova indiscutible que la dictadura s'esberla i dona passes endarrera. Per això, ara més que mai, el franquisme vol ignorar el clam a favor del pres polític que s'aixeca arreu del país; perquè és també clam contra la repressió que amb penes i fadigues sosté la dictadura. Per això es tan necessari avui, al costat de la reivindicació d'un Estatut del pres polític, la lluita per l'Amnistia de tots aquells qui sofreixen de la repressió, de tots els detinguts i presos que han caigut lluitant per la llibertat, per alliberar-los de la repressió franquista i per a que s'incorporin a la lluita activa i oberta encaminada a acabar amb el règim opressor.

SUGGERENCIES PER UNA LECTURA DE LES TESIS DE FEUERBACH

La idea de *pràctica* és central en el pensament marxista, i malgrat això ha estat objecte d'un persistent oblit o depauperació per part d'aquest corrent de pensament. La crítica de Lenin i de Gramsci al determinisme imperant en el pensament de la socialdemocràcia, era una reivindicació del factor pràctic, subjectiu, en el procés de creació de la història per l'home. En un altre terreny, la idea de pràctica ha inspirat fecundament algunes investigacions positives, des dels treballs de psicologia genètica del francès Wallin fins als estudis històrics i sociològics dels britànics Bernal i Farrington.

Darrerament és perceptible en el món intel·lectual occidental una certa sensibilització sobre el tema. En aquest context, Adolfo Sánchez Vázquez ha publicat l'obra *La filosofía de la praxis* (1), en la qual accentua precisament la categoria de la pràctica com element diferencial bàsic del pensament madur de Marx, en polèmica amb Althusser, per a qui el «tall epistemològic» en el pensament de Marx es situa en el pas del «filòsof» al «científic».

Les *Tesis sobre Feuerbach* constitueixen el text on Marx expressa de manera més clara i alhora més general el seu concepte de la pràctica i el principi segons el qual teoria i pràctica són inseparables. Una lectura acurada a la llum dels progressos socials i científics pot ajudar a revaloritzar el concepte de pràctica en tota la seva riquesa i pot ajudar a comprendre millor el paper que juga en l'evolució del pensament de Marx. Examinem-les doncs detalladament.

La pràctica apareix a les Tesis a la vegada com a categoria gnoseològica i sociològica, sense que entre una i altra vessant hi hagi una separació absoluta.

Althusser ha vist molt bé que empirisme i idealisme són dos aspectes complementaris —encara que oposats— d'una mateixa falsedat. La primera tesi és una crítica simultània contra tots dos. La teoria no dialèctica del coneixement contraposa abstractament un Objecte ja constituït

1 Mèxic (Grijalbo), 1967.

i un Subjecte també constituït, cosa que ja denunciava Hegel a la *Fenomenologia de l'Esperit*. I si els idealistes, com veurem més endavant, atribueixen encara una certa activitat al subjecte, els empiristes en fan una substància pràcticament inert. Condillac, portant l'empirisme a les seves últimes conseqüències, compara l'home a una estàtua, fent així del subjecte una entitat fixa i passiva, que coneix només en virtut dels efectes sensibles vinguts de l'exterior.

En realitat, les coses no passen així. L'exterioritat no ens és donada en forma d'objecte: *necessita ser transformada en objecte*. La transformació és unes vegades real, d'altres vegades cognoscitiva. El tros de sílex és convertit en destal: aquí l'activitat del subjecte humà és real i sensible, i afecta la natura material de l'objecte. En canvi en l'activitat cognoscitiva, la cosa no és transformada realment, sinó idealment: abstracció —és a dir, separació del seu context—, subsumpció sota determinades categories, establiment de determinades relacions. L'astrònom aïlla cadascun dels astres dels restants, fixa entre ells unes relacions determinades de distància, lluminositat relativa, etc.: en definitiva, manipula la matèria primera de la sensibilitat (la sensació produïda per l'astre en la seva retina) fins a convertir-la en objecte de la seva observació i de la seva ciència.

Transformació real i transformació ideal no són dos processos absoluts, sinó que s'interpenetren i s'influeixen mútuament. Tota transformació real, quan és pròpiament humana —és a dir, teleològica—, pressuposa una prèvia activitat mental: el projecte o la imatge prefiguradora. Com diu Marx al *Capital* (vol. I, secció 3a, cap. V): «Hi ha una cosa en la qual el pitjor mestre d'obres supera a la millor de les abelles, i és en el fet que, abans de dur a terme la construcció, la projecta en el seu cervell». I viceversa, el coneixement depèn d'una manera molt complexa de tota una sèrie d'activitats materials del subjecte humà, que van des de la manipulació material de l'objecte fins a certs processos

corporals sense els quals no hi ha coneixement possible. Ja fa segles que la teoria de la ciència ens explica com els coneixements depenen de l'experiència, l'experimentació, etc. Recentment, l'epistemologia genètica ens ha ensenyat que els processos cognoscitius són precedits de tendències fisiològiques, activitats musculars i coordinacions sensorio-motrius.

Entre la pràctica material de l'home i el coneixement s'estableixen una sèrie de mediacions, bàsicament la mediació semiòtica i la instrumental. L'home, a diferència de l'animal, pot superar la immediatesa sensible no sols perquè té un cervell superior, sinó també perquè —gràcies naturalment a la utilització d'aquest cervell— és capaç d'emprar signes abstractes amb els quals resumeix experiències individuals múltiples, i que li permeten d'operar sintèticament sobre aquesta multiplicitat d'experiències. L'home és un animal de signes, un animal semiòtic; i en primer lloc és un animal de paraula. L'actual interès per la lingüística demostra que avui hi ha una consciència aguda d'aquest fet. Per això resulta encara més lamentable que A. Sánchez Vázquez ignori completament en el seu llibre el paper que juga el llenguatge en la pràctica humana. Criticant la noció althusseriana de «pràctica teòrica», Sánchez Vázquez diu: «Las transformaciones que lleva a cabo la actividad teórica con relación a ésta [la realitat efectiva] (...) son transformaciones ideales» (2). Caiet en un idealisme del concepte, aquest autor oblida que no hi ha pensament sense llenguatge, o millor dit, sense signe: el pensament necessita un *suport material* sobre el qual operar.

Però el llenguatge no és una simple base operativa material: és també mitjà de comunicació i per tant factor indispensable de la vida social. Gràcies al llenguatge, les experiències i aprenentatges de l'individu poden beneficiar l'espècie: *es socialitzen*. I no sols es socialitzen sincrònicament, sinó també diacrònicament. L'evolució de l'espècie humana és, efectivament, la única evolució animal que sigui *històrica*, és a dir, tal que cada generació reb un patrimoni de coneixements de les anteriors que la fan cumulativa. Els productes materials, les institucions, però també el llenguatge, són la materialització d'una llarga i complexa pràctica històrico-social que condiciona tot desenrotllament teòric ulterior. Tot pensament s'erigeix sobre un determinat camp cultural i lingüístic, amb unes significacions i regles ja establertes que cada infant ha de fer seu a través d'un

2 *Ibid.*, p. 167.

aprenentatge. Així, l'infant accedeix a una maduresa que no és únicament personal, sinó també *maduresa històrico-social*.

La mediació instrumental és igualment bàsica, sobre tot a la nostra època, en la qual s'interposen cada vegada més aparells entre l'home i la natura. Seria un error considerar que la mediació instrumental eixampla només l'esfera racional. També l'esfera sensible n'és modificada: sense el telescopi, obra de la pràctica material, no existirien milers d'estrelles *com a objectes de la sensibilitat*; sense cíclotrons, algunes partícules atòmiques no serien més, en el millor dels casos, que ens de raó sense entitat sensible, hipòtesis de treball sense contrapartida empírica. Sota aquesta llum es posa de manifest l'extraordinària agudesia de les paraules de Marx a la cinquena tesi: «(Feuerbach) no cospa la sensibilitat com a activitat *pràctica*, humana i sensible». (No s'ha de confondre aquesta posició de Marx amb un «idealisme pràcticotrascendental», com s'ha pretès de vegades. Sánchez Vázquez remarca amb raó la prioritat ontològica que per Marx té la natura. A les Tesis, sense anar més lluny, Marx es proclama partidari d'un «nou materialisme» [tesi X].

Hem vist fins ara com es transforma l'objecte. Recíprocament, en aquest canvi també el subjecte canvia. «L'home actiu modifica la natura, al seu voltant i en ell mateix. Crea la seva pròpia natura actuant sobre la natura» (3). L'home és ell mateix una part de la natura; el seu treball és treball dels seus músculs, del seu cervell, etc., que són modificats mentre modifiquen les coses. La superació de les resistències exteriors es fixa fisiològicament (records, reflexos condicionats, aprenentatges), constituint la base de tot progrés cultural de l'individu, i es fixa a més en productes culturals que són la base del progrés de l'espècie. El pintor afina el seu ull i el músic educa la seva orella i els seus dits.

A més de transformar-se directament en el seu intercanvi amb la natura, l'home es transforma *mediatament* actuant sobre les bases materials de la seva pròpia vida social o sobre les relacions socials en què viu.

La crítica de l'empirisme i de l'idealisme es lliga doncs a la crítica de l'«humanisme». El pensament no dialèctic concep l'home intemporalment, com si hagués sortit tot equipat amb les seves categories mentals, com una Minerva del cap de Júpiter. Però tot el que s'ha dit prova que cal una concepció dialèctica i històrica del

3 H. Lefèbvre. *Le Matérialisme dialectique*, Paris (PUF), 1962; p. 102.

coneixement per a donar raó de la realitat humana. No és igual l'individu adult de cultura mitjana d'una societat industrialitzada moderna que un infant de la mateixa societat o que un primitiu d'una cultura neolítica. Quant Kant o Hume parlaven del subjecte, transcendental o no, tots dos feien una hipòstasi de l'individu adult pertanyent a l'élite cultural de l'Europa del segle XVIII, identificant-lo com a espècimen de l'espècie immutable «Home».

Enfront de l'empirisme materialista hi ha l'idealisme, que ha sabut comprendre que el coneixement té un cantó actiu. El seu defecte és que l'interpreta abstractament. Kant, per exemple, s'adona molt justament que la sola sensibilitat no basta per a engendrar el coneixement, i que cal imprimir al caos de les sensacions un ordre, per tal de fer-les intel·ligibles. Ara bé, per Kant, les categories a priori portadores de l'ordre intel·lectiu, lor no transformen l'objecte realment, sinó només idealment, i 2on són propietats immutables i eternes de l'esperit humà. Hegel descobrirà l'historicitat, però seguirà ignorant el paper de la pràctica real. Tot idealisme segueix essent una abstracció.

La qüestió de l'objectivitat de la veritat es planteja a la segona tesi. La crítica idealista subjectiva tradicional de la veritat objectiva es tanca dintre un cercle: la definició clàssica de la veritat (*adaequatio intellectus cum re*) no tindria sentit perquè no podríem comparar les nostres vivències amb la realitat, sinó només unes vivències amb les altres, puix que tot el que coneixem ho coneixen, per definició, mitjançant vivències. Per aquesta raó, l'idealisme desemboca en criteris formals de veritat (principi cartesià de claredat i distinció, teories de la coherència, principis d'economia del pensament, etc.).

Com sortir d'aquest cercle? «La qüestió sobre si al pensament humà», diu Marx a la segona tesi, «li correspon una veritat objectiva no és una qüestió teòrica sinó pràctica».

La resposta de Marx té una primera significació evident. L'home, pel sol fet de viure, mantenint un intercanvi permanent amb la natura, transformant les coses i transformant-se ell mateix, desmenteix dia a dia, minut a minut, l'idealisme subjectiu. Corregint espontàniament les seves imatges i idees sobre les coses en funció dels seus èxits i fracassos pràctics, demostra *ad hominem* la objectivitat de la veritat, la unitat inseparable de teoria i pràctica.

Però té també una segona significació: que el problema del coneixement no troba la seva solució real en una «teoria del coneixement» autònoma i especulativa, sino

en la síntesi de les ciències que estudien els diferents aspectes del subjecte humà i de les seves relacions amb la natura i la societat (fisiologia, psicologia genètica, lingüística, etnologia, història, etc.). Haver-ho desconegut i haver intentat fer una nova «teoria del coneixement» abstracta és el principal defecte de la majoria de teòrics marxistes que s'han dedicat a aquestes qüestions (com ara Adam Schaff o Maurice Cornforth (4)).

Mentre no es faci una tal síntesi de coneixements positius, només es pot adoptar una postura crítica, intentant treure a la llum els pressupòsits implícits i no reconeguts de la filosofia corrent.

El que hi ha de bàsicament fals en l'idealisme subjectiu és l'axioma implícit del qual parteix, i que podria expressar-se així: «al principi era la Idea». L'idealisme subjectiu desconeix doncs que el món de les idees només pot aparèixer sobre determinades bases: 1) un determinat nivell de domini pràctic i teòric de la realitat; 2) unes bases socials que condicionen la imatge que l'home es fa de la realitat i d'ell mateix; i 3) una base cultural que tradueix i resum l'experiència social anterior conservada i la materialitza en un llenguatge, unes institucions, unes tradicions, etc. El Filòsof, que no és un Esperit Pur, viu i pensa sobre aquestes bases, i només sobre elles arriba a destil·lar la Idea. La Idea no és, doncs, al principi, sinó al final de tot un procés.

La tercera tesi és sotmesa a un examen intel·ligent per part de Sánchez Vázquez (5). Com diu aquest autor, la pràctica, «que en las dos tesis anteriores aparecía sobre todo como una categoría gnoseológica, se nos convierte así en una categoría sociológica». Marx denuncia la il·lusió dels il·lustrats segons la qual l'home és producte de les circumstàncies i al mateix temps de l'educació. Aquesta creença implica que la societat està dividida en dues parts: els qui eduquen i els qui són educats, i que l'element d'activitat és exclusiu dels primers. Els segons són purs objectes, tant de les circumstàncies com dels educadors. Marx fa notar que «les circumstàncies les fan canviar els homes i que el propi educador ha d'ésser educat». Efectivament, no hi ha d'una banda el principi d'activitat (circumstàncies i educadors) i de l'altre uns

4 A. Schaff, *La teoría de la verdad en el materialismo y el idealismo*, Buenos Aires (Lautaro), 1964; M. Cornforth, *Ciencia versus Idealismo*, La Habana (Editorial Política), 1964.

5 *Op. cit.*, pàgs. 130-133.

substrátum passiu (educats). Les circumstàncies i les élites educadores també poden ésser transformades, mentre que les masses «educades» poden convertir-se en agents reals de l'història. Dos anys abans d'escriure les tesis, Marx ja havia dit que la filosofia, per a realitzar-se, «havia d'«arrelar en les masses». En la *Contribució a la crítica de la filosofia del dret de Hegel*, Marx ja concebia la relació entre teoria i pràctica com a pertanyent a l'àmbit històrico-social. És aquesta referència a l'àmbit històrico-social el que permet a Marx de superar les contradiccions del pensament il·lustrat i jove-hegelià.

La dimensió històrico-social arrodoneix la crítica de Marx a l'«humanisme», com s'expressa a la tesi VII: «l'individu abstracte que ell [Feuerbach] analitza pertany a una formació social determinada». El comportament humà no deriva d'una «essència» humana, sinó d'una situació pràctica històrico-social. Com diu la tesi VI, «l'essència humana no és cap concepte abstracte inherent a l'individu aïllat. En la seva realitat és el conjunt de les relacions socials». Conclusió: no és la filosofia ni cap saber especulatiu sobre el concepte Home el que ens permetrà de copsar l'essència humana, sinó l'estudi positiu de l'ésser humà i de les relacions socials. De la filosofia cal passar al coneixement positiu (que en el cas de Marx volia dir a la crítica de l'economia política, al *Capital*).

Però no és suficient tampoc el coneixement positiu: «els filòsofs s'han limitat a *interpretar* el món de diverses maneres; del que es tracta és de *canviar-lo*» (tesi XI). Marx fou un autèntic revolucionari, que no va defugir les seves responsabilitats pràctiques. El movia un potent esperit de rebel·lia contra tota forma d'opressió. Però era també un buscador apassionat de la veritat. En la perspectiva d'aquesta doble lluita contra l'opressió i l'error, va descobrir la seva íntima unitat; va adonar-se que les condicions opressives materials són alhora les condicions d'una falsa consciència, i que per tant no hi ha més que un sol i únic combat indissoluble.

Feuerbach «només considera com actitud autènticament humana l'activitat teòrica, i concep l'activitat pràctica només en la seva manifestació sòrdidament judaica» (tesi I). Feuerbach observa doncs una escisió en el sí del cristianisme entre una teoria «bona» (que formula ideals «humans», conformes a l'«essència humana») i una pràctica «dolenta» (l'imperi de l'interès, l'egoïsme, els diners, en l'esfera de les relacions humanes reals). No s'adona que l'escisió de base no es produeix simplement entre la teoria i la pràctica, sinó que és el món mateix

de la pràctica, el món real, el que està ja escindit. «Ara bé, el fet que el fonament terrenal es separi de sí mateix i es fixi als núvols com esfera autònoma pot explicar-se per l'esquinçament interior i la interna contradictòrietat d'aquest fonament terrenal», diu Marx a la tesi IV; i afegeix: «Aquest ha d'ésser doncs copsat en la seva contradictòrietat i revolucionat en la pràctica». Contràriament a la ingenuïtat il·lustrada segons la qual l'educació pot dissipar l'obscurantisme, aquest i tots els altres «somis de la raó» només desapareixeran amb les condicions socials que els han engendrat. La «crítica de les armes» és doncs també crítica ideològica.

La tesi X diu: «El punt de vista del materialisme antic és la societat civil; el del nou materialisme és la societat humana o la humanitat socialitzada». Amb un llenguatge encara arcaic i sintètic, Marx contraposa la societat de classes (o «societat civil») i la societat sense classes («humanitat socialitzada»). Enfront del materialisme no dialèctic, que Marx considera emanació ideològica de la societat de classes, situa la seva crítica comunista com «punt de vista» d'una nova realitat social; però d'una realitat *no existent encara*. El futur, prefigurant en les forces productives presents i en les lluites de classes presents, té ja avui una *eficàcia teòrica i pràctica*. La «utopia» —en el millor sentit de la paraula— és un factor de transformació de la realitat. La prefiguració del futur té una importància evident per a impulsar les voluntats. Però no es limita a això: és també un element de la crítica del món actual, perquè separa l'esperit de la immediatesa de l'objecte, trenca el monopoli espiritual que l'ordre establert tendeix a imposar, assenyalant perspectives diferents i alternatives. L'audàcia imaginativa del pensament «utòpic» destrueix la naturalitat aparent de la societat actual.

No és casual que actualment hi hagi tanta preocupació per la utopia. La revolució científico-tècnica està creant a l'Occident capitalista les bases d'una societat comunista de característiques abans insospitades, i aquestes bases xoquen violentament amb les velles condicions socials. El punt de vista de la «humanitat socialitzada» reclama cada vegada més els seus drets i proposa utopies cada vegada menys utòpiques.

Després d'aquestes reflexions, com cal valorar les posicions d'Althusser sobre el pensament de Marx? Crec que A. Sánchez Vázquez té raó de situar el punt de maduració de Marx en la presa de consciència del paper teòric de la pràctica. Situar el punt d'inflexió qualitativa en el pas del

Marx filòsof al Marx científic equival a erigir una muralla massa rígida entre dos moments del procés de maduració del seu pensament. Equival a identificar «filosofia» amb «ideologia», oblidant que hi pot haver una filosofia no ideològica: la filosofia crítica, la qual, al mateix temps, pot ésser formulació programàtica (i per tant encara esquemàtica i abstracta, però no per això falsa ni «ideològica») d'una activitat teòrica ulterior. Les *Tesis* en són un exemple excel·lent.

D'altra banda, la distinció althusseriana de diversos nivells de pràctica (econòmica, política, ideològica, teòrica) oculta difícilment el seu caràcter escolàstic i la seva incapacitat per aportar nova llum al problema de les relacions entre «base» i «superestructura», obsessió del marxisme durant aquests darrers anys. Reproduir a l'interior del concepte de pràctica la

distinció de nivells ens incapacita per a resoldre el problema i esterilitza el concepte de pràctica. Perquè, precisament, *la pràctica és el lloc de la concreció*. La pràctica d'una persona o d'una classe, d'un individu o d'un grup, posa a contribució totes les determinacions que pesen damunt del subjecte, seguin econòmiques, polítiques o teòriques. Es en l'esfera de la pràctica concreta on s'enfronten els diferents elements contradictoris de la realitat, on es determina si una contradicció és de primer pla o no ho és. Per aquesta raó, distingir, com fa Althusser, unes pràctiques «bàsiques» d'altres pràctiques «superestructurals» només serveix per enredar la situació i per crear una falsa aparença de rigor.

juny 1969

MINISTERIO
DE CULTURA

L'ESGLÉSIA : CRONICA D'UN COMBAT

Editat a multicopista i redactat en català, tenim a les mans un conjunt de documents, cròniques i testimonis el títol dels quals és ja síntesi : « *Judici d'un fet de la història de l'Església Catalana. Un dels signes d'una nova etapa de diàleg, d'esperança i de compromís* ».

Ho enceta una data : 11 de maig de 1966. Ho tanca una altra data : abril de 1969. Tres anys que han conegut uns fets, experiències i reflexions que permeten de creure en la continuïtat d'una actitud que gosem qualificar — prenen-ho del propi títol del llibret — *de compromís*. Compromís amb qui ?, amb què ?, per arribar a on ?

La resposta la donen els mateixos documents i nosaltres, marxistes catalans, la considerem positiva per a la lluita que tenim plantejada avui enfront de la dictadura, i per la de demà, la que ens plantejarà la instauració d'una democràcia veritable, i més endavant pel socialisme. És evident que el *compromís* d'aquest nucli d'Església cada dia més important a Espanya, és el *compromís* amb l'època, una època en la qual només pot trobar-se solució als problemes que afecten a creients i no creients, *en el Socialisme*.

No és per demà. Naturalment. Però, quan comença demà ? No va començar, per a molts dels protagonistes del llibret que comentem, el dia 11 de maig de 1966, en decidir exposar-se, denunciant els maltractes de què fou víctima l'estudiant marxista, J. Boix, als cops dels policies de Franco ?. No és pensant en demà — un demà de justícia i de progrés per a tots —, que els valerosos capellans jutjats a Madrid el 22 de febrer de 1969 reafirmaven llur *compromís* de l'onze de maig de 1966 ?

Tornem al llibret, que comença així :

L'anomenada manifestació de capellans de Barcelona, mai pretengué tenir un caràcter de tal en la intenció dels seus organitzadors, sinó de simple visita col·lectiva al Cap Superior de la Brigada Social. El motiu ? Maltractament als detinguts polítics. Es tractava d'intimidat — avui això és ja una ironia — respectuosament a la policia secreta a fi de frenar i parar les violències físiques que tenien lloc a la Jefatura Superior de Policia. »

Així va començar el *compromís* per a molts dels capellans que, inicialment, només foren moguts per un autèntic sentiment cristià. I és precisament l'autenticitat d'aquest sentiment allò que els obliga a *no fugir* del compromís, a ésser-li fidel, a no considerar *UNA NOSA* (com ha escrit Miquel Estradé a « Serra d'Or » abril 1969) l'home perseguit : el poble humiliat.

L'acció de l'onze de maig tingué uns antecedents i l'opuscle els explica. Les conseqüències són conegudes, no pas únicament les repressives (4 capellans procesats) sinó també la resposta a la repressió : sermons de protesta a les parròquies, segona assemblea (la primera fou abans de l'11 de maig per anomenar la Comissió de capellans que aniria a « Jefatura ») i document del 19 de febrer de 1969 a la Conferència Episcopal espanyola, document firmat per 165 capellans de Catalunya recordant aquells fets i solidaritzant-se amb els procesats que en foren organitzadors i animadors (veieu « N. H. » n° 16).

En aquesta part de l'opuscle hi han informacions inèdites d'un gran valor, especialment la transcripció d'una conversa amb Don Marcelo el dia de l'acte silencios davant del Bisbat (pag. 18-21) que resumeix la por del Bisbe amb aquest crit : « *!NADA DE COMISIONES!* »

No és tracta únicament de les comissions de capellans sinó també de les Comissions d'obrers, de pagesos, de veïns, d'estudiants, de famílies d'empresonats i d'obrers acomiadats..., la por de Don Marcelo a *LAS COMISIONES* és la por a les formes primerenques d'organització de tota protesta, de tota necessitat, de tota esperança, en un país com el nostre on no existeixen encara les institucions normals per a expressar-les.

I conté les cròniques del judici a Madrid el 22 de febrer de 1969, cròniques redactades per un « equip de cronistes » que ho presenciaren, amb l'interrogatori dels acusats, els parlaments dels advocats defensors, etc. Aquesta part de l'opuscle ho té tot : denúncia, coratge, gràcia, sentit de l'humor i una força que només pot donar el *compromís amb la veritat*. Així comença la descripció del que podríem dir ; escenari :

La sala tenia uns 30 m. de llarga per 13 d'ampla. Aproximadament al mig, hi havia dos esglaons que aixecaven, com si fos una plataforma, el lloc destinat als actors del drama. La primera part estava plena de bancs pel públic assistent, però que no ocupava ningú. Estaven buits. Al fons de l'entarimat i al centre hi havia instal·lat el Tribunal en unes sumptuoses poltrones. A la seva dreta s'hi asseia el Sr. Fiscal, un home d'un 55 anys, calb i amb molta tos... »

Després de la descripció minuciosa del procediment, el cronista descriu l'interrogatori del primer acusat : Mn. Josep Dalmau Olivé. Llegim :

« Mn. Dalmau es posa dret, els peus junts i amb les mans lleugerament enfonsades dins les butxaques de l'americana.

President : Sr. Dalmau. Haga el favor de quitarse las manos de los bolsillos. No es una actitud correcta ante un tribunal !

M. Dalmau es tragué les mans de la butxaca i després d'un moment d'indecisió, creuà sobre el pit els seus braços (Semblava una actitud més desafiadora encara, que la primera, però es veu que les normes no en deien res dels braços creuats sobre el pit)... »

I es descriu textual l'interrogatori de mossen Dalmau, del qual són moments com els següents :

Fiscal : ? Estuvo Vd., Sr. Dalmau, en la manifestación del 11 de mayo de 1966 ?

Dalmau : No era ninguna manifestación. Fué una simple visita colectiva al Jefe Superior de Policía.

Fiscal : Bueno. Pero Vd. estuvo en este acto ?

Dalmau : Sí señor. »

I el lector veu a mossen Dalmau amb els braços creuats, davant dels seus jutges, jutjant-los. Es descriu tot : bestialitat policíaca, fermesa dels manifestants, etc.

Els interrogatoris dels restants acusats es descriuen amb la mateixa precisió i coloriu. Un dels més interessants és el del pare Llimona (pàg. 34) :

Fiscal : Per què no feien aquesta petició al seu bisbe ?

Llimona : La férem, amb la carta que li vam lliurar. Altres vegades hi havíem anat i no en vam obtenir cap resultat. Bones paraules i res més. »

! Quantes famílies d'empresonats podrien dir com el pare Llimona ! Encara no fa gaire, les dones i mares d'obrers empresonats a Lleida amb motiu del primer de maig, no rebien ni tan sols bones paraules quan van anar a trucar a la porta del Bisbat exigint justícia. Per això, la resposta del pare Llimona al Fiscal era la resposta de tots aquells qui condemnen a Ponci Pilat i pels

quals (els Pilats d'ara) « *Un innocent que fa nosa es torna pitjor que un bandit utilitzable* » (Miquel Estradé, « Serra d'Or » abril 69).

Els capellans protagonistes de l'opuscle que comentem no es veuràn mai obligats a repetir aquestes paraules de l'editorialista de « Serra d'Or » : « *No ens interessa de veure'ns rodejats d'innocents. Són uns dits que ens assenyalen i que ens creen mala consciència.* » Ben diferents són aquestes, del pare Llimona al Fiscal del Tribunal d'Ordre Public (pag. 36) ;

Fiscal : *Quan vosté va anar a la manifestació, hi anava com a ciutadà civil o com a sacerdot ?*

Llimona : *Hi vaig anar com a ciutadà, però l'home és un tot indivisible, així que també hi vaig anar com a sacerdot, mogut per la meva consciència sacerdotal a favor de la dignitat de la persona humana.* »

I, responent a les preguntes de l'advocat de la defensa, Sr. Caminals, el pare Llimona afegia :

« *En aquest cas es tractava d'uns detinguts i dels tractes que rebien, que no eren conforme a la dignitat de la persona humana ni a les ensenyances de l'Eglésia. Precisament en el document que anàvem a lliurar es demanava que no es maltractés els detinguts i es corrobora la petició amb les cites tretes de la Bíblia i dels darrers documents eclesiàstics.* »

Per aquesta darrera crònica desfilen alguns policies i la descripció que se'n fa és ben expressiva. Són homes una mica bèsties, s'emboliquen quan responen, es contradiuen, encara dificulten més el paper dels jutges. També la « justícia » de Franco donava un espectacle d'ineficàcia i desori : papers que es perdien, fotos que no es trobaven, testimonis que no existien i, com diu el cronista : *un « galimaties »*. S'havia convocat a un tal Botey com a testimoni, però se'n presentà un que no era el Botey citat sinó un altre. I el President del Tribunal hagué de « renunciar » al testimoni davant de les rialles obertes o amagades dels assistents... I encara té més gràcia l'explicació ; el Botey convocat no podia acudir perquè era a la presó i el Bisbat de Barcelona n'havia enviat un altre... fent trampa.

Digne de figurar en una Antologia de cròniques de « sucesos » és l'interrogatori del pare Daura (pàg. 54) que es presentà davant del Tribunal ;

« *... escabellat, amb anorak descordat, pantalons sense planxar, amb un jersei de proletari sobre la camisa, espitregat... era la imatge exacta de l'home del carrer que sofreix fa trenta anys el pretés alliberament d'un poble. Mes l'home del carrer no s'atreveix a presentar-se autènticament, com viu cada dia. L'Agusti Daura sí. Era el representant net d'un poble que és víctima d'una injustícia presentada amb el « celofan » del catolicisme oficial...*

Daura es presenta amb les mans al darrera. El Sr. President li diu que prengui una actitud més respectuosa davant del Tribunal... Després de pronunciar dos sí i un no, responent a les preguntes de rigor : nom, naturaleza, etc., el Sr. President li fa : « Baje ese tono de desafio. » Mossen Daura abaixa la veu, sense saber a què venia aquest tiquismitisme.

President : Profesión ?

Daura : Sacerdote.

President : Célibe ?

Daura : Vd. dirà !

I el moment és captat amb ploma de Larra. ! Formidable !

L'interrogatori de mossen Pere Nuñez fou, potser, el moment en que tots els assistents pogueren pensar : « Ara va " en serio " ».

Fiscal : ? Vd. por qué fue a la Catedral ?

Nuñez : Porque había oído rumores de malos tratos en Comisaría.

Fiscal : ? Y Vd. en su actuación se basa simplemente en rumores ?
? Vd. se compromete en su vida por simples rumores ? ? Vd. pudo
comprobar si existieron malos tratos en Jefatura de Policía ? !? LO
PUDO COMPROBAR USTED ?!

Nuñez : (*desbordat i mig atordit pels crits*) No señor... (*Però de repent, mossen Nuñez va rebre una il.luminació de... Dalt, i aclarint-se-li el rostre fa :*) Sí, señor.

Fiscal : ? Vd. la pudo comprobar ?

Nuñez : Lo pude comprobar en mi mismo y en mis compañeros, porque la policía armada nos aporreó y maltrató desde la Vía Layetana hasta la plaza Urquinaona.

President (*fent el crit més esverat de tot el judici*) : Retire inmediatamente lo que acaba de decir. Vd. está acusando al Cuerpo de policía armada. ? Se dà cuenta ?

Nuñez : Yo no sé. Yo no pretendo acusar a nadie... yo sólo digo que desde la Vía Layetana hasta la plaza de Urquinaona la policía nos persiguió maltratándonos con sus golpes e insultos.

President : Pero Vd.sabe que pueden darse golpes por parte de la policía a los manifestantes, y estos golpes son legales...

Nuñez : No lo sé... yo sólo digo que la policía nos pegó a todo pegar desde la Vía Layetana a la plaza de Urquinaona. No afirmo ni niego que fueran o no legales o ilegales los golpes.

President : ? Entonces retira la acusación contra la policía ?

Nuñez : Yo no he acusado a nadie. Yo sólo digo que desde la Vía Layetana hasta...

Fiscal : ? Se da usted cuenta que está cometiendo un segundo delito ?

Nuñez : No, no. Yo sólo digo que desde la Vía Layetana la policía nos pegó...

President (*fent un crit esgarritós i acompanyant-lo amb el gest del Cerebrino Mandri*) **QUE CONSTE EN ACTA !**

I aquí va acabar el xàtec. Ningú sabrà mai si la intervenció geniüda del Sr. President anava destinada a salvar a mossen Nuñez del delictes d'acusació a la policia armada o pretenia que negués les pallisses de la policia per tenir un testimoni del capellà, assistent a l'acte, que les hagués negades solemnement davant d'un tribunal... »

Els parlaments dels advocats defensors : Salvador Casanovas, Josep Maria Gasch, Agustí de Semir i Josep Maria Caminals, són requisitoris a la mesura del coratge dels defensats.

*
**

Si nosaltres en parlem, ho saludem i ho celebrem no és pas per consideracions de tàctica — com diuen certs buscadors de polls — sinó perquè tenim consciència de que dins de l'Església, a Catalunya com en altres indrets d'Espanya, existeix i s'enforteix un corrent de progrés sense el qual les forces populars tindriem més difícil la lluita per la democràcia. Però hi ha encara més : el fet que en la perspectiva revolucionària de nostre país s'hi inscriu aquest corrent renovador, és garantia d'allò que l'Abat Escarré covejava tan profundament : l'adveniment de la democràcia *sense sang* ; el progrés social sense que les masses treballadores i explotades vegin en el temple, el convent i la sotana, *fusta a cremar*. El fet que existeixin capellans com els del dia 11 de maig de 1966 permet de créure en el somni de Dom Escarré. Si l'Església espanyola només tingués homes com el Bisbe de Lleida o el de Madrid, la perspectiva per a ella fora compromesa. Per això és tan justa — des del punt de vista dels interessos de l'Església i del « poble de Deu » — la conclusió de l'opuscle que comentem. Després de reproduir textualment

el jurament que un Bisbe espanyol es veu obligat a fer, *encara*, de fidelitat a l'estat franquista, es diu :

« En aquest jurament cada Bisbe d'Espanya queda constituït governador eclesiàstic del seu bisbat ; peça del govern polític del règim. Això explica que l'Estat espanyol processi els capellans quan aquests no s'ajusten, no a l'esperit evangèlic o conciliar, sinó als interessos del règim.

I això explica també que els bisbes, fins ara, hagin donat autorització per a processar els seus sacerdots (excepció notable de Monseñor Cirarda. El recordatori es meu. N.P.) sense voler prendre part activa i responsable a favor del testimoni dels seus capellans que, en virtut de l'autonomia de la fe, desborden les estretes estructures polítiques del règim. »

Naturalment, no tots els capellans catalans són com els protagonistes de l'opuscle esmentat. En escriure aquest comentari s'acabava de celebrar a Vich una lamentable reunió d'eclesiàstics que és deien de la « *Asociació de sacerdots y religiosos de San Antonio Maria Claret* » en la qual s'hi van llençar alguns dels « slogans » reaccionaris. Però, també es força significatiu que deu dies després d'aquesta reunió, un grup de *claretians* encapçalats pel pare Bruno Caniquera! fes publica una declaració en la qual, pràcticament, es qualificava d'impostors als reaccionaris reunits a Vich. Hi ha, doncs, un « estira i arronça », expressió de la lluita en el sí de l'Església entre renovadors i cavernícoles.

Es veritat que el Bisbat de Lleida és encara un cau de « cruzados » que no han après absolutament res del Concili Vaticà II però també és cert que, mentre les dones dels treballadors detinguts el primer de Maig a Lleida no eren rebudes al Bisbat, el Bisbe de Girona, Mnr. Jubany, publicava un article a la revista « *Vida Catòlica* » titulat : « EL DERECHO A LA VERDAD », article que implícitament, donava raó als empresonats a Lleida i condemnava l'actitud del seu Bisbat.

Ha estat i és decisiva, en el sorgiment i desenrotllament d'aquest corrent, la lluita de masses contra la dictadura i l'explotació capitalista, lluita encapçalada per la classe obrera, però també aquesta recolza (i a Catalunya en tenim nombrosos exemples) en l'existència d'aquest moviment renovador dintre de l'Església i en el món catòlic. A mesura que la lluita de masses s'enforteix i pren volada, els catòlics amb sotana o sense reben l'impuls necessari per a renovar l'Església i posar-la al pas del temps. Hi ha una relació *indissoluble* a casa nostra entre una cosa i l'altra. S'inscriu en un moment històric concret que obligà el Vaticà a iniciar mutacions importants, encara que les faci amb comptagotes. A Espanya, aquest moment pren l'expressió del combat que comentem per les característiques específiques de la seva Església, el seu passat reaccionari, el seu lligam amb l'Estat feixista, però també perquè és un país on la injustícia en *tots els terrenys* obliga els catòlics — capellans o no — a definir-se i a demostrar l'autenticitat de llur cristianisme.

*
**

No veure aquest fenomen, no seguir-lo amb tot interès polític, no fora revolucionari. Treure'l de quici, donar-li el capdevanter de la lluita pel progrés a casa nostra, tampoc no es justificaria políticament. Nogensmenys, ningú no pot negar que és un corrent que es troba, objectivament, en el mateix camí que les forces més avançades d'Espanya. I aquest corrent ni podran aturar-lo els reaccionaris de l'Església ni tampoc els sectaris que confonen revolució amb anti-clericalisme. L'anti-clericalisme, avui, davant dels capellans apallissats l'onze de maig de 1966, « *de la Via Layetana a la Plaça Urquinaona* », ja no és justifica.

Santiago Alvarez

Membre del Comitè Executiu del Partit Comunista d'Espanya i un dels components de la delegació d'aquest a les tasques preparatòries de la Conferència Internacional de Partits Comunistes i obrers, que s'obre a Moscou el dia 5 de juny.

SOBRE LA PREPARACIO DE LA CONFERENCIA DELS PARTITS COMUNISTES I OBRERS

Quan escrivim aquestes notes falten dues setmanes per a que comenci a Moscou la Conferència dels partits comunistes i obrers, i uns quants dies només per a l'inici de la darrera reunió preparatòria, que començarà el 23 de maig.

Els resultats de la Conferència hauràn d'avaluar-se, com és lògic, una vegada que la Conferència hagi estat celebrada. I més encara quan hagi passat prou temps per a que els acords de la Conferència puguin ésser contrastats amb la realitat.

No obstant, sembla evident ja que la preparació d'aquesta Conferència, la qual, com és sabut, ha estat retardada pels esdeveniments d'agost de l'any passat, té aspectes positius, bé que alhora quedin obstacles a superar.

L'examen de la fase més recent i pre-final d'aquesta preparació pot ajudar-nos a fonamentar les raons sobre les quals recolza la nostra afirmació.

*
**

Del 24 de febrer al 4 de març s'ha reunit a Budapest l'anomenada Subcomissió del vuit partits comunistes i obrers encarregada de preparar l'avant-projecte de document principal que haurà d'ésser sotmès a la Conferència.

Aquesta Subcomissió, que en el seu origen estava constituïda pels partits d'Hongria, Unió Soviètica, França, Itàlia, Estats Units, Uruguay, Índia i Sudan, es veié notablement ampliada. Els altres partits tenien dret a participar en ella, dret que, per cert, nosaltres hem defensat i alguns l'han — o l'hem — exercit. Així, la Subcomissió dels 8 es transformà en la dels 19, ja que, a més dels esmentats, estigueren presents els partits de la República Democràtica Alemanya, de la Alemanya Federal, Rumania, Gran Bretanya, Grècia, Costa Rica, Mèxic, Ecuador, El Salvador, Guatemala i Espanya.

L'avant-projecte elaborat a Budapest amb la participació dels 19 partits i mitjançant una franca i oberta discussió, va passar després a l'anomenat Grup de Treball, que es reuní a Moscou del 14 al 18 de març i que el va adoptar com a base.

El Grup de Treball és l'encarregat de preparar per a la Conferència el document principal i els que es refereixen a la solidaritat amb el Vietnam i la Crida de la Pau, per a l'elaboració dels quals foren també creades subcomissions. A la reunió del Grup de Treball assistiren cinquanta delegats de partits germans. Posteriorment, i també a Moscou, del 19 al 22 de març, s'ha reunit la Comissió Preparatòria, a la qual han pres part delegacions de 67 partits. Correspon a aquesta Comissió, no solament l'examen dels projectes elaborats pel Grup de Treball, sinó tots els altres aspectes de la preparació de la Conferència. La Comissió Preparatòria va acabar els seus treballs adoptant unànimement un Comunicat.

Es pot, doncs, afirmar que els mesos de febrer i març han estat sens dubte l'etapa de més intensa preparació de la Conferència internacional dels partits comunistes i obrers i, si la propera Reunió Preparatòria i la Conferència no indiquen el contrari, probablement l'etapa més important.

La Delegació del Partit Comunista d'Espanya, que ja havia participat activament a la preparació de la Conferència en les anteriors etapes, ha tingut una participació encara més activa en aquesta darrera.

El nostre Partit havia expressat el seu criteri discrepant en qüestions fonamentals, en relació al primer avant-projecte de document sotmès a la consideració de tots els partits l'any passat. Motiu pel qual ens ha calgut presentar un important nombre d'esmenes, a fi que fossin introduïts canvis substancials en l'esmentat avant-projecte inicial i, naturalment, argumentar-les i defensar-les.

En un primer moment, aquesta actitud del nostre Partit va poder semblar, potser, a d'altres partits germans, una mica exigent. L'experiència de la discussió, però, i el que va ésser retingut de les nostres propostes va demostrar que aquestes, expressió de la posició del nostre Partit, estaven sòlidament fonamentades.

Contràriament a allò que s'havia esdevingut en les etapes precedents, en aquestes darreres reunions hi ha hagut una veritable discussió política de problemes fonamentals.

Aquesta discussió ha permès de confrontar idees, posicions, constatar les coincidències, els acords que són *fonamentals* i posar també en relleu que sobre alguns problemes existeixen discrepàncies.

Producte de la discussió, oberta i democràtica, s'han introduït en l'avant-projecte de l'any passat no solament les correccions imprescindibles que exigien els canvis haguts en la situació internacional d'ençà que aquell projecte havia estat elaborat (Vietnam, etc.), sinó modificacions molt positives sobre problemes bàsics.

Comparat el projecte anterior amb l'actual, hi ha una apreciació més correcta de la correlació de forces a escala mundial, destacant, com és necessari fer-ho, la profundització de la crisi general de l'imperialisme. Que sigui caracteritzada justament l'etapa en que ens trobem i l'augment de les possibilitats que existeixen per a nous avanços de les forces revolucionàries, ens sembla molt important. Com ho és el posar adequadament en relleu, com ara es fa en el projecte, el significat històric de la lluita heròica del poble vietnamès. En els moments que a travéssem, els partits comunistes, tant en interès de la revolució com de la seva pròpia existència i desenrotllament, necessiten demostrar (i la Conferència és un forum internacional on això pot i ha de fer-se) que són capaços de posar en relleu els nous fenòmens que apareixen en la vida político-social i, de manera particular, el sorgi-

ment d'enormes forces noves que s'incorporen a l'acció contra l'imperialisme i que, d'una o altra manera, donen una contribució a la lluita per la revolució socialista.

En el projecte, tal i com està avui, hi han parts que al nostre entendre responen, en allò que és essencial, a un enfocament just, com ho són les que es refereixen a les relacions amb els socialistes, a la necessària unitat del moviment obrer i sindical a escala nacional i internacional. Es de destacar, per exemple, que, per primera vegada en un document del moviment comunista internacional, recolzant en l'experiència, es consideri positiva l'existència dels corrents catòlics que lluiten per la democràcia i el socialisme, així com el diàleg entre cristians i marxistes.

Hi han també plantejaments interessants sobre el paper de la classe obrera, dels camperols, dels intel·lectuals i tècnics, dels estudiants i, en general, sobre la joventut. S'estableix així mateix com una necessitat essencial de l'aliança de tots els sectors esmentats en la lluita contra l'imperialisme, contra el capitalisme monopolista i el monopolisme d'Estat, pel triomf de la revolució socialista.

Un capítol del document està dedicat a explicar amb força detall els punts d'allò que podem anomenar plataforma comuna de la lluita contra l'imperialisme. Situant en primer terme la necessària solidaritat amb l'heroic poble del Vietnam, aborda també el problema de l'Orient Mig i la solidaritat amb els pobles àrabs i amb tots els altres pobles que lluiten contra l'imperialisme, és a dir, els problemes més importants de la lluita antiimperialista a les diferents parts de la Terra. Ha quedat subratllat com es mereix el significat de la revolució cubana i la importància de la seva defensa. També se subratlla la necessitat de reforçar la lluita contra els règims feixistes i neo-feixistes i es fa una alta avaluació de la lluita dels pobles d'Espanya contra el franquisme i per la democràcia.

En allò que es refereix a les relacions entre els partits comunistes i el moviment comunista internacional, hi han formulacions que suposen una passa endavant en relació amb documents anteriors del moviment comunista. Sobretot en allò que concerneix el reconeixement de la diversitat de situacions en les quals lluiten els partits comunistes, a llur necessària independència, a l'autonomia per a elaborar la seva política d'acord amb les realitats nacionals i a la no ingerència en els assumptes interns d'uns partits comunistes de part d'altres partits comunistes, etc.

Tot això sense menyscabament de la necessària pràctica de la solidaritat, la qual ha de manifestar-se independentment de les discrepàncies o divergències que puguin existir o produir-se en un o altre moment sobre un o altre problema, i sense menyscabament, també, del reforçament dels llaços d'internacionalisme proletari. Per a nosaltres és evident que l'internacionalisme no pot basar-se en la « incondicionalitat », en l'acceptació de cap tipus de « centre » o en el reconeixement o la designació d'un partit « guia » del nostre moviment. El reconeixement de la igualtat, de la diversitat, de l'autonomia i independència és, justament, la millor forma de reforçar l'internacionalisme proletari.

En el document no és « anatemitzat » ni és condemnat cap partit comunista. *Aquest és, potser, un dels fets més positius de la seva discussió i elaboració.* Com positiu és també el reconeixement que el camp socialista està compost per catorze estats.

Aquests aspectes — i alguns altres que no esmentem — confereixen al document un caràcter veritablement positiu. Hi han, no obstant, questions

a judici nostre molt importants i que encara no figuren en el projecte, i d'altres que no ens satisfan per la forma com estan plantejades.

Per exemple, hem expressat el criteri que les dues importants idees que figuren al començament del document, les quals afirmen que « ... l'etapa actual es caracteritza per un augment de les possibilitats per a un nou avançament de les forces revolucionàries i progressistes... » i que « ... la crisi general de l'imperialisme es profunditza... », haurien de desenrotllar-se més. Alhora, pensem que, en desemmascarar tots els crims que comet, el document no ha de donar la impressió que l'imperialisme és omnipotent, doncs no ho és.

Una altra qüestió que considerem molt important, tant en l'ordre teòric com en el polític, és la necessitat que el document reconegui l'existència de contradiccions entre els països socialistes. Un tal reconeixement « ... estimularia el pensament marxista-leninista a abordar, partint de l'experiència real, aquest problema... », que és nou, que té aspectes greus i sobre del qual l'elaboració teòrica marxista-leninista marxa amb un retard evident.

Hem afirmat, també, que « ... sentim com un imperatiu actual la necessitat que canviï la tendència a un agreujament de les contradiccions entre alguns estats socialistes. » La raó de la nostra referència a aquest problema, justament en els dies en que es produïren els incidents a la frontera xino-soviètica, és ben clara.

Una altra qüestió plantejada per nosaltres és la necessitat de trobar una fórmula positiva per tal que en el document es deixi constància, *donant-li així una major autenticitat*, que, a despit de les divergències existents entre els partits comunistes a propòsit de l'entrada de les tropes dels cinc països del Pacte de Varsòvia a Txecoslovàquia a l'agost de l'any passat, reafirmen la voluntat de lluitar units contra l'imperialisme.

En expressar el nostre criteri que el document que haurà de sortir de la Conferència « ... no té el caràcter d'un programa del moviment comunista internacional, programa que en les circumstàncies presents seria impossible... », sinó que ha d'ésser considerat « ... com una plataforma d'acció unida contra l'imperialisme... », no fem altra cosa sinó reiterar, en aquesta fase, allò que ja vam dir en el començament dels treballs preparatoris de la Conferència.

La impossibilitat que el document tingui un caràcter programàtic està determinada per la diversitat de situacions i condicions en que es troben i lluiten els partits comunistes i obrers; per la no participació a la Conferència d'un nombre important de partits comunistes, entre els quals figuren els de Xina, Albània, Vietnam, Corea del Nord, Japó i — no ho sabem encara ben bé — també el de Cuba i algun altre país; pel moment en que és celebrada la Conferència, quan existeixen diferències molt fondes en el si del moviment, una divisió que es reflecteix justament en el fet mateix de la no participació a la Conferència de tants partits comunistes; pel caràcter mateix del document, etc., etc., etc.

D'ací la importància que té el que, com hem subratllat amb força, « ... tot el que sigui dit en el document faciliti la unitat d'acció dels partits comunistes i obrers i de les altres forces antiimperialistes. » Puix que la unitat d'acció és una de les vies, de les formes d'avançar vers la nova unitat que necessita el moviment comunista, *basada en els principis del marxisme-leninisme, però tenint compte d'aquesta diversitat de la qual hem parlat i de tots els altres factors ja enumerats.*

*
**

El treball de preparació de la Conferència, les seves tasques, el document mateix, etc., els hem vist des del començament en funció de l'imperatiu de refer la unitat del nostre moviment, avui trencada, i com un pas vers aquesta nova unitat de la que acabem de fer al·lusió. Creiem que aquesta conducta respon als interessos del moviment comunista i obrer internacional, de la lluita, a fi de comptes, contra l'imperialisme i per la revolució socialista.

Per això, no solament hem realitzat esforços per a que el document principal, pel seu caràcter i continguts, pugui ésser signat per tots els partits comunistes que participen a la Conferència, sinó per a que àdhuc els partits comunistes que no són avui favorables a la seva celebració, o la majoria d'ells, puguin, d'una manera o altra, aprobar-lo o veure en ell expressades llurs pròpies idees.

En la recent reunió preparatòria va decidir-se que la darrera d'aquestes reunions comenci el 23 de maig, a fi de disposar d'un terme suficient per a considerar les noves propostes que presentin els comitès centrals dels partits comunistes. I bé que alguns partits comunistes consideren que el document, amb la redacció que avui té, pot passar a la Conferència, nosaltres seguirem insistint per a que siguin tingudes en compte les esmenes abans enumerades i altres que ha aprovat la direcció del nostre Partit, igualment com les que presentin altres partits germans i siguin considerades justes, prosseguint així els esforços per tal d'aconseguir un document *mobilitzador i unitari*.

L'experiència de tot aquest procés de discussió demostra que quan són abordats els problemes amb realisme, amb esperit de comprensió, unitari i internacionalista, s'aconsegueixen resultats.

La necessitat que la Conferència sigui tot això que queda assenyalat, i que el nostre Partit pugui trobar en ella un reflex cabdal dels seus anhels unitaris, estimula els nostres esforços.

L'ANY VINENT, CENTENARI DEL NAIXEMENT DE LENIN

El 22 d'abril del 1970 es complirà el centenari del naixement de Vladimir Ilitx Uliianov, Lenin, el teòric i revolucionari marxista més gran del nostre temps.

Lenin, fundador i dirigent del primer Estat socialista del món, fou, a més, la màxima figura del moviment obrer i progressista mundial. La fecunditat de les idees i la magnitud de la seva obra exerceixen en els nostres dies influència arreu, i continuaran bategant en la consciència de tots aquells qui veuen en el comunisme el règim de justícia social, de pau i de felicitat, pels homes i pels pobles.

Alguns grans homes, no comunistes, judicaren l'obra de Lenin: heus ací alguns d'aquests judicis que oferim als nostres lectors:

BERNARD SHAW

No hem de pensar que la importància de Lenin, pel fet d'haver mort, és ja cosa del passat. Hem de pensar en el futur, en la importància de Lenin per al futur, i aquesta és tal que si l'experiment emprés per Lenin —l'experiment del socialisme— fracassa, l'actual civilització sucumbirà, igual com sucumbiren moltes civilitzacions en el passat. Sabem per la història que han existit moltes civilitzacions i que en assolir el punt de desenvolupament al que ha arribat suara el capitalisme occidental, degeneraren i sucumbiren. Els representants de la raça humana intentaren reiteradament evitar aquest entrebanc, però fracassaren. Lenin ideà un nou mètode i ho evità. Si altres segueixen pels mètodes de Lenin, se'ns obrirà una nova era, no ens amenaçaran ni el naufragi ni l'ensorrament, i començarà per a nosaltres una nova història, una història de la que avui no podem ni tan sol fer-nos una idea.

BERTRAND RUSSELL

A la burgesia mundial, Lenin li semblava un destructor; no és però la destrucció allò que el feu famós. D'altres pogueren també destruir, però dubto que hi hagués ni tan sols un altre home que tant bé pogués haver construït de bell nou.

ALBERT EINSTEIN

Respecto en Lenin l'home que utilitzà tota la seva energia, amb el sacrifici absolut de la seva personalitat, per tal d'implantar la justícia social... Els homes com ell són els guardadors i renovadors de la consciència de la Humanitat.

JOHN BERNAL

Lenin fou el més gran entre els més grans savis del seu temps per la vigoria intel·lectual del seu pensament i per l'amplitud dels seus horitzons. Allà on altres grans homes no veien sinó un aspecte o altre de la realitat, ell ho veia tot. Veia la realitat, no com una cosa estàtica, sinó en moviment; coneixia les forces determinants d'aquest moviment i havia après a controlar-les.

JAWAHARLAL NEHRU

Quasi al mateix temps que Lenin dirigia la Revolució d'Octubre, iniciàvem nosaltres a la Índia una nova etapa de la lluita per la llibertat. El nostre poble estigué, durant llargs anys, sumit en aquella lluita i suportava la dura opressió amb paciència i coratge. Tot i que sota la direcció del Mahatma Gandhi seguíem altres camins en la nostra lluita, teníem admiració per Lenin i sentíem la influència del seu exemple.

El Centenari de Lenin representa un esdeveniment al qual *Nous Horizons* aspira a contribuir popularitzant les idees de l'home que fou la conjugació de la ciència i personificació suprema del pensador polític.

UNA ORIENTACIÓ JUSTA FETA REALITAT : L'EXEMPLE DE LA SIEMENS

AQUESTA GRAN FORÇA REVOLUCIONÀRIA

Durant l'estat d'excepció els treballadors han hagut de lluitar en condicions encara més difícils. A les dificultats que ja existien, la dictadura ha vingut a afegir-ne d'altres. Cents de dirigents obrers han estat empresonats o són perseguits. Aquests nous obstacles, però, no han fet retrocedir la classe obrera, és més; en alguns punts del país el moviment reivindicatiu ha donat un salt considerable, superant els resultats assolits en períodes anteriors. Només a Barcelona i el seu cinturó industrial les accions que es desenrotllaren en aquelles setmanes abastaren cap a uns 50.000 treballadors, i altre tant s'esdevingué a Biscaia, Guipúscoa i Astúries. Accions les quals, pel fet de desenrotllar-se en plena ofensiva repressiva, xoquen frontalment amb el Govern i prenen decididament un caire de desafiament polític. I una vegada aixecat l'estat d'excepció el moviment ha continuat desenrotllant-se.

Amb vagues i altres tipus d'accions — manifestacions, assemblees, etc. — els obrers han aconseguit fer saltar el límit del 5,9 %, demostrant així una elevada consciència i esperit ofensiu front a les mesures ultres. Milers de treballadors, amb la seva lluita, han fet fonedissos — una vegada més — els auguris de Solís en declarar, cobrint-se de ridícol, que « ... respecto a la congelación de salarios con el tope del 5,9 %, hoy por hoy hay que sufrirla... »

Si hom té present que l'objectiu perseguit pels ultres amb l'estat d'excepció era justament el de frenar el desenrotllament i la protesta del moviment democràtic, i en primer lloc deturar la lluita dels treballadors en defensa de llurs legítims drets, el saldo de l'operació « por » és francament negatiu pel règim. Són els ultres els qui, políticament, han hagut de fer marxa enrera.

Aquesta gran força revolucionària que és avui el moviment obrer, contra el qual s'han estavellat els qui volien reduir-lo al silenci i a la passivitat, s'ha anat trempant d'un any a l'altre en milers d'accions grans i petites, difícils, a voltes victorioses, a voltes no.

ACCIO EXEMPLAR

Una d'aquestes accions que estimulen i que són el millor esperó per a continuar combatent cada vegada amb més seguretat i encert, ens l'han ofrenada recentment els treballadors de la Siemens de Cornellà, empresa coneguda per l'arrelada tradició combativa dels seus treballadors. Del relat

---

ALGUNS AUGMENTS ACONSEGUITS

25 % a la Pirelli de Cornellà; 19 % a l'A.E.G. Industrial de Terrassa; 14 % a la Siemens de Cornellà; 15 % a la Bosuga de Montcada i a la Vanguard de Barcelona.

---

que seguidament donem d'aquesta extraordinària lluita, surten a flor un a un els problemes que diàriament podrien plantejar-se en qualsevol fàbrica o taller del país. Però el valor d'aquesta descripció radica en que veiem com aquests problemes, aquestes dificultats, són abordats i resolts amb intel·ligència i resolució pels treballadors, encapçalats i dirigits per llur Comissió Obrera, empuyant « l'argument suprem de la lluita », com diu un dels protagonistes, fins aconseguir, a la fi, millores substancials.

Per exemple, el paper jugat pel Jurat, defensant pam a pam, amb el recolzament dels treballadors, les reivindicacions elaborades per tots, il·lustra clarament la vigència de l'orientació de les Comissions Obreres de continuar utilitzant les possibilitats legals, sempre que aquestes contribueixin a impulsar la lluita. Exemples com aquest demostren que els càrrecs sindicals no són llocs inútils si aquells qui els ocupen els utilitzen per a combatre contra la patronal i els sindicats verticals. La Comissió Obrera de la *Siemens* ha trobat en el Jurat un braç legal d'una gran eficàcia i del qual ha dependut, en gran mesura, el resultat final.

No menys important és l'esperit pregonament democràtic que ha inspirat tota l'acció. Des del moment que és elaborada l'enquesta, passant per la discussió del Conveni i la lluita empresa, fins a la decisió final de reemprendre el treball després d'haver aconseguit importants conquestes, tot, absolutament tot, és discutit i decidit en àmplies assemblees. En aquest cas, no pot haver-hi discussió sobre la representativitat de la Comissió Obrera. Darrera seu es trobaven tots els treballadors i se sentien copartípeps de totes les decisions.

La meticulositat amb que ha estat elaborada la plataforma reivindicativa, recollint les aspiracions de les diverses categories i interessant a elles les famílies dels treballadors, és un altre exemple digne de retenir i que, sens lloc a dubtes, ha soldat la unitat de tots els treballadors.

Hi han molts altres aspectes allisonadors. D'ací l'interès general d'aquesta experiència, doncs seguint-la pas a pas veiem com ha estat resolt aquest problema clau que és el de la unitat i la mobilització activa dels treballadors en defensa dels seus drets; és a dir, com han sabut dur a la pràctica, en el seu tros, l'orientació de les comissions obreres a nivell nacional.

Avançar per aquest camí, el que han sabut recórrer amb èxit els de la *Siemens* i altres empreses, és anar escalant nivells superiors d'organització, d'unitat, de coordinació, armes totes elles imprescindibles per anar cap a objectius més elevats en la lluita contra la dictadura.

UNA ENQUESTA REALMENT DEMOCRÀTICA

Abans de començar les deliberacions oficials sobre el Conveni de la *Siemens*, la Comissió Obrera i el Jurat inicien l'elaboració de les reivindicacions dels treballadors. No es tracta de preparar un estudi teòric al marge de la classe obrera, sinó de traduir en plataforma reivindicativa les necessitats més sentides dels treballadors. Per a ells és elaborada una enquesta que és distribuïda a tot el personal de tallers i oficines, i en la qual han participat obrers, administratius i tècnics. Es pregunta primer si els treballadors creuen que les exigències s'han d'ajustar a límit del 5,9 %. A la segona part s'enumeren una sèrie de reivindicacions respecte a condicions salarials, primes, horaris, escala mòbil, etc., reivindicacions que han anat afirmant les lluites dels darrers mesos; es pregunta als treballadors, cas de no acceptar-se el 5,9 %, quines els semblen més adients.

Amb l'enquesta editada i distribuïda, es fan reunions i assemblees en tots els tallers i seccions. Els treballadors han dut l'enquesta, a més, a llurs cases

EL COST DE LA VIDA

Pressupost elaborat després d'una enquesta en la qual quatre treballadors consideren que les exigències s'han d'ajustar al límit del 5,9 % i mil tres-cents set pensen que aquest límit és inacceptable.

Alimentació	5.250 pts.
Vestuari	1.515 pts.
Col.legi	600 pts.
Habitacle	1.500 pts.
Aigua, gas, llum	450 pts.
Productes de neteja	524 pts.
Despeses diverses (tabac, cine, etc.)	755 pts.
Total	10.594 pts.

respectives i ha estat discutida amb la família, especialment tot el relatiu al pressupost familiar mínim vital, que segons l'enquesta puja a 356,46 pessetes diàries. Aquesta participació de les famílies és un exemple que pot ser molt important en el curs de les futures accions, per a garantir-les un recolzament decisiu, a la vegada que popularitza unes reivindicacions que estimulen la solidaritat proletària a la comarca. La discussió de l'enquesta i el seu resultat final mostren un ampli recolzament dels treballadors a la plataforma elaborada pel Jurat, plataforma que ja fan pròpia i estan disposats a defensar.

LA LLUITA PEL CONVENI

Comptant amb aquest recolzament, el Jurat presenta a l'empresa el seu avant-projecte de Conveni al gener del 1969. L'empresa respon amb un rotund NO! Només està disposada, diu, a negociar a partir de zero i prèvia acceptació, de part del Jurat, del límit del 5,9 %.

Simultàniament a la negativa de l'empresa a acceptar la plataforma reivindicativa, alguns elements divisionistes han fet circular el rumor que el Jurat havia claudicat. Van apareixer també algunes fulles molt « revolucionàries » demanant la dimissió del Jurat i oposant-se a la discussió del Conveni.

Per a fer front a aquesta doble maniobra, coincident en la pràctica, entre la negativa de l'empresa i els rumors divisionistes, el Jurat convoca una Assemblea de treballadors al pati. Hi fan cap uns 600 obrers. Es reafirma el recolzament dels treballadors a la gestió de Jurat, són desmentits els falsos rumors, alhora que s'informa de la lluita obrera en altres empreses i dels primers èxits dels companys de l'A.E.G. Industrial de Terrassa i la Phier de Badalona, així com del primer instrument de lluita emprat per aquests; treball lent, boicot a les hores extres i aturs alternats. Es decideix pressionar l'empresa i anar acordant a través d'assemblees l'actitud a prendre.

L'empresa contesta dient que no hi ha possibilitat d'augment de cap mena, argumentant que ha sofert una pèrdua de 60 milions en el darrer any i que té dificultats a la cartera d'encarrecs.

L'« ARGUMENT » DE LA LLUITA

Nova assemblea, amb l'assistència, aquesta vegada, de més de 1.000 treballadors. Els representants obrers insisteixen que estan disposats a anar tan lluny com l'assemblea decideixi, però amb el ferm recolzament i decisió

de tot el personal. Es posa a votació i, per unanimitat, es decideix iniciar a partir del 20 de gener el boicot a les hores extres i treball lent. I així es fa.

Des dels primers dies participen la totalitat de tallers, més els tècnics i administratius; participa també activament la secció de fundició, allunyada de la fàbrica.

El treball lent i el boicot a les hores suposa un important sacrifici econòmic pels treballadors, però l'esperit i la unitat són bons, la identificació amb els objectius de lluita i la unitat entorn als representants obrers són bones garanties de triomf.

L'empresa ha d'acceptar de discutir novament amb els treballadors directament. La part social considera millor començar una discussió de les seves peticions punt per punt, i iniciar així una llarga negociació, cada un dels passos de la qual és consultat als treballadors a través de constants assemblees massives al pati.

PRIMERES CONCESSIONS DE L'EMPRESA

A partir d'aquest moment, l'empresa accepta ja :

- Fons per la Seguretat Social posat per l'empresa, el qual garanteix el 100 per 100 del salari real a partir dels quinze dies de malaltia.
- El 50 per 100 del fons de recuperació, enguany, corre a càrrec de l'empresa fins a completar, en l'any vinent, al 100 per 100.
- Un dia més de vacances per quinqueni.

A tot això, la producció ha estat reduïda al 50 per 100 globalment; en alguns tallers és menys del 30 per 100 de la producció normal.

Enmig d'aquest ambient, i amb disposició a continuar la lluita, segueixen les assemblees i discussions.

L'empresa ofereix ja un augment global dels salaris del 8,3 % del total de la nòmina pagada, però aquest percentatge no satisfà els treballadors, i l'empresa es veu forçada a anar pujant a l'11,1 %, a l'11,2 %. Continuen les discussions sense arribar a cap entesa. Se celebra una segona reunió al Sindicat. La pressió i la lluita dels obrers imposen noves concessions a l'empresa :

- Es paga la prima a les dones de la neteja.
- Es donarà també la tercera paga anual als joves que compleixen el servei militar.

La lluita segueix, sense decreixer, i l'empresa continua retrocedint amb noves concessions; augment global de salaris del 14 % i retroactivitat des del 1er de gener.

Té lloc una nova assemblea i se sotmeten a discussió les propostes, essent aprovades per uns 1.500 vots contra 4, decidint-se acceptar les reivindicacions conquistades fins aquell moment.

VICTORIA - CONCLUSIONS D'UN OBRER

La supressió de les hores extres i el treball lent; aquest ha estat l'« argument » que, junt a les nostres assemblees periòdiques, ha convençut l'empresa que més li valia « revisar » la seva negativa inicial a les peticions del nostre Jurat. Els nostres representants ens informaven en assemblees setmanals, de fins a 1.500 treballadors, sobre la marxa de les conversacions i després d'una ampla discussió, en la qual tots podiem participar, es decidia a braç alçat si es signava ja o si es continuava la lluita. Fou així com, setmana, rera setmana, fou forjada la unitat de tots els treballadors que ens

ha dut a la consecució de la major part de les nostres peticions. Després de cada assemblea, tots estavem disposats a lluitar pel que havíem discutit i votat.

A despit de les coaccions dutes a cap contra els tècnics i administratius, aquests han lluitat, per primera vegada en la seva totalitat, juntament amb els obrers.

No ha estat endebades que durant sis setmanes hem portat els sobres mig buids a casa nostra. Els nostres esforços, a més d'haver estat compensats econòmicament, ens han donat una clara consciència de la nostra força i ens preparen millor per a futures lluites.

Hem lluitat i hem vençut! Visca la lluita de la Siemens!

T.B.

MILLORES ACONSEGUIDES

- L'empresa dona un fons de 600.000 pessetes anuals a fi de cobrir el 100 per 100 en cas de malaltia, a partir dels quinze dies.
  - Un dia més de vacances a l'any per quinqueni.
  - L'empresa pagarà enguany la meitat de les festes recuperables, i l'any vinent en pagarà la totalitat.
  - Millores tocant a categories de treball.
  - Escala mòbil de salaris sobre el jornal-hora, més incentiu, repartint-se l'augment a igualtat entre tots els treballadors.
  - Són augmentats els plusos de toxicitat, perillositat, etc.
  - Augment especial per a les dones de la neteja.
  - Tercera paga anual als qui estan fent el servei militar.
  - 10.000 pessetes d'augment a l'any (en total les millores de tipus salarial suposen un augment del 14 per 100. 500 pessetes més l'any vinent).
  - Retroactivitat del Conveni, des de la caducitat de l'anterior.
I altres millores d'importància menor.
-

BRAVO! PELS EMPLEATS DE BANCA

Un moviment reivindicatiu d'inusitades proporcions sacudeix la Banca. Múltiples accions dutes a terme pels empleats exterioritzen la lluita d'aquests pel nou Conveni Col·lectiu. Aquest moviment reivindicatiu afecta els 90.000 empleats que abasta el Conveni.

Les accions són de tot tipus: aturs, concentracions i manifestacions, silencis, sorolls escandalosos contrastant amb els silencis, portar ulleres negres «doncs no veiem clar el Conveni», les empleades amb jersey negre, cartells a la solapa amb la inscripció «volem un Conveni just», retirada dels estalvis dels empleats dels comptes corrents, assemblees, escrits amb firmes, treballar sense corbata, fer cap al treball amb túniques rojes de Setmana Santa com a Mèrida, abstenció d'hores extraordinàries, menjar l'esmorzar als passadissos tots a la mateixa hora, fer cap als comuns i serveis coincidint a la mateixa hora, exhibició de cartells i llençament de fulles, i altres accions segons les possibilitats i circumstàncies del lloc de treball.

S'han produït accions a Barcelona, Madrid, Valladolid, Leon, Las Palmas, Còrdova, El Ferrol, Sevilla, Mèrida, Saragossa, Bilbao, Lleida, Sant Sebastià, Oviedo, Pamplona, Albacete, Cadis, Talavera de la Reina, que coneguem fins ara.

A escassa distància de l'estat d'excepció, aquesta lluita decidida dels empleats de Banca per tal de conseguir un Conveni favorable, la magnitud i grau de coordinació, han estat i són extraordinàries. La repercussió en els medis laborals ha estat gran i en els oficials ha causat inquietud.

Un moviment de tal amplitud i profunditat ha obert una nova perspectiva, han inaugurat una nova situació en la Banca sota el franquisme, tant a nivell obrer com a nivell patronal, i té una gran significació econòmica, sindical i política en la situació actual del nostre país.

En aquests darrers anys, veiem com creix i s'estén el nivell reivindicatiu de la classe obrera, i l'organitzatiu també. Les Comissions Obreres, nascudes en el si de les empreses al calor de les reivindicacions concretes de cada lloc de treball, constitueixen un clar exponent de la voluntat

dels treballadors de defensar-se de l'exploatació i avançar vers la democràcia.

Els obrers ens organitzem a nivell de cada empresa aprofitant totes les possibilitats legals combinant-les amb la lluita il·legal. Poc a poc anem establint relacions amb altres empreses del mateix ram i població. De les reivindicacions de cada empresa van sorgint les reivindicacions generals de cada ram i d'aquestes les de tota la classe obrera. D'aquesta manera, en els grans centres industrials es coordinen les diferents comissions d'empresa i de Ram. Al seu torn, a través del país, els centres industrials es coordinen i unifiquen esforços: Aquest és el més alt exponent orgànic de la unitat i solidaritat obreres. Però la unitat bàsica, la cel·lula d'aquest cos vigorós que avui és el moviment obrer, és l'organització a la fàbrica o a l'oficina, a la mina o a l'obra. A través de qualsevol reivindicació, els obrers es mobilitzen i s'organitzen a nivell del lloc on es manifesta la lluita directa per aquesta reivindicació.

La lluita pels convenis ha estat i és el principal factor de lluita econòmica que avui tenim els obrers.

Els empleats de Banca han sabut organitzar-se per a lluitar pel seu Conveni. Aquests treballadors «de coll dur» estan demostrant una gran unitat. Les seves accions s'estenen com a taca d'oli per totes les ciutats on hi han sucursals de Banca —i, don no n'hi hanç—, revesteixen una gran varietat i aglutinen la immensa majoria dels empleats. És important destacar que, en general, aquestes accions responen a les possibilitats de cada lloc de treball i amb elles els empleats de Banca estan demostrant que qualsevol acció, per mínima que sigui i futil que sembli, adquireix gran dimensió i força quan «agarra» col·lectivament i és realitzada per la majoria.

A l'actual situació no s'hi ha arribat per casualitat, per arts d'encantament, sinó que és la continuació d'un procés ininterromput. Quí no recorda a Barcelona aquelles sentades dels bancaris menjant l'esmorzar al bell mig de la plaça de Catalunya o manifestant silenciosament pel Passeig de Gràcia?

D'aleshores ençà, la coordinació nacional

de les accions a la Banca marca experiències molt valuoses. Els treballadors bancaris han trobat, en l'amplitud de l'acció a escala nacional, ja des del començament de la seva lluita per l'actual Conveni, una de les armes més formidables. No solament s'han mogut els grans centres; a les petites ciutats, els empleats han vist possibilitada o reforçada llur acció amb l'acció del seus companys de les grans ciutats. I entre uns i altres han donat el salt qualitatiu de passar de les accions a nivell local a les de nivell nacional.

Els Jurats d'empresa i enllaços sindicals que han estat fidels a llur missió de representants dels treballadors, han constituït i constitueixen un factor essencial en l'articulació de la protesta.

A les eleccions sindicals del 1966, ja els bancaris lluitaren per escollir els «millors», i ho conseguiren en gran mesura, a despit dels intents dels verticalistes i de les empreses per evitar-ho (com tenim el cas, a Barcelona, del representant sindical Gràcia).

Els mateixos empleats bancaris han denunciat repetides vegades el caràcter servil i traïdor als interessos dels treballadors, d'anteriors jurats imposats d'una o altra manera per les empreses. I, posteriorment, aquestes han intentat arrabassar als empleats aquestes conquestes de les eleccions mitjançant sancions, privació de locals i mil altres argücies —prohibir la publicació de circulars, traslladar els més actius a llunyanes sucursals, obrir-los expedient, intentar desposseir-los de llur categoria sindical, etc.—, però la unitat dels empleats de Banca no ha pogut ésser destruïda i tots els obstacles interposats per les empreses o pel Sindicat vertical han estat superats amb decisió i enginy.

Els jurats dels Bancs es comuniquen constantment entre ells. En el mateix Sindicat vertical celebren reunions i assemblees; per tal de tenir informats el conjunt dels empleats de l'empresa, de les centrals a les sucursals més allunyades, publiquen constantment circulars informatives...

Cal dir que el camí no és planer ni tots els trufos estan en mans dels empleats. La mateixa activitat legal dels representants sindicals bancaris topa amb la resistència i les maniobres de les empreses i dels seus servidors de la CNS, resistència i maniobres que s'han de trencar a força d'energia i molta iniciativa. Per exemple, els empleats protesten per la forma i composició de la Comissió Social Deliberadora del Conveni doncs consideren, amb justícia, que aquesta Comissió no els representa i molt menys encara no defen-

sa com cal llurs peticions. Perquè és així, i per la mateixa natura del marc institucional dins el qual es desenrotllen —o s'han estat desenrotllant— les discussions del Conveni, s'ha vist com les peticions «oficials» de la Comissió Social resulten sensiblement inferiors al desig general dels empleats bancaris i aquests han vingut desautoritzant continuament aquella Comissió i plantejant llur pròpia plataforma reivindicativa, recolzant, com dèiem, en els jurats i representants sindicals honestos, ells mateixos estimulats i arrelats en aquest important moviment de massa que d'una o altra manera mobilitza el conjunt del empleats de Banca d'Espanya.

Les darreres incidències conegudes a l'hora d'escriure aquestes ratlles són il·lustratives de quant punyent és l'acció en curs i el nivell que abasta.

Les discussions pel nou Conveni s'allargassen, les empreses es fan fortes en el Decret franquista de congelament dels salaris al 5,9%, els aturs, protestes, silencis, etc. dels empleats pressionen fortament per tal de trencar aquesta barrera. A finals d'abril els treballadors no cedeixen a les pressions de la patronal i forcen la Comissió Social a no claudicar. La situació és tensa, i es trenquen les negociacions per dues vegades consecutives, ço que fa que arribi a anunciar-se que el Ministeri de Treball dictarà la norma de compliment obligat habitual en aquests casos.

La cosa, però, no és tan senzilla com per a que s'apliqui mecànicament una llei prevista per a paraitzar momentàniament les accions legals dels treballadors. El moment és delicat, està recent encara el tremend fracàs de l'estat d'excepció, i tenim a les portes el Primer de Maig. El Govern allarga la decisió, pressiona la Comissió Social per a que firmi el Conveni i la patronal a que accepti algunes de les reivindicacions obreres: el panorama no està per a conflictes de la magnitud del bancari...

Finalment, el 6 de maig, la Comissió Social claudica i signa un Conveni que, si bé aconsegueix algunes millores, és insuficient des del punt de vista dels empleats. La resposta del empleats a aquesta imposició de la patronal i del seu braç executor, el Ministeri amb la complicitat del sindicat vertical, és fulminant: es reproduïxen les accions d'aturs silenciosos i de sorolls; com per exemple al *Banco Hispano Americano*, a Madrid, a l'endemà de la firma del Conveni i immediatament d'ésser aquesta coneguda. Igualment al *Banco Central* i al *Banesto*. En aquests dies els empleats de diferents bancs celebren assemblees exigint explicacions per aquest acord, insuficient, signat sota pres-

sions i sense comptar amb l'aprovació dels afectats. Tot sembla indicar que la lluita continua sense treva arreu del país, mantenint i consolidant la unitat assolida, reafirmant i perfeccionant les formes d'organització que han fet llurs proves en el curs de les accions.

Així, per exemple, l'aglutinament a través dels representants sindicals ha demostrat la seva eficàcia, però per a continuar desenrotllant una més gran unitat i coherència, tant en les reivindicacions com en les accions que aquestes originen, als empleats de Banca se'ls fa necessari estendre i enfortir la seva organització. En un document del mes d'abril de representants sindicals de set Bancs de Barcelona, és abordat aquest problema; es planteja la necessitat de continuar la lluita, i no solament per a aconseguir reivindicacions salarials o socials a nivell d'empresa, sinó també per, com diu el document, «...el manteniment de la unitat sindical, no basada en el jerarquisme o dirigentisme, sinó en l'autogovern i plena participació dels treballadors». Per a tal cosa proposa la formació en cada banc de «...grups de treball que estudiïn les reivindicacions generals del sector i les que puguin derivar-se de les peculiaritats de cada empresa...». Finalment, proposa una «coordinació sindical» a través d'assemblees a tots els nivells i intercanvi constant d'informació de manera que «...tota millora aconseguida per un Banc haurà de ser posada en coneixement dels altres, a fi de poder potenciar-la en les respectives empreses que no la tinguin...»

Senyalem, per acabar, que aquest movi-

ment ha col·locat a primers rengles de la lluita reivindicativa, colze a colze amb la resta de la classe treballadora, a una capa que algunes vegades, injustament, s'ha mirat amb suspicàcia; aquests obrers de camisa i corbata han demostrat una vegada més —el seu historial de lluites remunta lluny en la història del moviment obrer a Catalunya— allò de que «l'habit no fa el monjo»...

En tot moment, els empleats de Banca, a través de llurs accions, han expressat el caràcter de classe d'aquestes. Han reafirmat la independència del moviment obrer.

El moviment dels empleats de Banca apareix també amb un gran contingut de crítica del mateix sistema social i econòmic. Habitats a les xifres i a les estadístiques, els seus arguments tenen una força demostradora. Un exemple entre mil l'ofereix el document adreçat al Ministre del Treball pel moviment dels *Banco Hispano Americano*, en el qual, entre altres, recolzen llurs peticions en l'afirmació que resulta de l'estadística comparativa del cost de la vida, el qual al 1968 ha estat superior (4,9) al nivell dels salaris (2,8), cosa que els permet d'afirmar que el Govern ha incidit desfavorablement sobre els assalariats, mentre que no ha tocat en res els beneficis, dividends, etc.

Es indubtable que el moviment dels empleats de Banca, amb totes les seves particularitats, amb totes les implicacions que comporta, ha significat —està significat— una aportació substancial al conjunt de l'acció de la classe obrera i de les forces democràtiques que al nostre país assumeixen la tasca històrica d'acabar amb la dictadura franquista.

L'ANY « D'AUSTERITAT » A LA BANCA

El bloqueig dels salaris, els expedients de crisi i acomiadaments, la congelació dels preus oficials a pagar als camperols, estan a la base de les mesures de govern per a fer que la Banca i els grups monopolistes, que acaparen la riquesa nacional, obtinguessin en l'any 1968, anomenat d'« austeritat », els més sucosos beneficis de la seva història :

BENEFICIS D'EMPRESSES BANCARIES 1967 i 1968 (En milions de pessetes)

	Any	Beneficis	Augment	Increment del benefici
HISPANO	1967	1 069		
	1968	1 552	+ 483	45,18 %
URQUIJO	1967	456		
	1968	636,4	+ 180,4	39,56 %
POPULAR	1967	374		
	1968	465	+ 91	29,67 %
BANESTO	1967	1 251		
	1968	1 620	+ 369	29,49 %
CENTRAL	1967	978		
	1968	1 250	+ 272	27,81 %
MERCANTIL	1967	469		
	1968	580	+ 111	23,66 %
BILBAO	1967	741		
	1968	873	+ 132	17,81 %
VIZCAYA	1967	704		
	1968	820	+ 116	16,47 %

BENEFICIS DE BANCS CATALANS

	Any	Beneficis	Augment	Increment del benefici
INDUSTRIAL DE CATALUNA	1967	80		
	1968	128	+ 48	60 %
BANCO ATLANTICO	1967	..		
	1968	..	..	48,2 %
COMERCIAL TRANSATLANTICO	1967	109		
	1968	137	+ 28	25,69 %
BANCO DE SABADELL	1967	56		
	1968	70	+ 14	25 %
BANCA CATALANA	1967	50		
	1968	60	+ 10	20 %

Heus ací « l'austeritat » tal i com l'ha encaixada la Banca !

L'AJUNTAMENT DE BARCELONA POTENCIA FINANCIERA

L'Ajuntament de Barcelona amb un pressupost de l'ordre dels 6.000 milions de pessetes és una de les primeres potències financeres de Catalunya. El seu poder polític s'estén més enllà dels estrictes límits del municipi. L'any 1968 ha donat repetides mostres d'aquest poder : els túnels del Tibidabo, l'Àrea Metropolitana, l'abastiment d'aigües, són casos en els quals la postura tancada de l'Ajuntament de Barcelona defensant interessos privats han impedit que es progressés en la realització d'obres i treballs que haguessin beneficiat a tota la col·lectivitat i en primer lloc als barcelonins. La intervenció del governador civil en diversos casos per negociar una pretesa solució de compromís, amb cap altra pretensió sinó la de « *zanjar la cuestión para que no se convierta en un problema de orden público* » segons pròpies paraules, és exponent tant de fins quin punt són els interessos privats d'una minoria els que orienten l'acció municipal, com de l'atenció creixent amb què les masses segueixen l'escandalosa gestió d'un consistori que només emprén obres d'interés ciutadà quan aquestes han de servir per als seus negocis.

*
**

Paral·lelament, i no sense mantenir estrets lligams amb les altes personalitats de l'ajuntament de Barcelona, l'empresa privada acomet obres d'interés públic, com és el cas de les autopistes Barcelona-Mataró i Barcelona-La Jonquera, que a 1968 han desenrotllat una gran activitat i que suposarà per al poble català, ultra el finançament de les obres en gran part, el pagament d'un preu abusiu com peatge que repercutirà no tan solament als usuaris d'automòbil sinó també en el preu de les mercaderies transportades per carretera. Ferrer-Bonshoms va declarar a « Desarrollo », abans de tenir el grup financer que ell representa la concessió d'aquestes autopistes, que el peatge de les mateixes seria més elevat que l'habitual a d'altres països europeus car l'usuari català hi « guanyava » més amb l'existència de les autopistes que no pas l'usuari europeu, donat el mal estat de les carreteres del país. Això vol dir que ultra no disposar d'una xarxa decent de carreteres cal pagar més pel fet que l'administració no hi hagi volgut dedicar els recursos necessaris.

*
**

Un altre cas semblant a l'anterior és el del gas natural, del que a partir d'enguany ja es disposarà a Barcelona. Sembla que la majoria d'industrials no estan disposats a adoptar el gas natural degut a les despeses que això comporta, tant per la conversió de l'utilitatge com per l'augment de tarifes que suposa. Davant d'aquest panorama, la companyia explotadora sembla tenir la intenció de destinar l'excedent de gas al consum domèstic, cosa que comporta els mateixos inconvenients als usuaris agreujats pel fet que aquests no tenen gran poder de negociació davant la companyia. En el sector de l'energia elèctrica la tendència és la dels anys precedents, persistint una sobreinversió els costos socials de la qual no es coneixen, i que paguen els consumidors amb unes tarifes ara ja abusives per tal que els beneficis de les companyies productores i distribuïdores no es trobin mermats. La central nuclear de Vandellós que ha d'entrar en funcionament l'any 1972 representarà sens dubte un agreujament del problema. L'aventura europeitzant de Vandellós i deficiències de les companyies portaran en un futur no llunyà a una pujada de les tarifes elèctriques, subvencionant així a costa del poble el seu desordre i els seus superbeneïcis.

Sauri

EL « PREMI D'HONOR » A JORDI RUBIO I LA FESTA DE MAIG DE LES LLETRES CATALANES

Sembla que per a la literatura catalana la primavera és l'estació de la sobreactivitat. Hi havia la Diada del Llibre — sempre tan agitada per a editors i llibreters — i, quasi en secret, els premis de l'Institut d'Estudis Catalans que es concedeixen el mateix dia de Sant Jordi. El primer diumenge de maig se celebrava abans de la guerra la « gaia festa » dels Jocs Florals i a partir de 1969 caldrà comptar també la Festa de Maig.

El premi *vedette*, el centre de la Festa, és el denominat, una mica pomposament, « Premi d'Honor de les Lletres Catalanes », convocat enguany per primera vegada. Com ja és sabut el premi ha anat a parar a Jordi Rubió i Balaguer: « Nous Horizons » se'n felicita, però no se'n sorprèn, car el premi no podia anar sinó a aquest destinatari. Alguns — entre els quals, i això l'honora, el mateix Dr. Rubió — han argumentat que un premi de mig milió de pessetes hauria de ser destinat a subvencionar estudis de gent jove. Evidentment mai no són prou els esforços que es facin per a promocionar els joves valors. Ara: hi ha una sèrie de figures que van veure truncada amb l'adveniment del franquisme la seva carrera. Són escriptors, professors, investigadors, etc., que es trobaven en la plenitud de la seva vida, en plena etapa creadora, i que pel fet de ser fidels a la cultura catalana i al seu poble, l'any 39 van ser víctimes de persecucions i van haver d'abandonar — els uns marxant a l'exili, d'altres exiliant-se a l'interior — els càrrecs i les professions que exercien. El cas més conegut i potser més representatiu és precisament el del Dr. Rubió, home que es troba encara en plena activitat creadora i a qui des d'aquestes mateixes planes (vegeu « Nous Horizons », núm. 10, 2n. trim. 1967) vam retre homenatge destacant-ne precisament els valors morals i intel·lectuals.

En aquest cas — i ho pot ser en altres, repetim-ho — el « Premi d'Honor » és una mena de compensació de la injustícia comesa pel règim feixista a aquestes personalitats. Per això estem contents que el premi s'hagi creat, encara que sigui iniciativa d'un grup de l'alta i mitjana burgesia catalana, no sempre feliç en les seves empreses. Sigui com sigui, cal aplaudir la iniciativa i desitjar que en els propers anys l'encert es repeteixi.

Quant a la Festa de Maig, que va tenir lloc el dia 8 de Maig al Palau de les Nacions de Montjuïc també ha estat « ajustada ». Contràriament al que enyoren certs vellets, la veritat és que el que ha salvat la Festa és precisament que no té res a veure amb uns Jocs Florals: res de reines ni dames

ni cerimonials anacrònics ni retòrica. Potser l'any que ve caldrà alleugerir les actes dels jurats — una mica massa llargues —, però l'acte, en la seva senzillesa acadèmica, va quedar digne. Es cert que hi havia poc « spectacle » — les cent pessetes d'entrada feien esperar potser més *divertimenti* — però no podem oblidar que els dos plats forts de la nit van ser « degudament » prohibits per les autoritats : la conferència del prof. Pierre Vilar, de París, i la intervenció de Joan Fuster, no van ser autoritzades. Tothom qui coneix aquests autors poden suposar que les seves paraules no haurien deixat indiferent l'auditori...

Em sembla bé que la música — i música d'avantguarda — hagi estat incorporada a la Festa de Maig, però potser podia haver-se alleugerit el programa interpretant només dues peces en lloc de tres. Però en tot cas era una nota de qualitat. En canvi el desencert va ser absolut amb la tria de la pel·lícula « Maria Aurèlia Capmany parla d'un lloc entre els morts » realitzada per Joaquim Jordà. El film que se'ns presentava com a mostra de cinema-veritat és una mena de pel·lícula d'aficionat, que caldria reduir almenys en la meitat, amb un sonor inaudible (només copsàvem algunes paraules de la Capmany i prou) i amb un munt d'altres imperfeccions. Ara, l'error més gros és el mateix plantejament del film : un documental sobre la Maria Aurèlia s'entendria i estic segur que ella se'n sortiria ; un documental « historic » sobre la novel·la *Un lloc entre els morts*, amb vistes de Cervera, dels afores de Barcelona, de les Rambles, del carrer de la Portaferrissa, etc., de tots els llocs on transcorre l'acció de la novel·la també s'entendria ; però és que aquesta *mostra* de cinema-veritat no és *ni* una cosa *ni* l'altra. Tota la veritat està a escoltar la pobra Maria Aurèlia Capmany que durant una hora llarga ens resumeix la novel·la i les motivacions que la hi portaren. I prou!

Els nostres lectors ja coneixen els resultats dels premis : premi Balmanya, per a un text pedagògic, obtingut per Aurora Díaz-Plaja, amb *La biblioteca i l'escola* ; premi Cardó, per a assaig religiós, obtingut pel jesuïta Joan Leita, amb *El fonament irreligiós de l'Església* ; premi Nova Terra, per a un estudi social, obtingut per Maria Angels Pascual, amb *El retorn dels emigrants* (sobre l'emigració a Alemanya) ; premi Fundació Huguet, per a un assaig lingüístic, obtingut per Albert Sánchez-Pantoja, amb *La llengua catalana a les comarques castellonenques* ; i premi Catalunya, per a una monografia comarcal, obtingut per Ramon Miravall, amb *Tortosa i els tortosins*.

D'aquesta manera la Festa de Santa Llúcia serà exclusivament literària (poesia, novel·la, teatre, assaig literari), mentre que la Festa de Maig serà predominantment dedicada a la investigació. La idea és bona, ja que significa una descongestió de premis. Ara, el fet que ara tinguem dues festes, en lloc d'una, no ens ha de fer oblidar que tot no són flors i violes. No convé que en prodiguem perquè això podria fer pensar que la cultura catalana marxa vent en popa i el cert és que si les dificultats subsisteixen — i tot sembla indicar que el franquisme està poc disposat a « afluixar » — el camí que caldrà recórrer per a la « normalització » de la nostra cultura es farà més i més llarg : és vital, doncs, per a la cultura catalana un urgent canvi democràtic.

LA COMISSIO COORDINADORA DE LA FESTA DEL LLIBRE CATALA A PARIS CONVOCA EL PREMI LITERARI « FESTA DEL LLIBRE »

A Catalunya, trenta anys de censura han destruït o mutilat les condicions de creació literària lliure, la seva edició i difusió. Tots sabem que la censura comença la seva obra destructora no a les galerades sinó a les consciències. L'allusió directa a la realitat del País ha esdevingut impossible. La nostra problemàtica social i nacional viu soterrada, sota la pressió dels que manen. Aquests i llur censura atempten a la veritat perquè neguen la llibertat. Les idees de renovació i de justícia, barrejades amb el garbuix de la mentida oficial, perden tota significació i eficàcia. Mentrestant el nostre poble continua nodrint-se de mitges veritats, de l'únic que a Catalunya, ara com ara, és possible de dir i de fer —tot i què l'habilitat sovint intenti de fer la resta. I ara més que mai ens cal esclarir l'horitzó, que els nostres escriptors, assagistes, homes d'estudi i d'idees puguin parlar clar i català, i, abocant-se a la realitat d'ara, obrir-nos a l'esperança d'un futur de llibertat.

La Comissió Organitzadora de la Festa del Llibre Català a París, en convocar aquest Premi creu haver fet el primer pas oferint l'oportunitat a tots aquells que tenen a dir en condicions d'absoluta llibertat. L'obra escollida en ésser editada i difosa, ha de contribuir a airejar el nostre ambient intel·lectual i popular: a fer-nos veure a tots plegats que la realitat més profunda a Catalunya és ben diferent de la que ens imposa l'actualitat oficial. La llibertat de pensament i expressió són condicions essencials en l'obra del nostre retrobament com a Poble. I en aquest camí, el nostre futur ens pertany.

Bases del Premi

- I Les obres que es presentin al Premi han d'ésser inèdites. El fet de no haver de patir cap mena de censura permetrà als autors de tractar tota mena de temes dels que ofereix la vida del nostre País —o Països Catalans— en tota llibertat i responsabilitat.
- II Les obres seran escrites en català i es presentaran mecanografiades a doble espai, a una sola cara, en format holandès i en tres exemplars. Llur extensió serà d'uns 200 a 300 fulls, aproximadament.
- III Els originals seran signats amb pseudònim, (títol de l'obra i pseudònim a la coberta). En plica tancada constarà el nom i adreça de l'autor o del seu representant.
- IV La presentació d'originals es farà a París, a nom de: Ambrosi Carrion, 134, rue de Courcelles - Paris 17*, personalment o per correu certificat. La data límit per a la presentació d'originals és el 1er. de setembre 1969.
- V El Premi serà dotat amb 1.725 Fr. (equivalent a 25.000 Ptes), L'obra premiada quedarà propietat de la Comissió Organitzadora de la Festa del Llibre, per a tirar-ne una primera edició de 2.000 exemplars. Aquesta edició es posarà a la venda a la propera Festa del Llibre d'enguany, el mes de desembre. Per una segona edició i successives, l'autor reprendrà tots els drets. L'autor de l'obra guanyadora decidirà si l'edició ha d'anar signada amb pseudònim. Si no ho manifesta, el tiratge es farà signat del seu nom.
- VI El Premi es concedirà i es farà públic el dia de la Festa. Els concursants es sotmeten a les presents bases i a la decisió del Jurat que serà inapel·lable. En cas que, a judici del Jurat, cap dels originals reunís les condicions necessàries, el Premi es declararia desert.

París, abril 1969.

El Jurat : Pere BONET, Felip CAPDEVILA, Ambrosi CARRION, Joan CASANELLAS, Angeli CASTANYER, Francesc ESPRIU, Joan FERRER, Romà PLANAS, Agusti VILA-ABADAL.

* Durant els tres mesos després de la concessió del Premi, els concursants podran reclamar o recollir els originals a la mateixa adreça.

UN LLIBRE POLITIC OPORTU

Amb el títol «*Protagonistas de la España Democrática — La oposición a la Dictadura — 1939-1969*» (1), ha estat publicat a París un llibre de l'escriptor barceloní Sergi Vilar, llibre que ha causat autèntica sensació entre els espanyols i entre tots aquells qui, des de l'estranger, s'interessen pels problemes del nostre país.

Nombroses publicacions i emissores de ràdio dels països d'Europa Occidental han dedicat elogiosos comentaris a aquesta obra de Vilar que els ha revelat l'existència a Espanya d'una oposició política amplíssima, madura per a assegurar una alternativa democràtica a l'envellit i descompost règim feixista espanyol.

El llibre de Vilar s'està traduint al francès, es parla també de l'anglès i italià i, a despit de la seva extensió —743 pàgines—, és segur que constituirà un èxit editorial.

En la seva resposta a un questionari que li hem enviat, Sergi Vilar es refereix a l'estructura i als temes del llibre en els termes següents:

«...En les tres primeres parts del llibre, en les quals presento la cara històrica de l'oposició, classifico els fets en tres grans famílies; esquerra, centre i dreta. D'aquesta manera analitzem, a grans trets, el període de guerrilles (1939-48), les grans vagues obreres (1951-1958-1962 i d'aquests darrers anys), les manifestacions estudiantils, les accions estrictament polítiques, les detencions, els processos i els empresonaments, les corrents ideològiques, les relacions amb els polítics a l'exili i, també, els problemes interns de l'Oposició. Alhora, fem la crítica les estructures econòmiques, polítiques, sindicals, eclesiàstiques i culturals de l'Espanya contemporània.

«Les altres parts del llibre són enfocades cap al futur, a quantes reformes volen aplicar en la vida espanyola les forces més avançades de l'Oposició. Així, són explicades les línies mestres dels canvis socioeconòmics i polítics (reforma agrària, nacionalització de la Banca, actitud davant del Mercat Comú, reformes de l'ensenyament i del sindicat, reforma de l'Estat a base d'autonomies, etc.)».

De com va reunir el material pel seu llibre, Sergi Vilar diu:

«...Com que, donades les condicions de la clandestinitat, no es conserven arxius generals sobre les accions que ha desenrotllat l'oposició, he hagut de dur a terme una enquesta per tot Espanya, a través de totes les corrents polítiques i de tots els sectors socials, a fi i efecte d'obtenir els materials de base mitjançant els relats dels homes que han destacat en unes o altres activitats i que, per això mateix, han sofert penes de presó. Amb l'ajuda de diverses persones de les principals regions espanyoles, vaig establir una ampla mostra sociològica d'alguns dels homes més representatius de l'Oposició. Per tal de fer aquest treball de mostra vaig realitzar enquestes prèvies a nivell de partit o de tendència política; en el món obrer; a la Universitat; entre les professions liberals, i entre alguns nuclis de la burgesia.

«Tocant a la investigació directa amb cada un dels homes representatius, la vaig fer a través de tres fases: conversa preparatòria; conversa sistemàtica

(1) Ediciones Sociales, Barcelona-París-Madrid.

Depositari: Libreria Española. 72, rue de Seine - Paris (6è). France.

registrada en cinta magnetofònica, i resposta per escrit a diversos questionaris. «PROTAGONISTAS DE LA ESPAÑA DEMOCRÁTICA — LA OPOSICION A LA DICTADURA 1939-1969» és un llibre parlat. He seguit més o menys la tècnica d'Oscar Lewis i amb prou feines he retocat el llenguatge de cada un dels homes representatius, per a reflectir llur autenticitat en la manera de parlar».

Sergi Vilar és, ell mateix, un protagonista de l'Espanya democràtica, com es constata tot al llarg de les 743 pàgines del llibre i en aquesta resposta al nostre questionari:

«El meu llibre, en aquesta primera versió, es essencialment un llibre polític amb objectius polítics.

«He volgut demostrar que la duresa, les injustícies, els tropells, l'opressió i la repressió de la dictadura no són abstraccions; són dolorosíssimes realitats. El sistema franquista dura des de fa tants anys que, de vegades, la gent, a l'estranger i a Espanya mateix, tendeixen a oblidar-se o a ocultar-se la verdadera realitat. Són nombrosos els homes —obriers, principalment, però també estudiants, tècnics, intel·lectuals, etc.— que sofreixen penes de presó per activitats polítiques o, senzillament, per activitats sindicals democràtiques.

«Un altre dels objectius centrals del llibre és el de destacar, davant de l'opinió pública espanyola i davant dels homes lliures de tots els països, que a Espanya treballen uns equips polítics dedicats a aconseguir una autèntica alternativa democràtica».

Els «equips» de l'oposició catalana presenten en el llibre de Vilar un panorama de problemes actuals del més gran interès per a Catalunya i per als catalans, els quals ens proposem contribuir a divulgar des de les planes de «Nous Horitzons». Comencem avui aquesta tasca reproduint les pàgines dedicades al dirigent comunista Miquel Núñez, i també les opinions que ell dóna a la fi del llibre sobre les vies per a fer realitat la liquidació de la dictadura i l'establiment d'un règim de llibertats que permeti al poble donar-se el règim de la seva preferència.

MIGUEL NUÑEZ EN EL LLIBRE DE SERGI VILAR

(pàgines 225 a 242)

Des de la balconada del pis on avui viu Núñez, es contempla un gran sector de la Barcelona moderna, amb amples avingudes i molts arbres; al fons, les muntanyes del Tibidabo. Un panorama ben distint del que li ha tocat de sofrir durant llargs anys al Penal de Burgos. A un costat de la balconada, una cadenera dins la seva gàbia, de la qual penja una cadeneta amb una petita galleda plena d'aigua.

—La vaig agafar en un dels patis de la presó i li vaig ensenyar a beure fent que amb el bec estiri de la cadeneta per atancar aquest minúscul abeurador... Coses de pres —diu Miquel Núñez.

Ensinistrar d'aquesta manera un ocell suposa tres coses: una il·limitada paciència, una voluntat fèrria i, alhora, una dolçor plena d'intel·ligència.

Miquel Núñez és un dels homes amb més gran entusiasme polític que he conegut. Durant el meu recorregut per les terres espanyoles a fi de realitzar la investigació destinada a aquest llibre, han estat diverses les persones que m'han impressionat. Entre elles, Miquel Núñez és una de les que m'han produït major impressió, pel seu calor humà, per la seva alegria vi-

tal a despit dels drames que ha passat i, tot i veient la dificultat de la lluita, pel seu tremp revolucionari...

Ara, fa poc que ha sortit de la presó, on ha estat uns setze anys dels 48 que en té (Madrid, 1920). La resta del seu temps l'ha passada (llevat, està clar, el període de la infància i dels estudis), o bé fusell en mà quan la guerra civil o bé lluitant per les seves idees polítiques en els anys més difícils de la història contemporània d'Espanya.

Fill d'un modest empleat, Núñez estudiava la carrera de Comerç quan va esclatar la guerra, en la qual ell va participar primer com a milicià de la cultura; després fou Comissari Polític de Companyia: «Es una de les coses que més il·lusionadament he estat en la meua vida, perquè em lligava permanentment als soldats en explicar-los les coses per les quals lluitavem»...

—Tu ja estaves al P.C.E.

—Si, justament hi ingresso quan em nomenen comissari. Abans havia pertanyut a la Joventut Socialista Unificada (J.S.U.).

(«Bé; ja veus en quina època demanes l'ingrés —li van dir els companys—, la

lluita es presenta cada vegada més difícil per a nosaltres... De totes maneres la lluita per a nosaltres continuarà sempre.»).

—Tota la meva formació és la d'un home comunista. Tot el que soc ho dec al meu Partit, que és el qui m'ha donat totes les perspectives en la lluita i en el treball.

—La fi de la guerra t'agafa a Madrid?

—I a més m'agafa tancat... Quan el moviment de la Junta de Casado, ens detingueren a uns quants caps i comissaris comunistes. La gent de Casado ens detenen per sorpresa, al front de Villaverde. Vam estar detinguts fins pocs moments abans que entressin les tropes de Franco a Madrid. L'oficial que tenia el comanament de la presó de Toreno —un paleta socialista— vingué a comentar amb nosaltres que es deia que els feixistes anaven a entrar... Li contestarem: «...sí, van a entrar, i aquí ens tindreu i ens entregareu». «No, de cap de les maneres, això jo no ho vull», contestà. I ens obrí, la guardia li responia...

—Per què estaveu tancats?

—Ens havien iniciat un procés a la IV Divisió, a Vallecas... Un procés que discutíem amb aquells soldats que hi havia allí, generalment confederals i algun socialista... Era terrible, perquè tenien la idea que realment la guerra s'acabava en una pau ben negociada... Ells creïen que dels dos exèrcits se'n formaria un, que ells mateixos farien uns cursets i continuarien com a sub-oficials en l'Exèrcit... Per cert, el qui discutia això amb mi fou condemnat a mort; me'l vaig trobar a la presó de Yeserias. Un bon noi, confederal; després no el mataren; estigué alguns anys a la presó... després he tornat a veure'l a Madrid...

—Què vau fer quan us van alliberar?

—Mentre entraven les tropes de Franco a Madrid, nosaltres organitzàvem la J.S.U. Es dir, que no admítem que allò pogués ésser veritat. Ens sentíem disposats a continuar. A mi em detenen desseguida: al mes d'abril del 1939. Em denuncia un que havia estat a la meua unitat; la denúncia no era res de l'altre món, i no obstant... Ja estavem organitzats, amb molta il·lusió... Per altra banda, la veritat és que no apareixia amb claredat davant nostre la tremenda violència del feixisme en la seva etapa immediatament posterior... Em van agafar pel carrer, davant de ma mare —fou un xoc per a ella—, amb les pistoles amenaçant... Em condemnaren a 30 anys per haver estat comissari polític, sense cap altra acusació. Després, a les revisions, em van deixar en 12 anys...

—Temps durs, aquells...

—La presó d'aquella època fou terrible. No solament era molt dur des del punt de

vista de l'alimentació, de la higiene, de l'amuntegament, etc., sinó que el pitjor eren les «saques» diàries, els afusells constants. Hi havia una tensió enorme. Entre els detinguts, un gran nombre de persones mantenia la dignitat, l'esperit de lluita, sabien que calia no cedir davant de tanta violència; però d'altres es doblegaven, s'ensorraven... Estaven també els qui trahien, els «xivatos»; es produïa aquesta cosa de l'home acorralat que quan no té una consciència clara del per què lluita es torna com una bèstia i és capaç de fer les coses més terribles. I per regla general els qui més s'han tornat així han estat aquells que de manera més lamentable actuaren en qualsevol situació... Era celebre allí el cas d'un que havia estat sacristà abans de la guerra, que va actuar amb gent que donava «paseos», matant capellans, i que després comença a denunciar els seus propis companys, participar amb altres grups falangistes..., i comença a assassinar republicans abans no fossin detinguts. A despit de tot, diríem, es condemnat a mort doncs es va veure que havia comés crims a dreta i sinistra, en una banda i altra: era un veritable monstre, només interessat en si mateix. Recordo que quan el van treure a afusellar, a Ocaña, el Director de la presó (que es deia Don Miguel), anava amb ell; i l'ex-sacristà li deia: «*Don Miguel, Don Miguel, me sacan a fusilar iy toda mi vida he sido de derechas!*» I el director, que coneixia la història d'aquell tipus, i que era un funcionari de presos molt típic, li contestà: «*i A joderse! i Haber sido de izquierdas!*».

—A quants homes afusellaren durant el temps que tu vas estar allí?

—En el període que vaig estar a Ocaña n'afusellaren dos mil i escaig... Hi havia molts camperols de la zona de Toledo i també dirigents sindicals i polítics de Madrid, caps del nostre Exèrcit i Miguel Hernandez.

Núñez fa una pausa: resguarda uns instants en el buid, recordant: aquesta mirada tan expressiva que té Núñez s'illumina encara més. Diu:

—Miguel Hernandez era un home meravellós. Miguel organitzà immediatament unes classes de cultura general, i sobretot de literatura, a les quals vaig tenir l'honor d'assistir. Ell es dedicava molt a formar els joves, tenia per nosaltres una gran predilecció. Tingué una dignitat de gegant, fabulosa, doncs li van fer oferiments a tot drap. Allí anaren a parlar amb ell tota mena de personalitats de Falange, a oferir-li... I ell respongué que el seu lloc estava allí, entre el seu poble, entre la gent que lluitava i que sofria. Era un home

molt senzill, molt treballador i d'una sensibilitat extraordinària. A nosaltres ens va ajudar molt, molt: ell i altres homes grans que es dedicaren a nosaltres...

—Aquesta primera vegada, ¿fins quan estigueres pres?

—Fins el 1943... Es tot el període de la lluita a Europa, quan el feixisme corria pel continent amb ànim d'arrasar-ho tot i amb una puixança que semblava invencible. Llavors la pressió sobre nosaltres era bàrbara... Allí eren organitzades sessions de tortura; a la nit ens treien de les cel·les i ens duien a llocs especials on una sèrie de gent es llençava contra nosaltres, entre ells el qui estava de capellà a la presó, cosa veritablement terrible. Sí, el capellà també

participava a les tortures...

—Seria un inquisidor rediviu...

—Sí, sí... era un home d'una violència... està clar, no vull dir amb aixó que fos un representant d'allò que són el clergat o els catòlics, però no és per atzar que estava en aquell loc. Jo recordo fets vertaderament apocalíptics d'aquest capellà. Per exemple, un dia, mentre feia la missa, després d'alçar l'hostia es retornà i digué: «Què penseu? ¿Pegarme un tret al clatell? ¡Els trets al clatell són per a vosaltres!». En fi, coses brutals. Recordo el poema que escrigué un dels presos companys meus, un obrer madrileny, que també venia a les classes de Miguel Hernandez. Tenia per títol,

EL CURA DE OCAÑA

Más negro, más que la noche
menos negro que su alma...
(No recuerdo bé, però el final del poema deia:

Muy de mañana, aun de noche
antes de tocar diana
como presagio funesto
cruza el patio la sotana
Más negro, más que la noche
menos negro que su alma.
Cruzó el pabellón de celdas
allí oímos sus pisadas
Y los cerrojos lanzaron
agudos gritos de alarma
«¡Valor hijos míos,
que así Dios lo manda!»

(¡Era una cosa tremenda! I acabava dient que hi havia hagut una «saca»; era un dia que en mataren disset; ell anava a tots els

afusellaments i es deia que era el qui donava els trets de gracia, Així, el final del poema deia):

Diecisiete disparos
taladraron la mañana
La Luna se escondía
por no fijar su mirada
en el libro, en la cruz
y en la «star» descargada.
Más negro, más que la noche
el cura, verdugo de Ocaña.

D'aquesta època se'n poden contar moltes de coses terribles —segueix dient Nuñez. A Quero (Toledo) i en molts altres indrets, hi havia uns camps de concentració que calgué disoldre. Portaren el personal a la presó d'Ocaña perquè no els donaven de menjar. ¡Van processar els caps del camp! ¡del mateix Excèrcit de Franco! Perquè eren uns individus que s'havien dedicat a fer negoci... Jo he conegut l'estampa que s'ha fet tan popular dels camps nazis, l'he coneguda directament allí... Aquells homes eren calaveres vivents, fins a l'extrem que quan van menjar una mica, molts d'ells moriren.

—Ja no podrien ni digerir...

—Allí jo he vist fins menjar de la comuna, amb les mans, a una mena d'ésser humà ajupit... Un pagés malalt, que havia rebut un paquet de menjar, i que tampoc anava gens bé, anà a la comuna (et pots figurar en quines condicions estava, doncs erem milers d'homes), i perbocà..., i l'altre, a genolls, menjava allò que l'altre acabava de perbocar... Es l'estampa dels camps nazis: tenien uns ulls inexpressius, els caps com a calaveres, amb uns ventres inflats, ¡terrible! La majoria d'ells van morir, no pogueren resistir, malgrat que dins de les dificultats tremendes que teniem ens volcavem per tal d'ajudar-los.

—Eren organismes que ja no podien reaccionar...

—Ja, després, a mesura que els nazis anaven perdent la guerra, és indubtable que es creà un cert canvi en la situació. Nosaltres conservavem tota la confiança, més de vuit-cents joves formavem l'organització a la presó. Quan els alemanys estaven a les portes de Moscou, vam fer unes conversacions, una mena de conferències-col·loquis i recordo que a un xicot de Villa de Don Fadrique (Toledo) li vam preguntar: «Els alemanys es troben a les portes de Moscou, Moscou serà pres, llavors; quina actitud és la teva?» I ell contestava: «No, no, Moscou no el prenen». «Per què no prenen Moscou? Si han pres altres ciutats, poden prendre Moscou». «No el prenen!». «Bé, però, per què?» «Que no pot ser! Que no em convé a mí», acabà dient.

—Es una manera divertida de transformar un problema polític-militar tan gran en problema personal...

—Es va negar a discutir més... Moscou havia d'aguantar i Moscou aguantaria.

—Perquè a ell «li convenia»...

—Ara bé, alhora, aquest «no em convé» demostrava una gran confiança en els russos, en que ells no el farien quedar malament... Un tipus estupend. Altres homes, no obstant, vacil·laren seriosament en veure com avançaven els nazis... Poc a poc

renasqué l'esperança general, en sentit també que el triomf dels aliats i dels països socialistes anava a suposar el canvi a Espanya... Aquesta és una de les grans desil·lusions sofertes pels demòcrates espanyols... El paper jugat per les democràcies occidentals ha estat molt funest.

—En aquells temps de presó, quines relacions tenieu amb l'exterior?

—Si bé era molt difícil, les teníem. Hi havia una vigilància brutal. Però són veritablement extraordinàries les iniciatives i les audàcies amb les quals es treballava per tal de poder tenir notícies, per tal de poder estar relacionats. D'una manera o altra, sempre s'ha estat conectat: sempre hem tingut documents i notícies, sempre, sempre.

—A través d'alguns funcionaris de presons?

—I a través dels mètodes més estranys. Jo recordo haver participat en aquestes coses, per exemple, quan estava a la finestra de comunicacions, per a donar comunicacions de redenció, amb un altre amic que estava a la finestra de comunicacions ordinàries. Combinant-nos, jugant amb la desconfiança de l'oficial que hi havia allí, doncs entravem les coses. Jo em posava a la finestra i li deia amb molta cura a una dona de les que estaven al defora, però de manera que l'oficial ho sentís; «Pst! escolti, pst!» L'oficial s'anava apropant mentre la dona venia: «Què vol?» «Es que volia demanar-li un favor». I l'oficial ja estava damunt meu per a veure què deia... I, mentrestant, el meu company estava entrant les coses; i quan cantava;

*...carbón de encina
cisco de robles...*

jo sabia que les coses estaven resoltes i li deia a la dona; «Que si em voldria dur un quilo de plàtans»... Però no solament cal valorar els homes de dins; també els de fora, molt particularment les organitzacions..., jo parlo del meu Partit i de la seva direcció, que ha fet vertaderes meravelles per tal de poder arribar fins a nosaltres, per a comunicar-nos les coses, per a fer-nos arribar la solidaritat moral, política i econòmica... Durant molts d'anys ha estat una tasca essencial del Partit, el qual l'ha resolta de manera estupenda.

—Què fas en sortir de la presó?

—M'incorporo a la vida clandestina... Sortiem ja lligats a l'organització, al treball... fins a l'extrem que a un company que surt de la presó ja abans li diuen com el recolliran, de quina manera; ell agafa el tren, però mentrestant s'han produït unes detencions i, entre altres documents, la policia ha agafat els papers on van les consignes per a recollir la gent, etc. I,

dins el tren, la policia utilitza la consigna i l'agafa; el company creia que era l'organització..., però torna a la presó... La major part de les vegades, però, no ha passat això, ans tot el contrari. En tot cas demostra fins a quin punt la gent estava disposada, demostra l'esperit de lluita que hi ha hagut tot al llarg d'aquests anys... Quan, ara, el jovent revolucionari empeny amb ganes molt fortes, això és el resultat d'un procés històric en el qual una sèrie d'homes del nostre poble, al llarg dels anys, han mantingut enlairada la mateixa bandera...

—Quan et tornen a detenir?

—Als dos mesos d'estar al carrer, es produeixen unes detencions i ja comencen a buscar-me. No m'agafen... estic en situació de fugitiu. I és aleshores quan vinc a Catalunya, el 1944. D'ença que arribo, participo a l'organització del P.S.U.C.... Ja saps que els comunistes d'Espanya, quan passem a Catalunya som militants del P.S.U.C. i, al revés, els del P.S.U.C., quan van a Espanya ho són del P.C.E... A l'abril del 1945, quan s'està produint l'ensorrament del feixisme i aquí hi han unes grans esperances que anem a fer la democràcia, és quan es produeixen a Barcelona una sèrie de detencions de les distintes organitzacions. Agafen a la del P.S.U.C., agafen a socialistes, a alguns del Front d'Alliberació de llavors, a alguns confederals, i en aquelles condicions es produeix l'alliberació d'Europa, dels nazis... Jo recordo que estava als calabosos de la «Jefatura de Policia» quan arribà la nova que els soviètics havien pres Berlin. La veritat és que en aquell moment àdhuc els homes de la Brigada político-social estaven convençuts que el règim s'acabava. L'única cosa que deien (i és curiós que ho diguessin alguns homes molt representatius els quals, sense cap mena de dubte ja tenien aleshores relacions amb els anglesos i amb altres —doncs aquesta és gent que es passa d'uns serveis a d'altres amb molta facilitat—), doncs deien; «bé, sí; no creieu, però, que ve el comunisme; no creieu que sereu volsaltres els qui manareu..., nosaltres tenim bons amics». Apuntaven als anglesos i una mica als francesos com a taula de salvació; després resultà que eren més amics d'allò que ells en principi havien previst...

—Llavors aquí es va passar una situació de crisi...

—Però a despit d'això el règim s'entestava en mantenir el que podia i exercia una violència molt forta. És una època en la que s'aplicaren grans tortures; per exemple, ens vam passar seixanta-i-tants dies a «jefatura» (Núñez afegeix amb sarcasme; les cèlebres setanta-dues hores!

i Seixanta i tants dies!, en alguns casos...). El que després s'esdevingué és que en tot aquest període es produí una descomposició, un confusionisme..., i així com afusellaren algunes persones, altres, no obstant, vam sortir en llibertat... es perderen els processos... això va permetre llibertats provisionals i vam sortir. Llavors vaig estar a la «Modelo», i vaig sortir a finals del 1945.

—Era l'època de les guerrilles... ¿podries fer una descripció general d'allò que foren...?

—Les guerrilles actuaren sense interrupció des del final de la guerra civil fins al 1948. Les guerrilles tenen com a fonament el fet dels homes que es neguen, per una banda, a entregar-se, a ésser derrotats; però per altra banda també hi ha el fet de la gent qui, com una auto-defensa davant la brutalitat de la repressió, entre que els assassinin purament i simplement, i defensar-se, opten per defensar-se i se'n van a la muntanya i en les muntanyes mantenen durant anys la lluita... Hi han guerrillers tot al llarg del país: a Extremadura, a Catalunya, a Andalusia, a Astúries-Lleó, a Galícia, al Llevant, a Castella... Però si bé hi han nuclis de guerrilles arreu d'Espanya, cal tenir en compte que s'atravessa per uns anys de descens del moviment de masses, de pressió del feixisme, d'atemoriment per la repressió, i per totes aquestes coses no troben la manera de poder lligar amb la població. Són unes guerrilles que no reflecteixen el naixement i l'ascens d'un moviment, sinó el reflux. El paper que juguen les primeres guerrilles, a més d'ésser heroic, és un paper molt important; mantenir l'esperit, donar exemple, no entregar-se... I aguanten fins que, durant la guerra mundial, es produeix el naixement de les guerrilles contra tot el feixisme, a França i...

—I a Espanya es produeix un ressorgiment...

—I una nova perspectiva: la de poder enllaçar amb els homes que lluiten per la llibertat arreu del món, en tot Europa concretament, i poder alliberar-se tots junts. No obstant, el procés en el qual s'han desenrotllat les condicions del nostre país, no fa això possible. Hi ha un intent condemnat pel nostre Partit, un intent fallat... Quan a la Vall d'Aran es pretén de fer un aixecament fals en el nostre país, la direcció del P.C.E., concretament el company Santiago Carrillo, el liquida immediatament, retirant els guerrillers, perquè no corresponia a la situació... Desseguida queda clar que les democràcies occidentals preparen la guerra freda, l'enfrontament amb la Unió Soviètica, i com

a conseqüència no els interessa canviar la situació política d'Espanya. Quan es comprova aquesta situació, concretament en el 1947-1948, el P.C.E. l'analitza amb sentit realista, sense impaciències, sense voler resoldre allò que no era possible de resoldre, i aleshores decideix de conservar les forces revolucionàries, conservar les forces que estan disposades a mantenir la lluita, no cremar-les inutilment en els combats guerrillers, i dur-les a una altra lluita: la lluita que té com a fi el procurar que siguin recompostes, que siguin restablertes les energies populars, per tal que el poble torni a recuperar la confiança en si mateix, per tal d'ajudar-lo en aquest sentit. Llavors es passa a una tasca política amplíssima, que va des de la utilització continuada dels mètodes de la clandestinitat, fins als mitjans «legals», per a lligar l'avantguarda amb les masses, per a fer avançar aquest procés influint en ell i impedir així que els falangistes i els grups del moviment tinguin enclaustrades en els seus organismes i en els seus criteris les forces populars espanyoles. Aquesta és una tasca anònima moltes vegades, però està clar, necessària. Es una missió més obscura, molt menys vistosa que la lluita guerrillera, però no menys eficaç. És l'activitat que produeix el brot del 1951: aquesta gran vaga és la utilització de les possibilitats «legals», ja que la vaga es decideix en una assemblea d'enllaços i jurats...

—Fou la vaga dels tramvies de Barcelona...

—I d'altres sectors, a més. Fou una vaga de 300.000 obrers. Aquest protesta duu com a conseqüència tot el procés que hem vist en el darrer període.

—Entre els grups guerrillers de les distintes regions, ¿es mantinguè alguna coordinació?

—En certa manera, sí. El nostre Partit feia un esforç molt gran a través de Radio Espanya Independent per a lligar unes guerrilles amb les altres. Per a popularitzar el que feien unes i altres, per a tenir-les informades. No endebades una de les coses que les guerrilles tenien aleshores eren els seus aparells de ràdio, receptors i emissors... El que passa és que per molt lligats que estiguessin, si no corresponia a la situació històrica, si no es produïa el moviment de masses que permetés d'enllaçar..., si no existia una circumstància amb la qual aquesta forma de lluita fos la corresponent, que és el que s'esdevenia, doncs era inútil sacrificar-se... El voluntarisme d'uns homes no podia resoldre la situació...

—No obstant, les guerrilles duraren fins al 1948...

—Alguns grups inclús pugueren subsistir posteriorment, però fins aquest any és quan realment es fa l'esforç. En general cal valorar la capacitat d'heroisme de la gent que ha estat a les guerrilles, bé que en un moviment d'aquesta mena mai no queden exclosos els elements de descomposició, d'aventurerisme. Sempre n'hi han de coses d'aquestes i n'hi han hagut en les nostres, però sense cap mena de dubte allò que queda en el moviment guerriller és l'esperit d'abnegació, d'entrega... Els nostres guerrillers tenien una acció enormement política. Les millors agrupacions guerrilleres han estat les que anaven als pobles, es reunien amb els camperols, donaven un míting a la plaça, explicaven les seves lluites als llauradors... O bé els guerrillers de la ciutat que repartien fulles a l'entrada de les fàbriques, fulles que demanaven l'augment dels jornals o la transformació de la societat...

—Quants homes hauran caigut a les guerrilles?

—Molts, molts... Adhuc hi han hagut persones que han passat anys i anys de presó per haver ofert menjar o aixoplug als guerrillers. Alguns també foren assassinats per les «contrapartidas» de guerrillers —partides de guerrillers falsos—, gent organitzada per sectors oficials i per altres grups... Aquest és un procés molt complex de la història del nostre país, que ara, afortunadament, amb la distància, podrà elaborar-se com correspon, per a deixar les coses en el seu lloc, perquè no és una cosa de la qual hom pugui dir realment que «ha estat bona o ha estat dolenta» o calgui avergonyir-se'n, no, no; és un procés històric, és un fet, objectiu, que està aci i que per tant cal assimilar, absorbir, judicar-lo correctament i passar-lo a la història del nostre país com cal que hi passi, en el lloc que cal que ocupi... Està fora de dubte que en aquest moviment hi han participat homes i dones d'entre els millors fills d'Espanya.

—Alguns grups de guerrillers aconseguiren sortir fora d'Espanya...

—Sí, a aquells a qui podia resultar difícil el reintegrar-se a la vida normal, i que per tant podien trobar-se en un cul de sac, se'ls va facilitar la sortida... Molts d'altres, com et deia, s'estructuraren en noves formes d'acció... d'acció, àdhuc, entre els intel·lectuals, ja que els intel·lectuals del nostre país no han estat estranys a la lluita guerrillera...

—L'altre dia tu em deies que al 1945 vas començar a tenir relació amb els universitaris...

—Jo vaig establir relació amb els estudiants quan la Universitat començava a

amour's. És un període en el qual faig amistats estupendes per a tota la vida; avui molts d'ells són homes molt caracteritzats en el nostre país... joves que en aquells moments jugaren un gran paper, que culminà el 1956. En aquesta època es produeix, un fet molt important, i és que, sobretot a Catalunya —crec que podem de valorar-ho tots— naix ja una acció comuna que s'ha anat mantenint al llarg del temps —amb els seus problemes i diferències naturals— entre les forces més democràtiques. A la Universitat, per exemple, aquesta acció comuna la portem principalment amb persones del M.S.C., amb els homes més avançats, i àdhuc amb catòlics ja en aquells anys... tots d'una tendència veritablement antifranquista. Desentrotllem un impuls constant a promoure lluites. I es van fer unes accions molt importants que jo he reivindicat en els consells de guerra pel nostre Partit.

—Quines foren aquestes accions?

—La vaga de tramvies del 1951, les lluites del 1953 i del 1955 (accions a les empreses per a aconseguir augmentos de salaris, el Ram tèxtil principalment). A l'abril del 1956, primer, i després a l'octubre, s'assoliren grans augmentos de salaris (primer un 15% i després un 40%) Això s'aconsegüí gràcies a les accions de masses... Una altra de les dates clau a considerar és la del 25 de març del 1958, quan prop de cent mil treballadors en llençaren a la vaga...

—Fou quan et van agrafar una altra vegada...

—Sí; la vaga es va estendre pel Ram tèxtil i pel metal·lúrgic. A més, hi hagué tres dies de vaga universitària total. Fou un moviment molt significatiu, ...quan estavem preparant la Jornada de Reconciliació Nacional i el nostre Partit plantejava la seva nova política, la qual ha contribuït indubtablement de manera extraordinària a crear una nova situació històrica. Calia trencar allò que el franquisme mantenia amb gran interès; els camps dels homes que havien estat a una altra banda de les trinxeres...

—Potser en la vaga del 1958 ja començaren a produir-se els contactes entre obrers i estudiants... ¿o bé ja n'hi hagué al 1951...?

—Al 1951 tingueren un caràcter més espontani. En canvi, en el 1958 les vagues foren organitzades conjuntament, sabent quan la classe obrera anava a iniciar la seva lluita... A Catalunya es va adelantar, coincidint amb unes lluites molt importants a Astúries, a partir de febrer. Aquí es creà desseguida un ambient solidari meravellós. Llavors, els homes que teniem la responsabilitat del moviment pensàvem que no s'havia de deixar passar. A més, hi

hagué un fet molt democràtic; s'anà a les fàbriques a preguntar què volien fer, com volien expressar llur solidaritat, i la gent va dir que calia fer una vaga. Així, en un període d'onze dies, es prepararen les manifestacions, fins a l'extrem que Ràdio Espanya Independent no disposà més que de dos dies per a ajudar a popularitzar-la... Després de totes les accions és quan jo soc detingut, d'una manera molt ocasional...

—Ja et devien de seguir...

—No, no hem tenien localitzat... Jo havia estat treballant molt de temps en condicions molt difícils; en aquell moment, en canvi, eren molt més favorables des de tots els punts de vista. I, no obstant, es produí una caiguda accidental, després de les accions, durant les quals no pogueren identificar el Partit. A mi em van detenir el 30 de març; m'agafen sense haver-me identificat;estic a punt d'anarme'n; em demanen la documentació, conservo una actitud serena; s'allarguen, però ja decideixen endurse'm per a identificació; i, està clar, soc l'home que han estat buscant...

—Però, què va passar? ¿No associaven persona amb nom o...?

—Doncs sí, perquè hi havia hagut anteriorment la caiguda de Fàbregas... Jo estava malalt del fetge, tenia una hèrnia d'estómac produïda per una puntada de peu a l'estómac el 1945, durant una sessió de tortura, i a més tenia pedres a la vesícula. Vaig haver d'anar a operar-me, justament en anar a relacionar-me amb els universitaris a Barcelona... Mentrestant es va quedar com a responsable del Partit Emilià Fàbregas, que fou agafat; aleshores va apareixer el meu nom i em buscaven, doncs un dia em vaig desmaiar al carrer, però creien que no estava aquí.

—Es a dir; tu vas passar anys en situació completament clandestina.

—Totalment des del 1948; he passat deu anys en absoluta clandestinitat, si bé vivia a Barcelona i de tant en tant feia algun viatge, en tot cas lligat a la lluita del nostre poble...

—I quan anaves a França passaves la frontera a peu.

—He fet fins 18 dies de marxa. Millor dit, divuit nits, pels Pirineus. He vingut caminant des de Foix a Barcelona.

—Anaves sol?

—No, m'acompanyaven; de dia dormíem i, per torn, muntàvem la vigilància. Ens feiem el menjar sobre la marxa, però prenent tota cura de no fer cap dany, de no agafar coses dels camps... Doncs els pagesos possiblement poden saber per allà on passes, però si veuen que els respectes les seves terres i el seu treball, ells corresponen de la mateixa manera. Per a nosaltres,

a més, és una exigència de la nostra moral revolucionària.

—A quina data entres a formar part del Comitè Central del P.S.U.C.?

—En el I Congrés, que va celebrar-se el 1956, soc elegit membre del C.C. i del Comitè Executiu. Des d'aleshores he participat en aquest treball dintre del Partit.

—Quin és el tracte que et dona la policia en la detenció del 1958?

—Em van tenir 27 hores penjat.

—Penjat per on?

Miquel Núñez m'ensenya els braços i diu:

—Encara no aixeco aquest braç més enllà... tot això ho tinc distengut...

—Per què et penjaren?

—Em vaig negar en absolut a dir res. Quan vaig arribar a «Jefatura» em vaig trobar amb que els mateixos policies parlaven de l'exemple donat per Gregori López Raimundo quan el van detenir el 1951. Això va animar-me molt. Jo havia conegut a López Raimundo en la lluita —vam estar junts fins al 1951— la qual cosa em va valdre de molt ja que al seu costat he après grans coses. En aquells anys era ell el qui iniciava els contactes obrers-estudiants, i en general dirigia el nostre moviment. Es un aragonés molt trempat, una mica més gran que jo, extraordinàriament valuós, i que ara és Secretari General del P.S.U.C.... Doncs sí, aquesta policia que està especialitzada en desfer les persones conservava un record impressionat de López Raimundo. I és que a «Jefatura» s'ha de donar la primera batalla. Cal deixar ben sentat allò què és un home demòcrata, amb gran dignitat... A mi m'identificaren com al qui era i des d'aquest moment estava obligat a mostrar-me a la mateixa altura de la responsabilitat que tinc. No per mi, sinó pel Partit, pels obrers i pels intel·lectuals que havien posat en mi llur confiança, per les altres organitzacions amb les quals m'havia relacionat i que esperaven aquest comportament. Això és el que intentà la policia: com que van veure que del meu Partit no em treurien res, van voler treure'm de les altres organitzacions. Però no aconseguiren res...

—Així s'afirma l'home nou de la societat democràtica...

—Cert, i front al terrorisme de l'altra societat. Front a ells, nosaltres hem de ser més forts, perquè les raons que ens mouen són molt més fortes.

Miquel Núñez no vulgué declarar ni on vivia, tot i que no hi havia res a casa seva que el comprometés. Es més, era una pensió on es pensaven que ell era un falangista.

—Vull dir, però, que la fortalesa que

m'animava no era solament meva. Em recordava de la meva companya, dels meus camarades, de les cases on havia trobat ajuda (gent del poble que de vegades m'«enganyaven» dient-me que ells ja havien menjat, i resultatva que no, perquè no n'hi havia per a tots i me'n estaven donant a mi), tot això és allò que a mi em donava força... Mentre pensava: perquè lluita aquesta policia? Els veus des d'aquesta perspectiva i et semblen enans...

—Realment, si estàs amatat de poble, vas per això a la mort.

—I hi vas tranquil... La capacitat revolucionària és veure això, saber tenir al darrera els obrers, els camarades, els companys d'altres organitzacions, el poble. Si estàs arrelat en el poble, la teva arrel és més forta que qualsevol altra cosa. Resistir la tortura no és una qüestió de resistència física, és una actitud eminentment moral més que cap altra cosa. Jo he vist homes malalts i dones ésser herois grans, i he vist homes com a castells totalment ensorrats. Es un problema de consciència, d'ètica. Es un problema de mesurar allò que representes i quina importància té que aquella batalla sigui victoriosa.

La lluita revolucionària tendix a fer generós perquè hom lluita pels altres. Aquest home generós que és Miquel Núñez, demostra la seva generositat en les detencions.

—...la policia tracta de fer-te egoïsta, és a dir, que busquis salvar-te tu ensorrant els altres. En la lluita ets valent, afrontes dificultats. Quan arribes allí, a través de la tortura intenten de fer-te covard. En la lluita has estat un home intel·ligent. Ells tracten de fer de tu com una bèstia... En tot això apareix el contrast entre una societat que tendeix a desaparèixer, i que vol conservar-se perquè li és arribada la darrera hora, i la societat que ve. La lluita transforma la societat i està transformant cada home, donant-li les qualitats i elevant-lo, creant un home nou, l'home d'una societat no egoïsta, no individual, d'una civilització superior, on el bé de cadascú és mesurat pel bé dels altres, i la llibertat de cadascú per la llibertat de tots. Doncs bé, si quan t'enfrontes amb la policia tot això està clar per a tu, res no és capaç fer-te doblegar, malgrat que tracten d'humiliar-te i d'aixafar-te.

Miquel Núñez només va fer una declaració política, explicant la política del Partit, però es va negar a tractar de qüestions d'organització o a referir-se a persones. Va dir que era del Comitè Central i responsable de la direcció del Partit a l'interior i concretament a Barcelona. Tres

foren els consells de guerra que li van caure al damunt el 1958.

—Un pel 1945, un altre per la detenció de Fàbregas i un altre per la meua caiguda del 1958, tot el qual és absurd i il·legal ja que es tractava d'un delictes contínuat. Jo tinc una activitat per la mateixa cosa. Es com si m'haguessin volgut fer un consell de guerra per allò que cada dia havia fet en la meua activitat revolucionària...

Hi hagué una gran mobilització internacional contra els processos de Núñez. Tant fou així que s'aconseguí un resultat molt positiu: de judici sumaríssim ho passaren a consell de guerra ordinari, en el qual pugué tenir defensor civil (l'advocat Solé Barberà).

—Això ens permeté fer un judici en el qual puguérem exposar amplament tots els punts de vista. Els militars van tenir una actitud molt positiva en la primera fase del consell—s'interessaren inclús pels plantejaments—; però la segona fase fou molt difícil doncs intervingué directament el capità general Martín Alonso cridant a rotllo el tribunal. Després ha estat difícil de repetir consells de guerra com el primer dels meus; prengueren llurs mesures; a Solé li prohibiren exercir... En el tercer consell de guerra no vaig tenir defensor doncs em vaig negar a admetre el que em donaven.

—Et defensares tu mateix.

—Em vaig defensar en allò que vaig puguer, Vaig haver de fer un miting allí mateix doncs em jutjaren en sis minuts (el primer va durar dos dies). En el darrer no em van preguntar ni com em deia. Llavors vaig dir: «Aquesta és la vostra justícia, així ens jutjeu, no ens deixeu ni parlar»... També vaig tenir un enfrontament amb els Creix, als quals vaig dir de tot: ells em contestaren amb insults; en canvi la Guardia Civil tingué una actitud molt correcta amb mi.

Les condemnes que li caigueren a Núñez foren 15 anys en un expedient, 6 en un altre i dos mesos en el darrer. En les caigudes d'aleshores també detingueren a obrers de la Maquinista, d'Enasa, etc., com Federic Olivé, Faus, Martínez, etc.

—Quan arribes a Burgos, quin ambient trobes? Quants presos polítics segueix havent-hi?

—Encara hi ha més d'un miler de presos polítics, la major part dels quals duen entre 14 i 18 anys de presó. Eren guerrillers, líders obrers i d'organitzacions polítiques, i fins i tot persones que estaven condemnades a 10 anys per haver donat 50 pesetes per als presos polítics. En conjunt; una humanitat extraordinària.

NARCISO JULIAN: Allí vaig conèixer a Narciso Julián, membre del Comitè Central del nostre Partit i un exemple d'home. Era ferroviari: durant la guerra fou el cap del celebre tren blindat, és un home que ha lluitat enormement i al qui es considera un heroi legendari. En acabar la guerra estingué condemnat a mort, i en l'entretant la seva companya morí de gana... Quan sortí del penal el 1951 va incorporar-se immediatament a la lluita, i al 1954 el tornaren a agafar... Ara està a la presó d'Almeria; és un proletari autèntic, amb una alegria d'esperit extraordinària, que fa front a les dificultats de tota mena, àdhuc a la seva enfermetat (com a conseqüència de les situacions i tortures per les quals ha passat, té una afecció a la columna vertebral, que és, a més, molt dolorosa, i a causa de la qual ha passat temporades en una cadira de rodes). Com tants homes del nostre Partit en aquesta època, és un autodidacta, un home que ha hagut d'anar-se formant a salts; té una gran preocupació pels problemes de la història, de l'economia, de la filosofia... És el company que en situacions difícils sap posar-se al capdavant, sap responsabilitzar-se i ésser generós... Per exemple, quan estava condemnat a mort va preparar-se una fuga en la qual només podien anarse'n dos, doncs bé, ell cedí el pas a uns altres dos per a que puguessin escapar, mentre ell es quedava a la presó. La humanitat de Narciso està per damunt de tot. Jo, a un dels homes als qui més dec, és a ell, a Narciso Julián (El 1954 van condemnar-lo a dues penes de vint anys... i com que de vegades està malalt, no pot redimir pel treball.).

Miquel Núñez em parla d'altres companys seus que segueixen a Burgos:

JULIAN VAZQUEZ: Un vell dirigent de la classe treballadora madrilenya. Fou president del sindicat del vestit (era sastre), que pertanyia a la U.G.T. Com a comunista, fou condemnat a mort després de la guerra. Va sortir de la presó i es reincorporà a la lluita. És l'home que encapçalà a Madrid l'Oposició Sindical Obrera, d'on es va passar a les Comissions Obreres. És un dels veritables artífex del nou moviment obrer. El 1962 el van condemnar a 16 anys de presó... Amb ell caigué **ANGEL MARTINEZ**, un home que ja abans havia passat molts anys a la presó.

AMBROSIO ORTEGA: Un miner de Barruelo de Santullán (Palència), que duu a Burgos prop de 21 anys. Pinta, però els seus quadres és com si sortissin d'un somni. És un home que no coneix la vida; pregunta pels colors de les flors i té un

complex tremend davant de les dones perquè mai no ha tingut relació amb cap. Es un home —com altres— que té el sistema nerviós destrossat, però que no obstant manté la seva il·lusió en el futur democràtic del nostre país...

ANTONIO MARTIN RIBAS: un senzill camperol andalús, víctima d'una acusació absurda de relació amb els guerrillers; PERE ARDIACA, lluitador de tota la vida (fou director de «Treball»); LLOPIS, fill d'un comandant i antic membre del *Frente de Juventudes* i de la *Guardia de Franco*, cunyat del director general Arespacochaga, un home que ha abraçat les idees del P.C.E. RAMON ORMAZABAL, un home que tingué responsabilitats ministerials, d'altura, en el Govern d'Euskadi. Un revolucionari que ha recorregut mig món. Marxà a l'exili i tornà per a dirigir la lluita del poble basc i les seves grans vagues. Es gairebé fundador del Partit Comunista d'Euskadi. Va caure el 1962 i està condemnat a 20 anys.

JORDI CONILL, que va començar, com saps, essent anarquista, i posà petards. És lògic, una societat que bloqueja totes les sortides a la joventut, i que a més la irrita... Si la joventut no té al seu abast la consciència ni l'instrument adient per a enfrontar-se amb aquesta situació, busca la seva sortida. Perquè, a més, vol resoldre-ho de sobte. Jordi és un home intel·ligent i valúos. Li han commutat la pena de mort, però té 30 anys de condemna i ell acaba de complir els trenta d'edat.

La presó té molt pocs horitzons —segueix dient Miguel Núñez. El preu que es paga per la presó és realment horrorós. Tots els qui hem passat llargs anys de presó estem afectats d'una manera o altra. Però si ja és horrible pels homes que són grans, lluitadors de tota la vida, ¿t'imagines allò que són aquestes llargues condemnes per als joves qui, com Jordi Conill, estan començant a viure, i es troben impossibilitats de desenrotllar totes llurs forces?

Miquel Núñez diu tot això amb veu serena, amb aquesta veu prima, transida d'emocions.

—Jo només et parlo dels de Burgos, perquè són els qui conec més directament, però tenim presos a Sòria, a Jaen, a Palència, apart dels condemnats ara per pertanyer a les Comissions Obreres, que es troben arreu. Només et parlo d'alguns dels que podrien definir com a «antics»...

—Miquel Núñez surt de Burgos pel Setembre del 1967. Avui s'ha reintegrat a la

vida normal i treballa en una gestoria i també col·labora en una editorial.

TOMASA, la dona de Núñez, pertanyia a la Joventut Comunista ja en els anys 30. Feu la guerra com a enfermera, a primera línia. En acabar la guerra fou condemnada a 30 anys, després van haver-hi les rebaixes i sortí el 1944.

—Aleshores vingué a Barcelona, ja que la van desterrar. Això era una manera de destruir la gent. Ens vam conèixer aquí, vam lluitar junts i ens detingueren el 1945. A ella la van torturar molt (li van trencar la cinquena i la sisena vertebres); va estar dos anys enguixada; romangué seixanta-tants dies a «Jefatura» i no va dir ni com es deia; van haver d'enviar-la a la presó amb nom suposat perquè es va negar a fer declaració... Després arribà l'època quan haguérem de passar a la clandestinitat i ella estava embarassada...

Miquel Núñez m'invita a menjar. És un dissapte i ha vingut a veure'l un company dels de Burgos amb la seva dona; ROSELL, que fou membre del cèlebre Consell d'Aragó, durant la guerra.

—En aquesta taula —comenta Tomasa— tots hem passat per la presó... Davant de tant de dolor, davant de tant de drama, jo, com a membre de la societat espanyola contemporània, quasi em sento «responsable», quasi tinc mala consciència per no haver lluitat com ells...

—La repressió que es fa avui ja no pot ésser com la d'abans —continua Núñez. Bé que la tortura encara és empleada en algunes ocasions —l'han denunciada les Congregacions Marianes de dinou províncies el juny del 1968—, és indubtable que avui certes formes portades a l'extrem no són fàcils... Per la nostra energia moral avui estem en condicions d'afeblir cada dia més la policia, el Tribunal d'Ordre Públic. És molt important tenir-ho en compte perquè ara la repressió va essent de masses, es va extenent a tots els sectors. En tot això es posa de manifest la debilitat del sistema. Avui el demòcrata pot defensar-se atacant. Tots els qui passen pels tribunals especials haurien de dir: se'ns està jutjant perquè defensem la democràcia, les llibertats de l'home, els drets de la persona...

Són els homes com Miquel Núñez, amb la resistència i la combativitat política d'aquest comunista (actituts anàlogues a les de tants altres companys seus i companys d'altres organitzacions), els qui faran possible la construcció d'una nova societat espanyola.

Davant de la relativa incertesa d'allò que, potser, «pot esdevenir-se», és convenient posar en relleu les condicions que la immensa majoria de l'oposició exigeixen a l'hora del canvi.

Miquel Núñez exposa aquestes condicions amb claredat:

En la situació actual, de pregona crisi nacional, que mostra davant de tots els espanyols la decrepitud i la descomposició del règim dictatorial de Franco, urgeix un canvi polític.

Nosaltres, els comunistes espanyols, considerem que l'Oposició democràtica i les forces que se separen cada dia més decididament de la dictadura franquista podem i devem de coincidir en un acord, en una alternativa política que, en ésser oferta a les ingents forces socials enfrontades a l'actual règim, per ell lesionades, acceleraria la seva desaparició.

Aquesta alternativa política democràtica amplament unitària, de ruptura absoluta amb el poder despòtic i feixista imposat al nostre poble fa ja trenta anys, crearia les condicions més favorables per al trànsit de la Dictadura a la Democràcia. Seria la base d'entesa per a la creació d'un *govern de transició*, el seu programa.

En el criteri dels comunistes, els punts essencials per a la cristallització de l'alternativa haurien de ser:

1. Restabliment de les llibertats democràtiques sense cap discriminació.

2. Una Amnistia general que alliberi els presos polítics, permeti el retorn dels exiliats i anul·li totes les seqüeles de la guerra civil, creant un clima nou en el nostre país amb el restabliment de les normes jurídiques i dels drets i llibertats de l'home.

3. Respecte, reconeixement de les aspiracions nacionals de Catalunya, Euskadi i Galícia.

4. Convocatòria a Corts Constituents, les quals determinaran sobiranament el futur règim d'Espanya.

Està clar que aquest govern nacional de ruptura amb l'actual règim de Dictadura, no tindria cap signe institucional, ja que només al poble espanyol correspon l'expressar lliurement la seva voluntat sobre aquesta i sobre totes les qüestions essencials. Està clar igualment que un tal govern, a més de posar en pràctica els punts esmentats, hauria d'adoptar mesures immediates davant de problemes tant greus com l'atur, els expedients de crisi i els acomiadaments, els salaris, etc.

Els comunistes estem disposats a acceptar les nostres responsabilitats en un tal govern, i no les defugim, junt a totes les forces polítiques coincidents en l'alternativa democràtica. De totes maneres no posem tampoc com a condició per a cooperar amb un govern que apliqui un tal programa la nostra participació ministerial. Els comunistes considerem que l'important és acabar amb la dictadura i obrir per a Espanya una etapa democràtica.

Estimem que la incorporació de millions d'espanyols a la lluita per les llibertats, per les reivindicacions econòmiques i polítiques, és el factor decisiu. Només la lluita de masses, la participació en aquesta lluita de cada un dels sectors socials del país, fins a culminar en la vaga general de la classe obrera i en la vaga nacional de tota la població, crearan les condicions per a que el poble, unànim i decidit, surti al carrer a conquerir la llibertat.

Es pot comprendre que per a realitzar aquestes puixants accions massives del poble espanyol, l'acord de les forces socials i polítiques en una alternativa democràtica com la que ha estat expressada més amunt, seria un extraordinari estímul, de la mateixa manera que ja des d'ara la lluita de masses afavoreix la convergència i entesa de tots els sectors polítics en la urgent necessitat de posar fi al règim de Dictadura que pateix Espanya.

Els comunistes sabem que existeix la possibilitat que en un conjuntura donada es produeixin ruptures i desplaçaments a l'interior del règim franquista que puguin facilitar el canvi polític. Hom pot àdhuc preveure-ho això. Allò que sí està ben clar, però, és que el factor fonamental que pot determinar els canvis és la lluita de masses, la voluntat de convertir en realitat la vaga nacional a breu termini. Sense la participació activa en la lluita de tot el poble, la dictadura, impotent i descomposta, isolada i condemnada per l'aclaparadora majoria dels espanyols, podria continuar molt de temps obstaculitzant el progrés i desenrotllament d'Espanya.

La democràcia per a Espanya no serà un present de ningú, ni arribarà com a resultat d'acords de gabinet dels quals en sigui exclòs el poble. La democràcia la conquistarà la lluita de les forces del treball i de la cultura, com a element el més dinàmic i revolucionari de la societat espanyola, junt a tots aquells qui acceptin en el nostre país el principi democràtic de donar al poble espanyol la plena sobirania, la decisió sobre el seu destí històric.

EL PROBLEMA NACIONAL CATALÀ

2a. PART: EL MOVIMENT
NACIONAL SOTA LA DIRECCIO
DE LA BURGESIA (1898-1936)

E D I C I O N S

horitzons NOUS

Acaba d'aparèixer la II part del PROBLEMA NACIONAL CATALA, editada per *Nous Horitzons*. Comprén el moviment nacional sota la direcció de la burgesia (1898-1936) i és la continuació de l'estudi començat amb «Antecedents històrics», que formen la I Part, una i altra elaborades amb la participació de nombrosos militants del P.S.U. de Catalunya que han plasmat en aquest assaig un primer esforç d'interpretació del problema nacional català a partir del materialisme històric.

Manuel Sacristán

SOBRE EL « LENIN » DE GARAUDY

La publicació d'aquest petit volum en la sèrie de «filòsofs» de les Premses Universitàries de França és com un anticip de la imminent commemoració de Lenin. La col·lecció en la qual apareix està destinada a l'ús didàctic en el batxillerat i la iniciació universitària; seria, doncs, injust esperar del llibre detall monogràfic o arriscada interpretació, que no tindria gaire espai per a ésser argumentada. (Si es descompta la breu antologia de textos de Lenin, que ocupa el final del volum, l'autor disposa només de 66 pàgines per al seu assaig).

A pesar de la brevetat, el text mereix atenció per procedir d'un escriptor marxista tan sincer i tant llegit com Garaudy. La gravetat dels problemes amb els quals avui s'enfronta el moviment comunista revela ja amb tanta claredat la inutilitat de la literatura marxista inautèntica, de tants tractats i manuals amb tots els problemes del món resolts, que la lectura dels escriptors marxistes que de debó pensen —agradi o no agradi allò que pensen—, és avui recomanable àdhuc com a exercici polític. Garaudy pot haver sucumbit en altres temps, com Althusser ho confessa de si mateix, a la «línia imperativa» per la qual la filosofia marxista no pugué elegir sinó entre el comentari i el silenci, una convicció il·luminada o bé obligada i el mutisme del malestar». Però hi han muts i muts, i Garaudy, com el seu contrincant Althusser, pertanyia ja aleshores a la mena dels muts que podrien parlar, perquè saben pensar. Per això val la pena atendre el seu recent assaig sobre Lenin.

L'escrit té dos bons trets que convé de destacar. El primer pot dir-se breument: Garaudy no mostra en aquest assaig l'excés respecte acadèmic per les definicions tradicionals que es freqüent en la literatura francesa, inclús en la marxista; i així caracteritza el pensament de Lenin al marge de qualsevol definició universitària de la filosofia: «El problema principal de la seva (de Lenin) filosofia és el del militant: elaborar una metodologia de la iniciativa històrica».

El segon es presenta en la seva manera

de construir els aspectes del pensament de Lenin que Garaudy ofereix a l'estudi del lector. L'elecció és molt adequada a les necessitats presents. Garaudy accentua sobretot la insistència de Lenin en la importància del factor subjectiu en la història i les enèrgiques preses de posició antidogmàtiques i antisectàries de diversos textos de Lenin. No hi ha cap dubte que una i altra cosa són elements essencials del pensament leninista. Però la redacció d'aquesta nota no obceix solament al desig de donar notícia del assaig de Garaudy i de registrar elogiosament aquestes característiques de la seva composició. Sinó al d'afegir-hi una observació més.

En les 66 pàgines de l'assaig queda molt clar que Garaudy l'ha escrit a fi de lliurar la clàssica batalla en dos fronts: subratllar la importància del factor subjectiu en el pensament de Lenin (igual que en el de Marx, per altra banda) li és útil contra el dretisme de tipus tradicional. Mostrar que Lenin vol sempre pensar de manera antidogmàtica i antisectària li serveix contra l'infantilisme o esquerrisme. I ambdues coses li serveixen, a més, i molt eficaçment, contra el burocratisme i l'estatisme de la degeneració socialista, la qual presenta alhora el mecanicisme i la rao d'Estat i un sectarisme hipòcritament dogmàtic que disfressa de teoria, des dels temps de Zdanov, allò que és mera implicació del poder o de la lluita per aquest en tal o qual intriga momentània.

Els textos de Lenin que recull Garaudy són molt eficaços per a il·lustrar tots aquests punts. La selecció és un èxit. En particular, l'esquerrà reflexiu podrà aprendre força de la sòlida demostració de part de Garaudy que Lenin ha pres els trets més autoritaris del *¿Qué hacer?* (un dels textos més cultivats en l'extremisme) directament del patriarca de la socialdemocràcia, de Kautsky. I els dretans que fa poc es deixaven enlluernar pel panflet de Rostow i pel «desenrotlament autosostingut» del capitalisme modern, no podran reverdir el seu Lenin (tocant a aquest problema almenys) en les poques planes de Garaudy. Tan ben aprofitades estan aquestes des dels punts

de vista dels objectius que l'autor s'havia proposat.

Aquí es planteja, però, justament, la qüestió. No sembla que la millor manera d'oposar-se al nou dretisme i al nou esquerrisme, a l'ensens que a la degeneració del poder socialista, sigui continuar utilitzant els clàssics del moviment socialista convertint-los en instruments de la disputa. Sembla clar que Garaudy té raó en la seva triple polèmica. Però sembla dubtós que aquesta raó vagi a triomfar *substancialment* amb els mateixos procediments que ha dut el dretisme «filològic» de la vella social-democràcia (fet de cites al peu de la lletra d'alguns elements d'*El Capital*, a l'infantilisme (fet de cites al peu de la lletra de *¿Qué Hacer?*, etc) i a la degeneració burocràtica (revestida amb totes les cites, siguin d'allà on siguin, que vagin bé per a fer fora un tal, justificar tal llei o proclamar tal sentència).

Cal deixar d'una vegada viure els clàssics. I no s'ha d'ensenyar a citar-los sinó a llegir-los.

Barcelona, juny de 1969

« La civilisation au carrefour »

Obra d'un equip pluridisciplinari de l'Institut de Filosofia de l'Acadèmia de Ciències de Txecoslovàquia, dirigit per Radovan Richta.

Traducció francesa : París (Editions Antrhops) - 1969 - 486 pàgines.

Aquesta és una obra fonamental per a comprendre la nostra època. Es tracta d'una ambiciosa interpretació marxista de les transformacions tecnològiques i socials que s'anomenen «revolució científico-tècnica» (RCT). Val la pena subratllar dos fets lligats a la seva realització: 1. que és obra d'un equip interdisciplinari d'economistes, sociòlegs, políticòlegs, psicòlegs, pedagogs, filòsofs, científics, enginyers, metges, arquitectes, etc.; 2. que ha estat feta en col·laboració estreta amb el Comité Central del Partit Comunista de Txecoslovàquia i amb molts organismes estatals d'aquest país. Una obra de síntesi sociològica com aquesta no port fer-se avui al nivell artesanal propi de l'individu: bona lliçó a prendre. L'altra lliçó és l'estreta articulació de la direcció política del país i la recerca en ciències socials.

La qualitat més notable d'aquesta obra és la radicalitat del seu punt de partida. Contràriament a les banalitats habituals sobre la RCT, aquí es comença per una anàlisi aprofundida de les noves forces productives. Inspirant-se en els *Fonaments de la crítica de l'economia política de*

Marx i també en *La ideologia alemanya*— els autors fan una distinció analítica bàsica: la distinció entre revolució industrial i RCT; i estableixen el punt d'inflexió entre les dues en el canvi del lloc de l'home en el procés productiu: «No es pot copsar l'essència de la RCT, ni comprendre la seva importància, si només es considera un simple trasbalsament intern de la tècnica» (p. 16). La revolució industrial havia fet del *treball simple* l'eix de la indústria. Grans masses d'homes quedaven subordinats a les màquines, condemnats a una feina parcel·l·ària, mecànica i emporidora. La RCT expulsa l'home d'aquestes funcions primàries; gràcies a l'automació, el treballador deixa d'executar, en la immensa majoria dels casos, *funcions productives directes*, i és desplaçat cap a les fases de preparació i programació de la producció, que és efectuada per les noves màquines, gigantescos complexos productius autònoms. El treball esdevé una activitat creadora, que posa a contribució les capacitats humanes més elevades.

Hi ha una relació històrica íntima entre industrialització i capitalisme: «En la industrialització es tractava, originàriament, de dur a terme la reproducció ampliada del capital, que, per la seva essència social, implica precisament la separació i la contradicció entre els mitjans de producció industrials i la força de treball de l'home» (p. 34). Hi ha, per aquesta raó, una contradicció bàsica entre industrialització i «les noves relacions de cooperació social universal» del socialisme, que contribueix a explicar els problemes de les revolucions socialistes fins avui realitzades, les quals han hagut d'emprendre precisament la tasca de la industrialització. El socialisme està cridat a crear el seu propi «fons de civilització científico-tècnica, única base possible del comunisme.

Els canvis tecnològics actuals xoquen amb els vells models de creixença econòmica. En comptes d'una acumulació de recursos en l'etapa productiva, la RCT exigeix dedicar el màxim de recursos a l'etapa pre-productiva, especialment l'educació i la recerca. Una tal exigència xoca cada vegada més fort amb la lògica capitalista del benefici privat, i permet de comprendre alguns aspectes del paper actual dels monopolis i de l'Estat en els països capitalistes (pàgs. 48-58). D'altra banda, s'arribarà a una situació en la qual el desenrotllament general de totes les potencialitats humanes serà imprescindible per la continuïtat de les noves forces productives: es produirà una profunda *revolució cultural* en «modificar-se radicalment la posició de la cultura en la vida humana» (p. 29).

Les enormes possibilitats de creixença ràpida augmentaran tràgicament les tensions amb els països subdesenvolupats si persisteix el sistema imperialista: aquestes tensions poden ser l'origen de les convulsions més violentes dels anys vinents.

En l'evolució de l'esfera del treball (cap. II) es constata una regressió del treball simple en benefici del qualificat, i especialment del dels tècnics i científics. L'ampliació del sector terciari pot donar lloc a l'aparició d'un sector «quaternari» (ciència, educació, higiene, serveis sanitaris i socials, hàbitat). L'expansió de l'esfera educativa és primordial, i no sols quantitativament: es poden preveure canvis en les tècniques i el contingut de l'ensenyament. L'ensenyament programat, l'ús de la televisió i del videomagnetòfon, l'aplicació de la cibernetica, etc., facilitaran una formació polivalent en constant renovació, dirigida a un desenrotllament integral de les facultats humanes. El treballador exigít per la RCT serà un home preparat per adaptar-se a una gran multiplicitat de situacions. Però a més a més el temps lliure i el nou tipus de treball facilitaran que l'educació esdevingui una necessitat interna de la majoria.

El cap. III examina les possibilitats que obrirà la nova civilització en el mode de vida dels homes. La superació de l'estretesa típica de la civilització industrial, trasbalsarà del tot les relacions de l'home amb les coses i amb els altres homes. Els problemes de la multiplicació de les necessitats, del temps disponible, dels nous medis urbans i arquitectònics, del lloc del goig estètic en la vida humana, etc., posaran a l'ordre del dia vells somnis abans utòpics dels comunistes de tots els temps.

La ciència està destinada a penetrar més i més en els fonaments mateixos de

la vida social. Al cap. IV s'analitza el nou lloc que la ciència ocuparà, i les condicions del seu desenrotllament; en particular el paper de la cibernetica, la informàtica, etc., en els sistemes de gestió social i d'organització de la ciència.

Com assenyala Yves Barel en el prefaci de l'edició francesa, l'optimisme d'aquesta visió no té res que veure amb el fàcil optimisme de certes prospectives comunistes, en les quals sembla sobreentendre's que la superestructura es derivarà de manera gairebé automàtica dels canvis en les forces productives. L'èmfasi en el lloc de l'home en les forces productives (el «factor humà») és ja revelador. Però la visió dels nous horitzons socials i morals es fa explícita en fórmules que no tenen res d'estàtic ni rígid: «La RCT trasbalsa la vida de les idees: exigeix un pensament objectiu i crític, una flexibilitat i una bona reactivitat intel·lectuals, unes informacions precises. En funció dels problemes de la civilització i de les opcions que es presenten en l'evolució de la societat socialista, cal esperar no un apaivagament sinó més aviat una intensificació de la vida i de l'enfrontament de les idees» (p. 357).

No seria just criticar aquesta obra pel fet que no es planteja els problemes a un nivell més concret i polític. En particular, les correlacions entre països capitalistes avançats, països subdesenrotllats i països socialistes. En realitat, els autors han escollit un nivell d'abstracció i s'hi han quedat. Sense baixar a més concreció, ens han donat el millor instrument d'anàlisi per a orientar-nos en les grans qüestions del nostre temps, i això és molt.

En conclusió, és un llibre que cal haver llegit.

DECLARACIONS DE DOM CASSIA M. JUST ABAT DE MONTSERRAT AL PERIODIC ALEMANY « PUBLIK »

INTERVIU DEL PERIODIC ALEMANY « PUBLIK » A L'ABAT DE MONTSERRAT

I. — ¿L'ESTAT D'EXCEPCIO HA FET CANVIAR D'ALGUNA MANERA LA VIDA DELS ESPANYOLS ? Jo diria que sí i que no. Sí que ha canviat, ja que l'estat d'excepció ha significat un enduriment de la repressió dels drets de la persona humana. Però substancialment no ha canviat, ja que el règim polític actual s'originà en la victòria sagnant a la fi d'una guerra que va dividir el país, que encara continua dividit entre vencedors i vençuts, malgrat la propaganda de pau que fa el govern. A partir d'aquesta victòria, els pobles que integren l'actual estat espanyol han vist oprimir el seu dret a l'expressió lliure de l'opinió, a l'associació, a la representació política i sindical, a la vaga, i al desenvolupament normal de les minories ètniques, malgrat les ficcions iurídiques del Referendum i de les Corts, que intenten desorientar l'opinió internacional. Un exemple concret, el podem veure en les publicacions del nostre monestir. Actualment, la censura ha suprimit o mutilat documents pontificis i episcopals, sempre que parlaven dels drets humans, i la premsa d'aquests dies ha tergiversat els resums de les preses de posició dels pocs bisbes que han manifestat la seva disconformitat amb les mesures repressives preses pel govern.

II. — ¿QUIN ES EL DEURE DE L'ESGLÉSIA D'ESPANYA EN AQUEST MOMENT ? El deure de proclamar l'Evangeli fins a les seves últimes conseqüències en tots els ordres de la vida humana, individual i social. Potser aquesta és la darrera oportunitat que té per a reparar davant d'un poble, justament escandalitzat, la seva infeudació al règim franquista que ha protegit materialment l'Església, però que l'ha tinguda, durant 30 anys, amb una suau mordassa. La tragèdia de l'Església espanyola és que, quan l'any 1936 era perseguida, no es va saber fer seu l'esperit de les benaurances i es llançà en braços dels qui pretenien defensar-la amb les armes de la violència i de l'opressió dels pobres i dels humils.

III. — ¿QUINA ATMOSFERA HI HA A ESPANYA DESPRES D'HAVER-SE PROCLAMAT L'ESTAT D'EXCEPCIO ? La gran massa, almenys una part de la massa del poble, normalment viu en una lamentable insensibilitat als veritables problemes del país, i això crec que és un indicatiu molt greu. Jo crec que els mitjans de comunicació social són, en realitat, un mitjà de distracció i d'encobriment que es basa en la inflació dels esports, de certs espectacles o de problemes secundaris. Això és veritat, sobretot de la T.V.E., que és la font més eficaç de corrupció de l'opinió pública. En canvi hi ha tres nuclis cada cop més sensibilitzats i per això mateix més enfrontats al fals ordre establert: els intel·lectuals i universitaris; els ambients obrers; i els sacerdots i els militants dels moviments cristians especialitzats, sense oblidar, en general, els laics oberts a les directrius del Concili Vaticà II. En aquests ambients l'enduriment s'ha fet sentir molt durament a base d'empresonaments, deportacions, multes, comiats laborals i tortures tant físiques com morals.

IV. — VOSTE VA FIRMAR UN DOCUMENT MOLT IMPORTANT. ¿POT DIR-NOS QUIN ERA EL SEU CONTINGUT ? Sí. Jo vaig posar la firma en un document dirigit al Ministre de Governació i signat per mil cinc-cents persones, intel·lectuals, artistes, universitaris, advocats, obrers i sacerdots. Aquest document constava de dues parts. A la primera exposàvem la nostra angoixa davant les notícies constants de tortures a presoners polítics que ens arribaven de diversos llocs d'Espanya, sobretot del país basc, i demanàvem al Ministre — amb tot respecte — que fes fer una investigació per a aclarir aquests fets. A la segona part, molt circumstanciada, oferíem els testimonis de molt nombrosos presoners que han estat torturats i que han donat el seu nom i les seves senyes indicant també, en molts casos, quan ho sabien, el nom dels agents que els havien torturat. El Ministre s'ha pres aquest document com a ofensiu per a les forces de l'ordre; però nosaltres, crec que no hem ofès ningú. Demanàvem

únicament una investigació. Els set primers firmants han estat acusats al fiscal del Tribunal Suprem i no sabem què els pots passar; els altres signants, tots 1.500, volem solidaritzar-nos amb aquests set primers.

V. — ¿ EN QUINA SITUACIO ES TROBEN ELS PRESONERS POLITICS ? La conec bé, ja que he estat en contacte amb diversos d'ells i, quan m'ho han deixat fer, els he visitats a la presó; algunes vegades m'ho han impedit malgrat que ho demanava com a sacerdot; altres vegades m'han donat moltes facilitats per a visitar-los. Jo crec que, actualment, són molt nombrosos. El seu nombre exacte no es pot saber ja que la premsa no escriu la veritat. No s'observa amb ells l'estatut especial sancionat per la llei i al qual els presoners polítics tenen dret. Se'ls posa enmig dels presos comuns i algunes vegades amb els més perillosos. Per exemple, amb perversos sexuals per a desmoralitzar-los. Jo conec personalment el cas d'un jove de 17 anys que va compartir durant uns quants mesos la cel·la amb un pervers sexual i ha sortit de la presó desmoralitzat. Això és molt greu. El règim de tortures físiques i morals és cosa corrent; potser no a la presó però sí a les comissaries de policia, abans de dur-los a la presó. Actualment, per la llei d'excepció, no essent limitat el temps que poden restar sota la policia, hi ha presoners que s'hi passen setmanes o mesos. Jo n'he conegut personalment un que va ser torturat durant tres setmanes. Primerament li van impedir de dormir; després, lligat de peus, penjat cap per avall de la finestra d'un tercer pis sobre el pati de la presó, l'amenaçaven que tallarien la corda de la qual penjava. D'això en puc donar fe, conec bé aquest presoner, he parlat amb ell i he vist els senyals de les tortures en el seu cos. Després de l'estat d'excepció i de la carta que vam fer, han canviat una mica d'actitut a Madrid i a Barcelona. Al país basc, per les notícies que en tinc, em sembla que les tortures continuen, però la majoria dels presoners de Barcelona i de Madrid ells mateixos han dit que ni havien estat pegats. En canvi jo crec que és molt greu la situació d'indefensió en què es troben, ja que els advocats que han defensat més els presoners polítics, són perseguits, i alguns d'ells, al país basc i a Madrid, han estat deportats; per això els advocats es troben en una situació de debilitat i no poden defensar els presoners tal com voldrien. Resumint en poques paraules el que està passant, pot dir-se que des de l'estat d'excepció s'ha agreujat l'opressió dels drets humans fins a tal punt que, mirant la declaració dels drets de l'home proclamada a l'O.N.U., quasi tots ells han estat lesionats en aquests moments. Hi ha qui ha dit que l'únic dret proclamat allà i que els ha quedat als espanyols és el de la lliure elecció del cònjuge.

VI. — ¿ COM DEFINARIA VOSTRE LA NATURALESIA DE L'ESTAT EN EL QUAL VIUEN ELS ESPANYOLS ? Jo diria que ens trobem amb un govern totalitari, neocapitalista, malgrat l'enfocament social cristià de certes lleis, que d'altra banda no es compleixen. Quant a les possibilitats, per exemple, del poble senzill, del món obrer, crec que són molt escasses, ja que l'obrer no té possibilitats autèntiques d'associació representativa i les poques que tenia, ara, amb l'estat d'excepció, han estat suprimides. L'obrer que actua amb personalitat i aspira a superar-se no pot tenir altra esperança que la presó, beneficiar d'alguna beca per a estudis superiors o esperar l'obtenció d'algún càrrec sindical important. Els altres no tenen cap esperança.

VII. — ¿ VOSTRE COM A SACERDOT, POT EXERCIR LA SEVA MISSIO SENSE ENTREBANCS ? Doncs, jo diria que, personalment, fins ara, he pogut fer-ho força, amb la deguda prudència per a no perjudicar a la meua comunitat. Però veig que hi ha sacerdots que ja ara no poden fer-ho. Sobretot els qui treballen en ambients obrers. Conec personalment un religiós que treballa en un suburbi. Viu molt pobrement amb els obrers i treballa amb un gran sentit evangèlic; no ha fet únicament obra social, sinó obra d'evangelització. Aquest sacerdot ha estat empresonat i és acusat actualment de ser comunista i d'haver posat bombes explosives; és absolutament fals tant això del comunisme com això de les bombes. Actualment està empresonat i els homes, els treballadors dels quals tenia cura, estan abandonats. Això és molt greu. N'hi ha d'altres que sense estar empresonats se'ls han imposat multes. I el problema més greu, crec jo, és que la majoria d'aquests sacerdots no trobin en el seu bisbe l'ajuda que tindrien el dret d'esperar-ne.

PUBLIK. Nr. 11, 14. març. 1969 - pàg. 4

SENTIT D'UN GEST

(Document del grup de sacerdots que el dia 6 de juny 1969 es tancaren al Seminari Conciliar del Carrer de la Diputació, a Barcelona i feren una vaga de la fam que durà sis dies. Traduit del castellà, de la edició a multicopista que circula per Barcelona.)

1) Les notícies que arriben del País Basc reflecteixen, ja fa bastant de temps, la deterioració progressiva d'una situació, cada dia més alarmant, encara que no apareixi sinó pàlidament en els grans mitjans normals d'informació.

A fi de denunciar-la de manera pública, un grup de sacerdots iniciava una vaga de la fam a les oficines del bisbat de Bilbao el dia 30 de maig.

Al tercer dia eren detinguts per ordre d'un jutge militar, sense autorització del bisbe respectiu.

2) Després de madura reflexió i de la consegüent preparació espiritual, un grup de sacerdots de Barcelona ens hem tancat en el nostre Seminari diocesà per a iniciar també una vaga de la fam.

Ens ha mogut a prendre aquesta decisió el desig de manifestar palpablement la nostra solidaritat amb els sofriments del poble i de l'Església bascs; més concretament, la nostra comunió amb els motius que animaren el gest dels sacerdots de Bilbao.

La seva situació és també la nostra, bé que les manifestacions concretes no siguin aquí tan greus ni la presa de consciència tan explícita.

Perquè constatem igualment entre nosaltres una informació deficitària i deformada, els maltractes infligits als detinguts polítics en el curs dels interrogatoris de la policia, l'equiparació dels presos polítics a presos per delictes comuns, l'existència de Jurisdiccions especials, la repressió sistemàtica de tantes aspiracions i tants drets legítims del món intel·lectual i, molt especialment, del món obrer.

3) Igual que ells, sofrim en la nostra consciència cristiana l'escàndol dels petits (Lc. 17, 2) davant d'una Jerarquia (i d'una Església) espanyola que es manifesta pràcticament insensible als sofriments concrets de tants homes i dones del nostre poble, còmplice dels poders que els oprimeixen (a causa del seu silenci

persistent i de la seva perseverància en uns gests públics anacrònics, anticonciliars i, avui, senzillament provocatius (1) sistemàticament situada de part dels poderosos (quan existeixen suficients motius evangèlics per a guardar un silenci distant i fins i tot per a denunciar els abusos pública i valentment, a imatge del Bautista : (Mc. 6, 18). Com si mai no hagués estat unguida per l'esperit del Senyor «... per a anunciar la Bona nova als pobres, predicar als cautius la llibertat, als cecs la recuperació de la vista, posar en llibertat els oprimits i anunciar un any de gràcia del Senyor... » (Lc. 4, 18-9), l'Eglésia (i la Jerarquia) espanyola no sap (o no vol) dir amb fets que « ... els gaudis i les esperances, tristesses i angoixes dels deixebles de Crist... » (G. et Sp. n° 1). I així — ens dol haver-ho de confessar amb tanta cruesa — no és « ... signe i salvaguarda del caràcter transcendent de la persona humana... » (G. et Sp. n° 76), esperança per als qui sofreixen, « ... signe de salvació... » per al nostre món concret (G. et Sp. n° 43).

4) Així doncs, la nostra situació eclesial és d'una gravetat tan extrema que no ofereix, humanament parlant, cap esperança. Les « vies normals » d'actuació que es troben en mans d'un simple sacerdot són ineficaces per a adreçar-la. Més encara; en aquest moment nosaltres ja no esperem res de declaracions col·lectives a la Jerarquia o a l'opinió pública, de preses de posició verbals en la homilia dominical, de visites a « l'autoritat ecles-

(1) Aquesta situació general de l'Església espanyola es reproduïx a escala local. Un exemple : El nostre Senyor Arquebisbe de Barcelona assistia de manera notòria el dia 31 de maig a la « Renovació de la Consagració d'Espanya al Sagrat Cor de Jesus » (seguida d'una oració dels fidels en català, galleg, basc i castellà), que tenia lloc en el Cerro de los Angeles. A l'endemà es trobava ja a Barcelona, on participava des de la Tribuna residencial al « Desfile de la Victoria ».

siàtica corresponent » ni de gestions particulars d'un bisbe.

Però som cristians i esperem « ... contra tota esperança... » (Rom. 4, 18) i creiem en « ... Deu que dóna la vida als morts... » (Rom. 4, 19); « ... nosaltres, que creiem en Aquell qui ressu'scità d'entremig dels morts a Nostre Senyor Jesus... » (Rom. 4, 24). I així vivim en la nostra Església espanyola d'avui, com Abraham en la terra promesa « ... com en terra estranya, habitant en tendes... » (He. 11, 9). I des de la nostra probresa ens hem decidit a emprendre un dejuni, gest exclusivament religiós i humanament pobre, conscients que la força de Deu es manifesta en la feblesa humana (II Cor. 12, 9).

5) D'igual manera que la vaga de la fam dels sacerdots bascs, i fent nostres llurs mateixes paraules, el nostre gest « ... vol ésser una condemna rotunda d'aquesta situació d'injustícia establerta... » i un punt de suport a llurs quatre peticions al Govern espanyol, a la Creu Roja Inter-

nacional, a la O.N.U. i a Monsenyor Cirarda, Administrator apostòlic de Bilbao.

Demaneu a nostre Senyor Arquebisbe de Barcelona (i a la Conferència episcopal espanyola que s'informi directament de la situació de l'Església en el País Basc i que informi clarament d'això a la nostra Església diocesana.

Demaneu al Pastor de la nostra Església de Barcelona, com als Pastors de les altres esglésies germanes d'Espanya i als membres de la Conferència episcopal espanyola que denunciïn públicament de manera concreta i realista, valentment i inequívoca, quines violacions d'aquelles que són denunciades genèricament en el número 27 de la Constitució Pastoral « Gaudium et Spes » s'estan produint actualment de part de l'Estat espanyol.

Grup de Sacerdots.

Barcelona, en el Seminari Conciliar a les 12 hores del dia 6 de juny de 1969.

MINISTERIO DE CULTURA

Faint, illegible text visible on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side.